

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

III РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 59

София, сбота, 5 май

1934 г.

78. заседание

Четвъртък, 3 май 1934 година

(Открито отъ подпредседателя С. Даскаловъ въ 16 ч. 35 м.)

СЪДЪРЖАНИЕ:

Стр.	Стр.
Отпуски, разрешени на народни представители	1625
Питане отъ народния представител Д. Джанкардаш- лийски къмъ министъръ-председателя и мини- стъръ на външнитъ работи и на изповѣданията относно туряне подъ възбрана всички видове зърнени храни и за мѣрките за осигуряване съ достатъчно запаси отъ храни страната за из- хранване на населението. (Съобщение)	1625
Законопроекти:	
1) за насърчение на бубарството и защита на естествената коприна. (Предложение на народ- нитъ представители С. Илиевъ, А. Циганчевъ и Б. Петровъ) (Съобщение)	1626
2) за отмяняване на точка 38 на чл. I отъ закона за разширение на желѣзнопътната мрежа и на пристанищата и на § 2 отъ закона за измѣнение и допълнение на сѣщия законъ. (Съобщение)	1626
3) за отпускане отъ управлението на държавнитъ каменовъглени мини въ Владайско—Мошин- ско—Пернишката котловина на Министерството на търговията, промишлеността и труда заемъ отъ 15.000.000 л. съ 5% годишна лихва и на Главната дирекция на българскитъ държавни желѣзници заемъ отъ 8.000.000 л. съ 4% го- дишна лихва. (Съобщение)	1626
4) за измѣнение и допълнение закона за разреше- ние на Българската централна кооперативна банка да отпущне заемъ отъ 25.000.000 л. на ефорията „Братя Евлоги и Христо Георгиеви“ („Държавен вестникъ“ брой 228, отъ 13. I 1931 г.) (Съобщение)	1626
5) за бюджета на Главната дирекция на желѣзни- цитъ и пристанищата за 1934/1935 финансова година. (Съобщение)	1626
6) за измѣнение и допълнение на закона за „По- смертенъ фондъ“ на учителитъ и служителитъ по ведомството на Министерството на народ- ното просвѣщение. (Трето четене)	1626
7) за отпускане еднократна държавна помощ на общината въ с. Калифарево, Търновско. (Трето четене)	1626
8) за извънбюджетенъ (свърхсметенъ) кредитъ за 1933/1934 финансова година. (Второ четене)	1626
9) за отстъпване на Ямболската градска община държавния минераленъ изворъ въ гр. Ямболъ. (Предложение на народнитъ представители Н. Савовъ, Е. Шидерски и С. Лоловъ) (Съобщение)	1631
10) за отчуждаване на части отъ общинскитъ мери на селата Плисковъ, Кайкж, Ова Сюютлю, Шу- менска околия, и на гр. Преславъ, и отстъпва- нето имъ на Министерството на народното про- свѣщение за културно-просвѣтни нужди. (Пред- ложение на народнитъ представители С. Па- тевъ и А. Капитановъ). (Съобщение)	1631
11) за откриване на казино за развлѣчение и ха- зартни игри въ гр. Варна. (Първо и второ че- тене)	1655, 1656
Случка. Изключване народния представител Н. Пж- даревъ за два дни за обида на председателя.	1656
Дневенъ редъ за следващото заседание	1657

Председателстващъ С. Даскаловъ: (Звъни) Откри-
вамъ заседанието. Присѣствуватъ нужното число на-
родни представители. Заседанието е законно.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитъ г. г. на-
родни представители: Бошнаковъ Тодоръ, Василевъ Гри-
горъ, Василевъ Иванъ, Дуковъ Иванъ, Казанаклиевъ Ге-
орги, Кемилевъ Никола, Мечкарски Тончо, Орозовъ Алек-
сандъръ, Петковъ Стефанъ, Петровъ Дойчинъ, Петровъ
Никола, Пупешковъ Цвѣтанъ, Савовъ Сава, Сакъзовъ
Янко, Славовъ Кирилъ, Стайновъ Петко, Стойковъ Апо-
столъ, Тахировъ Хафузъ Юсейнъ, Чешмеджиевъ Григоръ,
Шишковъ Георги и Янакиевъ Василь)

Бюрото на Камарата е разрешило отпускъ на следнитъ
народни представители:

на г. Коста Лулчевъ — 1 день и
на г. Боянъ Смиловъ — 2 дни.

Следва да се гласува отъ Народното събрание отпу-
скътъ, който иска народниятъ представител г. Алексан-

дъръ Орозовъ, понеже досега се е ползувалъ съ повече
отъ 20 дни отпускъ. Той иска да му бѣде разрешенъ по
болестъ 10 дни отпускъ. Които сѣ съгласни да се раз-
реши на, народния представител г. Александъръ Орозовъ
10 дни отпускъ по болестъ, моля, да вдигнатъ рѣзка. Мно-
зинство, Събранието приема.

Постѣпило е въ бюрото питане отъ народния предста-
витель г. Димитъръ Джанкардашлийски до г. министъръ-
председателя и министъръ на външнитъ работи, въ което,
като казва, че поради продължителната суша въ страната
реколтата е застрашена и може да бѣде компрометирана,
пита г. министра: (Чете)

„1. Не е ли време да се турятъ подъ възбрана всички
видове зърнени храни, за да може да се констатира на-
личността имъ, и

„2. Какви мѣрки мислите да вземете за осигуряване
съ достатъчно запаси отъ храни страната за изхранване
на народа“.

Постъпилъ е по инициатива на народните представители Стойко Илиевъ, Анастасъ Циганчевъ и Боянъ Петровъ законопроектъ за насърчение на бубарството и защита на естествената коприна. (Вж. прил. Т. I, № 80) Законопроектътъ е подписанъ отъ нужното число народни представители. Той ще се напечата и ще се раздаде своевременно на г. г. народните представители.

Постъпилъ е отъ Министерството на обществените сгради, пжтищата и благоустройството законопроектъ за отмибяване на точка 38 на чл. I отъ закона за разширение на желъзнопжтната мрежа и на пристанищата и на § 2 отъ закона за измънение и допълнение на сжщия законъ. (Вж. прил. Т. I, № 81).

Постъпилъ е отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда законопроектъ за отпусане отъ управлението на държавните каменовжгленни мини въ Владайско—Мошинско—Пернишката котловина на Министерството на търговията, промишлеността и труда, заемъ отъ 15.000.000 л. съ 5% годишна лихва и на Главната дирекция на българските държавни желъзници заемъ отъ 8.000.000 л. съ 4% годишна лихва. (Вж. прил. Т. I, № 82)

Постъпилъ е отъ Министерството на финансите, Дирекция на държавните дългове, законопроектъ за измънение и допълнение закона за разрешение на Българската централна кооперативна банка да отпусне заемъ отъ 25.000.000 л. на ефорията „Братя Евлоги и Христо Георгиеви“ („Държавенъ вестникъ“, брой 228, отъ 13. I. 1931 г.) (Вж. прил. Т. I, № 83)

Постъпилъ е отъ Министерството на финансите, отъ дълъ за държавния бюджетъ и отчетността, законопроектъ за бюджета на Главната дирекция на желъзниците и пристанищата за 1934/1935 финансова година. (Вж. прил. Т. I, № 84)

Тъзи законопроекти ще ви бждатъ раздадени и поставени на дневенъ редъ.

Пристъпваме къмъ точка първа отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за измънение и допълнение на закона за „Посмъртенъ фондъ“ на учителите и служителите по ведомството на Министерството на народното просвъщение.

Моля г. докладчика да прочете законопроекта.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Прочита законопроекта изцъло, безъ измънение)

Въ § 1, чл. 2, по предложение на г. министра на народното просвъщение на осмия редъ въ първата алинея следъ думите „на изповъданията“ се прибавятъ думите „редовните учители при духовните семинарии“.

Въ забележката къмъ този членъ, пакъ по предложението на г. министра, вмъсто „най-малко 10 години“ става „най-малко 5 години“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ на трето четене законопроекта за измънение и допълнение на закона за „Посмъртенъ фондъ“ за учителите и служителите по ведомството на Министерството на народното просвъщение, заедно съ поправките, предложени отъ г. министра на просвъщата, тъй както се прочетоха, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 57)

Минаваме къмъ точка втора отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за отпусане еднократна държавна помощ на общината въ с. Килифарево, Търновско. — Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретаръ Ж. Желябовъ (р): (Прочита законопроекта изцъло, безъ измънение)

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ на трето четене законопроекта за отпусане еднократна държавна помощ на общината въ с. Килифарево, Търновско, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 58)

Минаваме къмъ точка трета отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за извънбюджетенъ (сврхсметенъ) кредитъ за 1933/1934 финансова година.

Моля г. докладчика да го докладва.

Замъстникъ-докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете)

ЗАКОНЪ

за извънбюджетенъ (сврхсметенъ) кредитъ за 1933/1934 финансова година

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Владимиръ Молловъ.

В. Молловъ (д. сг): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Не знамъ дали не е писано, щото този законопроектъ за извънбюджетенъ кредитъ за 1933/1934 финансовата година да бжде последенъ бюджетенъ актъ на днешното правителство.

Отъ мнозинството: Нъма да бжде.

В. Молловъ (д. сг): И да не бжде такъвъ, той не би могълъ да послужи като образецъ на едно правилно законодателство. Защото, отъ първия неговъ членъ до подробната таблица, тоя законопроектъ е въ пълно противоречие не само съ съществуващите закони, но и съ непрекъснатите декларации, които сж били правени особено отъ г. министра на финансите по бюджетните въпроси.

Този законопроектъ е внесенъ преди нъколко дни, следователно, внесенъ е следъ като е влъзълъ въ сила новиятъ законъ за бюджета, отчетността и предприятията. Чл. 224 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията, Чл. 224 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията казва: „Настоящиятъ законъ влиза въ сила на 15 априлъ 1934 г.“. По-нататъкъ: (Чете) „Презъ времето отъ 1 априлъ 1934 г., на която дата влиза въ сила законътъ за бюджета на държавата за 1934/1935 финансова година, до 15 априлъ 1934 г., на която дата влиза въ сила настоящиятъ законъ, ония постановления на закона за бюджета на държавата за 1934/1935 финансова година, които сж възпроизведени подъ сжщата или въ измънена форма въ настоящия законъ, но не фигуриратъ въ закона за бюджета на държавата за 1934/1935 финансова година и не сж били прогласени съ чл. 106 на закона за бюджета на държавата за 1933/1934 финансова година, за положения отъ постояненъ характеръ, ще се прилагатъ до 15 априлъ 1934 г.“.

А въ последния чл. 225 отъ този законъ се казва, че никой отъ неговите разпоредби не може да се отмибява, освенъ съ специаленъ законъ. Ако обърнете внимание на чл. 2 отъ сжщия законъ, който определя какво е бюджетно упражнение и докога трае, ще видите, че въ последната алинея на чл. 2 се казва: „Платежните заповъди за извършени работи или направени доставки презъ течение на бюджетната година се издаватъ до 15 май, а се изплащатъ най-късно до 30 май“. Тогава се явява въпросътъ: този законопроектъ за извънбюджетенъ (сврхсметенъ) кредитъ за 1933/1934 финансова година въ размъръ на 219.833.005 л., можеше ли да бжде внесенъ следъ 15 априлъ? По закона за бюджета, отчетността и предприятията, който сега е въ сила — законъ, издаденъ отъ тази Камара — не можемъ ние по начало да гласуваме такъвъ законопроектъ.

Азъ знамъ обяснението, което може да даде министърътъ на финансите и което той въ бюджетарната комисия поиска да даде съ нъколко фрази; че този законъ е ликвидационенъ, че занаяредъ вече такива закони не може да има, че въ него има разни ордонансирания, уравнивания на разходи, направени въ време преди 1933/1934 г., но и други разходи, направени презъ 1933/1934 г. Обаче, при все че желанието на Министерството на финансите може би е да изравни разни висеши въпроси, правилното бжде законопроектътъ да бжде внесенъ преди внасянето на закона за бюджета за 1934/1935 финансова година. Ако не можеше да бжде внесенъ тогава, той тръбваше да бжде внесенъ безъ друго до 15 априлъ — до влизането въ сила на новия законъ за бюджета, отчетността и предприятията. Той не можеше да бжде внесенъ следъ 15 априлъ, защото следъ тая дата вече се прилагатъ постановленията на новия законъ за бюджета, отчетността и предприятията.

Министъръ С. Стефановъ: По отношение?

В. Молловъ (д. сг): Преди всичко по отношение на това, че въ закона за бюджета за 1934/1935 финансова година има известни постановления, които измънятъ постановления отъ закона за бюджета за 1933/1934 финансова година; а въ този законопроектъ, който е за извънбюджетенъ кредитъ, вие засъгате постановления на нормалните бюджетни закони, следователно, излизате изъ обсъга на самото заглавие на законопроекта. Но това, ще кажете, е отдъленъ въпросъ, а принципалниятъ въпросъ ще бжде сложенъ така, че по сега действащия законъ за бюджета — на така е въ сжщностъ и по стария законъ за бюджета — не можете да уравните разходи за 1933/1934 финансова година, когато имаме вече бюджетно упражнение за 1934/1935 финансова година и особено, когато това се отнася до разходи отъ личенъ характеръ, а не до разходи отъ вещественъ характеръ.

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 75)

Но независимо от туй, като оставяме на страна тѣзи постановления, между които, както казахъ, има нѣколко, засѣгащи разни текущи въпроси, има и други, които засѣгатъ пѣкъ вече негласувани суми по редовния бюджетъ — негласувани поради туй, че е било направено

Нъщо повече има. Да кажемъ, че съ тия въпроси е бил сезиранъ Министерскиятъ съветъ. Предполагамъ, че министрътъ на финанситъ, при изработване месечнитъ бюджета, е ималъ предъ видъ и въпроса за уравняването на тая сума. Не знаямъ какво е ставало, нъма подобно министерско постановление, обаче има другъ единъ кредитъ, по който станала известни разисквания въ бюджетарната комисия — това е кредитътъ за допълнителна субсидия на Народния театръ. Кредитътъ, който се иска, не е голъмъ — 1 милионъ лева и е за допълване възнаграждението на артиститъ въ Народния театръ, защото предвидената миналага година субсидия отъ 10 милиона лева не е стигнала. Нъма, обаче, постановление на Министерския съветъ, нъмаме изобщо никакво изложение. Имаме само едно сведение: че министрътъ на финанситъ е отпусналъ подъ разписка 1 милионъ лева. Какъ може да се отпущатъ подъ разписка суми въ такъвъ размъръ, когато нъма кредитъ, когато кредитътъ е превишенъ, когато законътъ за бюджета, отчетността и предприятията изрично забранява подобни действия и когато тоя кредитъ се отнася за изплащане възнаграждения за м. февруарий и мартъ 1934 г., следователно, когато Народното събрание

е заседавало и когато, според закона за бюджета, отчетността и предприятията, тръбваше да бъде внесен законпроектът за допълнителен кредит в размер на 1 милион лева, за да може въпросът да бъде уреден. Защо това не е направено тогава? Това показва една ясна тенденция: незачитане на действащото законодателство, погаване на известни законоположения, може би поради туй, че наистина е имало нужда да бъдат изплащани такива суми. Но, казвам, в време на заседание на Народното събрание това не е бивало да стане и, следователно, по тоя начин извършен тоя разход, сега не може в никакъв случай да получи одобрението на Народното събрание.

Отъ такъв характер има и други суми, които можеха да бъдат предвиждани по-рано, но предвиждането на които сега не отговаря на постановленията на закона за бюджета, отчетността и предприятията. Има суми, които, несъмнено, въ самото начало сж могли да бъдат точно определени. Може ли да се съмнявате, г. г. народни представители, че лихвитъ по 6% държавен заемъ отъ 1923 г. не сж могли да бъдат точно определени отъ Дирекцията на държавните дългове? Могли сж да бъдат определени. § 17 съществува въ бюджета на Дирекцията на държавните дългове, но очевидно кредитътъ е предвиден съ едно намаление отъ 24 милиона лева, вследствие на това, че министърътъ на финанситъ е искалъ — така предполагамъ — поне формално да ни представи тукъ своя бюджетъ уравновесенъ и затова се е съгласилъ да бъде намаленъ тоя кредитъ съ 24 милиона лева, като е мислил въ последствие да внесе законопроектъ за свръхсметен кредитъ, въ който да предвиди тая сума, защото иначе, ако сумитъ бѣха вписани въ истинския имъ размеръ, бюджетътъ трѣбваше да бъде представенъ тукъ неуравновесенъ.

Нѣма защо да се спирамъ на други положения отъ този законопроектъ отъ сжщото естество, отъ сжщия характеръ. Ясно е заключението: че ние се намираме при едно флагрантно нарушение на закона за бюджета, отчетността и предприятията, че ние се намираме — що се касае до искане одобрението на министерските постановления, поменати въ стр. 5 на законопроекта — предъ едно флагрантно нарушение на нашия основенъ законъ.

Всичко туй е само характеристика на начина, по който е упражняванъ бюджетътъ за 1933/1934 г. и на методитъ, които е възприело Министерството на финанситъ: съ законопроектъ за свръхсметен кредитъ да търси одобрение на разни министерски постановления, които отдавна трѣбваше да минатъ презъ Народното събрание, и на други, които по никой начин не могатъ да бъдатъ внасяни и одобрявани въ Народното събрание. Всичко това заедно характеризира и другата страна на въпроса — равновесието на бюджета. При този законопроектъ за извънбюджетен кредитъ какво е равновесието на бюджета за 1933/1934 г.? Азъ, да си кажа правото, нѣмамъ една ясна представа, но мога да направя едно заключение, единъ изводъ: че къмъ съществуващия дефицитъ, който, споредъ изчисление, направено въ края на м. априлъ, обаче по сметки до края на м. февруарий, може би до срѣдата на м. мартъ — не мога да кажа точно — се изчислява въ размеръ на 221 милиона лева, ще трѣбва да прибавимъ сега и тия 220 милиона лева по настоящия законопроектъ за извънбюджетен кредитъ.

Следователно, изтеклиятъ бюджетъ за 1933/1934 финансова година следъ този законъ — ако той бъде гласуванъ — ще бъде приключенъ съ единъ дефицитъ отъ 421 милиона лева. Това е единъ чистъ дефицитъ. Той не може да бъде покритъ отъ никакви приходи, защото таква въ този законопроектъ не се предвижда. Предвижда се само една фраза: че тѣзи разходи ще се покриватъ отъ икономитъ по бюджета. Кои икономии? Разбирамъ да употребимъ тая фраза, ако този свръхсметен кредитъ се внасяше презъ време упражнението на бюджета на съответната финансова година, когато, следователно, ние можехме да разчитаме, че е възможно да бъдатъ направени още икономии. Но всичкитъ икономии сж вече направени, всичкитъ икономии сж вече изчерпани. Отъ кои икономии ще се покрие този разходъ? Правилното би било да кажемъ, че той ще се покрие отъ действителнитъ приходи на бюджета за 1934/1935 финансова година. Не може да бъде иначе. Счетоводно ние можемъ да оправдаемъ тази манипулация, защото бюджетитъ минаватъ отъ единъ въ другъ, изпълнението имъ въ дати не може да бъде така изравнено, щото да не вземаме срѣдства отъ едно мѣсто и да ги употребимъ другаде; следователно, съкровищно говорено, тѣ продължаватъ да се преливатъ отъ единъ въ другъ. Но когато ние гласуваме този законъ, следъ като упражнението на

бюджета е вече приключено, следъ като има да се оправдаватъ сега само известни разходи — и то до 30 май — по платежни, които могатъ да бъдатъ издадени до определена дата, употребяването на тази фраза, че тѣзи разходи ние ще ги покривемъ отъ икономии по бюджета на желѣзницитъ или по общия бюджетъ на държавата, може да даде мѣсто само на една подигравка — нищо повече.

И тукъ пакъ отново се връщамъ на въпроса, че този свръхсметен кредитъ, за който азъ чувамъ вече отъ 4—5 месеца, че се готви, трѣбваше да бъде внесенъ още презъ януарий или февруарий, когато Народното събрание заседаваше и когато ние можехме да обсъдимъ малко по-инакъ положението на тогава действащия бюджетъ за 1933/1934 финансова година. Но това не е направено. Кѣсното внасяне на този законопроектъ показва, че той по начало, по своето построяване, по своя текстъ въобще не може да бъде гласуванъ. Каквито и да бъдатъ добритъ намѣрения на правителството за очистване на стари сметки и стари разпавии за минало време, положението е такова, че това не може да стане по този начинъ, не може да стане въ това време, когато действа вече другъ единъ бюджетъ — бюджетътъ за 1934/1935 финансова година — и когато упражнението на бюджета за 1933/1934 финансова година е приключено.

Но освенъ тази характеристика за равновесието на бюджета, ние имаме по този свръхсметен кредитъ, по този извънреденъ бюджетъ и друга една характеристика. Това е характеристиката, която се отнася до нашето държавно съкровище. Виждаме, че отъ 1 априлъ 1933 г. отъ първия день, когато влиза въ действие новиятъ бюджетъ за 1933/1934 финансова година, вече се взематъ налични срѣдства на съкровището, фондови срѣдства, които сж посочени въ последната таблица къмъ настоящия законопроектъ. Както казахъ, може би нуждитъ на съкровището въ този моментъ да сж били голѣми; то е другъ въпросъ. Оставямъ настрана и онзи въпросъ, който се отнася до нарушението на конституцията. Азъ сега обръщамъ вашето внимание върху другата страна на въпроса. Взиматъ се налични суми отъ фондове, които иматъ едно особено предназначение, предназначение извънредно важно. Взиматъ се суми отъ фонда „Обществени бедствия“ — 21 милиона плюсъ 10 милиона — 31 милиона лева. Отъ този фондъ „Обществени бедствия“, цѣлятъ капиталъ на който възлиза на около 60 милиона лева, по закона за бюджета на фондоветъ за 1934/1935 финансова година се взематъ други 20 милиона лева за новосъздадения фондъ, за така нареченото обществено подпомагане или за благотворителността. Е добре, фондътъ „Обществени бедствия“ е единъ същественъ фондъ. Той е създаденъ за извънредни времена, създаденъ е за тежки случаи, създаденъ е тъкмо за такива обстоятелства, предъ каквито може да се намѣри днешъ нашето отечество. И днешъ има повикъ отъ всички страни на една голѣма загриженостъ поради сушата, поради това, че въ много мѣста на България тазгодишната реколта се явява компрометирана, засега може би въ малкъ процентъ — нѣкъде 30%, нѣкъде 50%, казватъ — и може утрешния день държавното управление да се намѣри въ необходимостта на известни мѣста да се притече на помощъ на бедстващото население. Трѣбва да има, следователно, готови, налични срѣдства, а тѣзи налични срѣдства сж употребени за съвършено други цели по този начинъ, който азъ ви характеризирахъ и който ясно подчертава въ какво положение се е намирало съкровището и къмъ какви методи или системи правителството е трѣбвало да прибѣгва въ такива времена. Предъ видъ възможността да настѣпятъ тѣзи тежки обстоятелства, които никой не желае да настѣпятъ, азъ предложихъ въ бюджетарната комисиия това постановление да бъде измѣнено въ смисълъ: сумитъ, които сж взети отъ този фондъ, да не се счита, че сж постѣпили на приходъ на държавното съкровище, а да бъдатъ възстановени. По-добре е да ги възстановимъ сега, отколкото следъ 2—3 седмици да гласуваме нови кредити. И азъ не виждамъ защо подобно постановление не би могло да бъде измѣнено отъ Народното събрание, поне въ този смисълъ, като оставимъ настрана въпроса, че законопроектътъ не би могълъ въобще да бъде гласуванъ по принципъ.

Но вземете и другитъ фондове; тѣ сж сжщо така засегнати. Оставямъ настрана фонда „Културни нужди“ — сумата е малка — но засегнати сж фондоветъ „Общински пѣтища“, „Желѣзничарски жилища — лѣчебни заведения“, „Постройка нови желѣзници и пристанища“. А сега за постройка на нови желѣзници правимъ заемъ отъ мина „Перникъ“ — сега се раздаде законопроектътъ! Доказва се ясно безсистемността, непоследователността, отсѣм-

ствието на единъ планъ и, може да се каже, действуване подъ впечатлението на една внезапна необходима нужда за даденъ моментъ, безъ огледъ на това какво ще бѣде на утрешния день, какви ще бѣдатъ по-големитъ нужди на държавното съкровище, на самото управление за известни народополесни цели.

Взети сж голѣми суми отъ така нареченитъ строителни фондове. А сега четемъ, че Министерскиятъ съветъ отъново прибѣгва къмъ търсене срѣдства за създаване на обществени работи. Азъ вече 2 години отъ тая трибуна говоря, че ние трѣбва да се замислимъ много сериозно върху това, щото въ България да бѣдатъ употребявани системно, постепенно, възъ основа на единъ планъ, срѣдства за обществено строителство, защото само по този пътъ ние можемъ да прекратимъ, да премахнемъ безработицата, която започва да съществува и въ нашата страна. Въмѣсто да се раздаватъ помощи отъ другъ фондъ, при Министерството на търговията, много по-правилно бѣше да се предприематъ обществени строежи, преценени предварително, които биха могли да бѣдатъ направени такива, щото да донесатъ и известни приходи на държавното съкровище, отколкото да раздаваме чисто и просто разни помощи, колкото и незначителни да сж тѣ. Но едва сега, съ такова голѣмо закъснение, управлението дохожда до идеята, че трѣбва да създаде обществени строежи. Ще ги създаде, не срѣдствата, които би трѣбвало да бѣдатъ употребени за тѣхъ, вече не сж налице, тѣ ще трѣбва да се търсятъ чрезъ заеми, ще трѣбва да се създаватъ на нова смѣтка, а въ това време нещастieto вече наближава и, следователно, утрешния день ние можемъ да бѣдемъ поставени предъ много по-тежки обстоятелства, предъ много тежки събития, за които нѣма да бѣдемъ готови, или, по-добре, за които управлението не е дало никаква възможностъ да се подготвимъ.

Изчерпването на тия фондове, на налични срѣдства, ме навежда къмъ другъ единъ въпросъ, който бѣше нагласванъ при приемането на закона за бюджета за 1934/1935 финансова година. Тогава министърътъ на финанситъ съобщи на Народното събрание, че отъ монетитъ — и тукъ има единъ парараграфъ, който засѣга тия монети — той е използвалъ само 100 милиона лева, а всичкото останало е било използвано отъ неговитъ предшественици. Трѣбва да кажа, че тукъ сж били смѣсени две становища: бюджетното и съкровищното. Бюджетно само 100 милиона лева сж отнесени къмъ бюджета за 1932/1933 финансова година, а 417 милиона лева сж отнесени къмъ бюджета за 1931/1932 финансова година. Обаче срѣдствата съкровищно сж използвани отъ м. юлий 1931 г. Следователно, тѣ не сж били използвани отъ самото управление като бюджетни срѣдства, а като срѣдства на съкровището, като една наличностъ. И правъ бѣше г. Георги Петровъ, който твърдише това, защото съкровищното становище и бюджетното се различаватъ. Отъ разходитъ по насичането на сребърнитъ монети, по една бележка къмъ тоя законопроектъ за свръхсѣтитенъ кредитъ, ние можете да отнесете една сума отъ 230 милиона лева къмъ бюджета за 1934/1935 финансова година, макаръ че разходътъ е направенъ още въ 1929 или 1930 г. Но това не значи, че тоя разходъ не е направенъ тогава, обаче бюджетно той се отнася къмъ 1934/1935 г.

Важното бѣше да се констатира, че налични срѣдства въ такива размѣри на месецъ юлий 1931 г. сж съществували, както сж съществували и налични срѣдства по много фондове, съкровището е имало възможностъ да ги употребява за бюджетни цели и, следователно, да улесни своето положение въ ония моменти. Както е било тогава, така е и днесъ, така ще бѣде и утре.

Съ туй азъ искахъ да поправа едно твърдение, което, споредъ мене, е съвършено неумѣстно и съвършено неправилно.

Ще премина и къмъ другия въпросъ. Изчерпването на съкровищнитъ срѣдства, на наличнитъ срѣдства отъ фондовѣтъ, на всичко онова, което е било оставено като единъ почти неприкосновенъ запасъ, показва въ какво затруднено положение се намира нашето съкровище, въ какво плачевно положение се намира и управлението на нашата държава и колко ще бѣде мъчно на нашето управление, днешно или утрешно, ако дойдатъ известни тежки моменти, каквито ние въ последнитъ 15 години сме преживявали, да разрешава нѣкои тежки задачи, които могатъ да се явятъ.

Азъ съмъ длъженъ да изтъкна това предъ Народното събрание и да направя едно предупреждение въ връзка съ едно питане, което нашата група е отправила къмъ правителството по въпроса за храноизноса. При изчерпване на наличнитъ срѣдства — ние виждаме, че и по сега действащия бюджетъ ще се изразходватъ 200 милиона

лева — ако настѣпи необходимостта да набавяме хранителни припаси за известна частъ отъ нашето население, всѣки може да си представи въ какво положение ще се намерятъ държавата. Въ 1919 г. отъ Министерския съветъ се реши да се внесе една частъ отъ златната наличностъ на Народната банка за купуване на брашно. Въ 1924/1925 г. сж разходвани близо 350 милиона лева за купуване на зърнени храни. Помнете онѣзи разприави, които ние имаме по поводъ вноса на сръбското жито въ 1929/1930 г., което се купуваше отъ една частъ отъ нашето население и вносътъ на което въ края на краищата трѣбваше да бѣде окончателно спрѣтъ. Тогава азъ внесохъ законопроектъ, който не можъ да бѣде гласуванъ веднага, който се гласува съ едно закъснение, не по моя вина. Искамъ да кажа, че на три пъти въ 15 години България е била принудена да внася зърнени храни.

Сега при единъ монополъ на търговията съ зърнени храни, ние чрезъ нашето питане, а сега и азъ отъ тая трибуна отправямъ едно предупреждение да се манипулира извънредно внимателно съ тоя запасъ отъ зърнени храни, който Дирекцията на храноизноса е набавила. Казватъ, че тя имала на свое разположение 93.000 тона жито. Ще трѣбва да бѣде запазенъ тоя жито, не само заради туй, че цената му въ странство сега е много ниска, но и заради туй, защото въ утрешния день може би градовѣтъ и други непродоволителни мѣста ще се намерятъ въ положение да бѣдатъ изхранвани съ запаси отъ други мѣста.

Ето защо ще трѣбва да бѣдатъ спрѣти тия сдѣлки на Дирекцията на храноизноса и ще трѣбва да бѣдатъ взети други мѣрки, защото ние виждаме, че започва вече известно покачване на ценитъ на вътрешния пазаръ на ечемика, на овеса, и на нѣкои други земеделски произведения.

А. Пиронковъ (д. сг): На кукуруза.

В. Молловъ (д. сг): Всичко това ясно показва, че трѣбва да бѣдемъ внимателни, че още отсега трѣбва да вземемъ необходимитъ мѣрки. Понеже на нашето питане не се даде отговоръ, макаръ че въпросътъ е крайно спешенъ, азъ тукъ по тоя случай правя това предупреждение. При изчерпването на наличнитъ срѣдства, когато ние не бихме имали възможностъ веднага да употребимъ нѣщо отъ тѣхъ за купуване на зърнени храни, запаситъ отъ храни трѣбва да бѣдатъ налице, трѣбва да бѣдатъ запазени въ случай на крайна нужда, която може би ще настѣпи, защото виждаме, че времето още не дава никакви надежди, че реколтата би могла да бѣде отчасти задоволителна.

Г. г. народни представители! Въ този законопроектъ ние не можемъ да очакваме да видимъ никакви други мѣроприятия, които да засѣгатъ приходитъ. Приходи се очакватъ отъ невъзможнитъ, или отъ фиктивнитъ икономии, които щѣли да бѣдатъ правени. Едно нѣщо, обаче, ми дава основание да твърдя, че ние тукъ, Народното събрание, па и самото правителство, се намираме предъ едно недоразумение. Това недоразумение трѣбва да си го обяснимъ.

Министърътъ на финанситъ обяви въ своето експозе, че той счита, какво ние се намираме въ началото на кризата, следователно, ние ще трѣбва да бѣдемъ особено внимателни, особено грижливи, особено предвидливи — да не употребяваме повече термини — по отношение и на постѣпления, и на разходи. Разходитъ ние не ги съхраняваме. Съ сега представения ни законопроектъ тѣ се увеличаватъ. Въпросътъ е за приходитъ. За приходитъ именно съществува едно недоразумение. Това недоразумение започва да прониква навсѣкжде. Въ снощния брой на в. „La Bulgarie“ чета, че постѣпленията показватъ едно чувствително подобрене. Освенъ това, виждамъ и друго едно изучаване: въ увода на 30-я докладъ на комисаря на Обществото на народитъ и комисарятъ сжко така констатира, че усилията на министъра на финанситъ сж докарали до една стабилностъ на постѣпленията и до едно известно намаляване на разходитъ, което широко било поддържано отъ съществени жертви, които портъритъ на титри отъ външитъ ни заеми сж направили. Неговата нота е това, че положението става по-розово, по-добро. На друго мѣсто той употребява единъ другъ терминъ, казва, че се забелязва вече едно улеснение: *une certaine aisance* — следователно, едно така нѣкакши чувствително подобрене на положението. Това „чувствително подобрене на положението“ несъмнено прониква не само тукъ, въ нашитъ срѣди, но то каточели е насочено къмъ чуждестраннитъ срѣди, които следятъ нашитъ въпроси, нашитъ работи и у които се създава едно добро настроение по отношение на България като платецъ по

заемитъ. И заради туй азъ съмъ дълженъ да дамъ известни обяснения по това, което тукъ се каза отъ министъра на финанситъ и отъ министъръ-председателя онзи денъ.

Тъ се оплакаха, че нашиятъ печатъ, по поводъ на преговоритъ, които сж водени въ Парижъ и Лондонъ, излъзълъ съ известни неоснователни твърдения, които не били отъ полза за воденитъ преговори. Несъмнено е, че печатътъ не винаги може да се ръководи отъ такива съображения, които да бждатъ въ полза на едни преговори, защото не е посветенъ, а често пжти може да бжде заблуденъ дори. Обаче цълата тая история въ нашия печатъ излъзе отъ известни статии на чуждия печатъ. Това е в. „Times“ — който много пжти е цитиранъ — който озглавява своята уводна статия: „Българското предложение по заемитъ“. Министъръ-председателътъ казва: „Ние сме предлагали друго, искали сме друго. Но въ края на краищата, за да бжде тази работа нѣкакси по-благоприятно представена предъ портъоритъ, които трѣбвало да приематъ предложението на комитетитъ, казва се, че това е българско предложение, безъ да бжде то такова“.

Но азъ виждамъ това и въ другъ единъ вестникъ — въ вестника на французката радикалсоциалистическа партия, въ оня отдѣлъ, въ който пишеше сегашниятъ министъръ на финанситъ Germain Martin, който е замѣстенъ отъ Roger Natan — въ статията „Отъ Балканитъ къмъ Франция“. Въ тая статия, този виденъ икономистъ пише: „Иде ни една много приятна новина отъ Лондонъ: най-бедната държава на Балканитъ решила да подобри своитъ плащания — направила е едно предложение да плаща повече, когато въ сжщото време виждаме една друга държава, каквато е Германия, която търси пжкъ мораториумъ — по кои заеми? — по частнитъ дори свои задължения, които достигатъ до крупна цифра, милиарди германски марки“. А Германия, по последнитъ съобщения отъ Лондонъ, е получила отъ английска страна дори обещание за единъ пълненъ двугодишенъ мораториумъ по двата международни златни заеми — на Доусъ и на Йънгъ“. И тукъ има голѣми възхваления къмъ България.

Д-ръ И. Бешковъ (з): Кой вестникъ пише това?

В. Молловъ (д. ср): „La République“. — България, казва, следва единъ добъръ пжтъ. Има една държава, която съ Обществото на народитъ е уредила добре своитъ смѣтки благодарение на единъ международенъ заемъ — това е Австрия. Втората държава е Гърция — това го има и въ „Times“ — която е направила спогодба, ама не я изпълнява. Българитъ си запазватъ добрата репутация, която сж имали въ миналото време, и, следователно, получаватъ една особена благодарностъ отъ страна на портъоритъ, отъ страна на финансовия свѣтъ и пр.

Нѣмамъ нищо противъ. Искамъ да кажа, че репутацията е репутация, когато ние имаме предъ очи да правимъ известни финансови операции; тогава ние трѣбва да поддържаме тая репутация. Но азъ се питамъ: какво ще бжде положението на нашата държава въ утрешния денъ, когато ние може би нѣма да имаме левове и — което е почти сигурно — девизи? Ние по никой начинъ не можемъ да се правимъ илюзии, че презъ 1934/1935 г. ще имаме износъ на зърнени храни. Нѣма да го имаме; даже при една покачена, повишена цена, нѣма да го имаме.

Б. Ецовъ (д): Това джждоветъ знаятъ.

В. Молловъ (д. ср): Колкото щатъ да дойдатъ джждове, г. Ецовъ, нѣма да помогнатъ на Северна България; преди единъ денъ се върнахъ отъ Южна България, зная какво е положението въ полето, а и Вие го знаете.

Б. Ецовъ (д): Още десетина дни имаме.

В. Молловъ (д. ср): Е добре, дано да е тъй. Но щомъ всички говорятъ, че 30—50% отъ реколтата е компрометирана, ние износъ нѣма да имаме. А се касае за износъ не за десетки, а за 200 и повече милиона лева. Ние тѣхъ ако ги нѣмаме, ако поради тая суша и другитъ наши земледѣлски произведения нѣма да ни дадатъ онова, което бихме очаквали, тогава и нѣма да имаме нужнитъ девизи. Въ какво положение ще се намѣри тогава нашата държава? Съ английскитъ портъори, имаме, до наше искане, сключена спогодба за две години. По-добре да не я правимъ, защото е много мжчно да развалишъ вече една направена спогодба; по-добре е да предвидишъ известни нѣща отъ самото начало, известни възможности да ги уговоришъ, да ги предупредишъ и по тоя начинъ, следователно, да бждешъ наоткрито, защото по-сетне загубва-

нето на тая репутация, която вече е създадена, може да даде тѣкмо обратни резултати отъ онѣзи, които сж били последвани съ тая така създадена пропаганда. Следователно, азъ обръщамъ внимание върху дветъ страни на въпроса.

Министърътъ на финанситъ много открито, откровенно прочете какво е било становището на нашето правителство. То се заключава въ следното: процедурата по боноветъ, по блокиранитъ суми да се махне, да има една по-приемлива процедура. Въпросъ за процедура — добре.

На второ мѣсто, да нѣмаме блокирани суми, та да ги уреждаме въ последствие, а предварително да уредимъ въпроса за тѣхното освобождаване. Подчерта се отъ страна на министъръ-председателя като успѣхъ това, че се запазва за държавното съкровище една чувствителна сума отъ близо единъ милиардъ лева въ течение на една година. И това добре.

Третото положение е, ние да не плащаме повече отъ онова, което сме плащали досега. Следователно, становището е чисто отрицателно: то засѣга процедурата и не отива въ повече, или въ по-друга посока отъ онова, което би трѣбвало ние да очакваме отъ декларациитъ на министъра на финанситъ.

Ако сме предъ криза, която започва сега, ако нашето положение е така бедствено, както се изтъкна тукъ неоднократно, ние не можемъ да застанемъ на становището да не плащаме повече отъ онова, което плащаме сега. Очевидно, не. И, очевидно, правителството е имало нѣкакво друго искане. Така предполагамъ. Обаче не зная какви сж били неговитъ аргументи и какви сж били основанията му — въ експозетата му тѣ не се излагатъ. Азъ бихъ желалъ тѣ да бждатъ съобщени на Народното събрание, както бихъ желалъ и тия оптимистични сведения, които се даватъ отъ комисаря на Обществото на народитъ, да не бждатъ достояние на трима-четирима души въ София, а да бждатъ преведжани на български езикъ и своевременно раздавани на всички народни представители.

Ако действително тамъ се намиратъ подъ розовото впечатление на тѣзи доклади и на тѣзи статии, които азъ цитирахъ, тогава, разбира се, българското предложение имъ се вижда, може би, действително като много ограничено, много стегнато; тѣ биха очаквали едно друго предложение отъ България — за по-голѣми плащания. Очевидно, ако тѣ знаятъ действителното положение, не биха били зачудени, че ние не можемъ да плащаме въ девизи. Системата, която днесъ съществува — и това е слабата страна на цълата спогодба — е такава, че ние трѣбва да правимъ трансфери къмъ държави, къмъ които нашиятъ търговски балансъ е дефицитеренъ. Заемитъ се плащатъ не съ наличностъ, а съ търговски предмети, съ изработени предмети, съ услуги, съ service marchandise, както казватъ французитъ. Съ тия държави ние трѣбваше да имаме спогодби на друга база. Погледнете таблицата въ доклада на комисаря на Обществото на народитъ и вие ще видите, че по-голѣмата частъ отъ девизитъ, съ които Народната банка би трѣбвало да разполага, сж блокирани вследствие системата на клирингитъ, и, следователно, тя не може да разполага съ тѣхъ. Въ Англия, въ Франция ние внасяме много малко, почти нищо, и следователно, спогодбата съ портъоритъ отъ тѣзи държави трѣбваше да бжде сключена на свършено друга база, за едни много по-малки трансфери и при една друга възможностъ за плащане, която, напр., Югославия е използвала значително: известна частъ да бжде плащана въ стоки или въ услуги — услуги ние нѣмаме, но въ стоки — значи, чрезъ единъ търговски обмѣнъ, ако това би могло да стане. Но клирингитъ не ни позволяватъ да правимъ трансфери.

Когато Съединенитъ щати и Англия сж обезценили своитъ монети — особено Съединенитъ щати, които въ своето законодателство сж възприели, че златната клауза не важи за никакви договори; когато е такава създаденото положение; когато вие виждате, че други голѣми държави отказватъ плащането на заеми къмъ Съединенитъ щати макаръ и въ обезцененъ доларъ — вземете експозето на Чембърлейнъ сега въ Лондонъ и вие ще видите, че той казва: „Азъ въ бюджета не предвиждамъ никаква сума по заеми, които сме уговорили по спогодба съ Съединенитъ щати“; когато и французитъ сж единъ вотъ на камарата отказаха да платятъ на Америка и събориха правителството на Ерио, което искаше да плаща; когато вие виждате, че по международнитъ заеми на Германия има почти мълчаливо съгласие за единъ дългогодишенъ мораториумъ; когато всички държави на Срѣдна Европа, цѣлитъ европейски континентъ се намира въ положение на пълна несигурностъ; когато не знаемъ какво ще стане съ златния еталонъ въ тѣзи държави, кждето е запазенъ; когато ние виждаме много добре, че златниятъ еталонъ е

вече отреченъ отъ голѣмитъ свѣтовни империи — какъ можемъ ние да правимъ такива спогодби, какъ не можемъ да установимъ други начала и да предявимъ други искания, да оставимъ отворени известни врати за утрешния денъ, който иде?

Председателстващъ С. Даскаловъ: (Звъни) Свършете!

В. Молловъ (д. сг): Свършвамъ скоро. — Чл. 8 отъ спогодбата съ портъоритъ на титри отъ нашитъ довоенни заеми ни дава право да поискаме ревизия. Ами какъвъ е смисълътъ на тази ревизия? Не е смисълътъ въ това, дали размъртъ на плащането ще бжде 56% или 63%, споредъ 3-годишнитъ периоди. Единствениятъ смисълъ е тамъ, да се откажемъ отъ оная база, която е поставена въ спогодбата отъ 1926 г., защото тогава бѣше общоприета и отъ Обществото на народитъ, и отъ банки, и отъ кредитори, и отъ всички държави златната клауза. Какво ще правимъ ние съ такава една временна спогодба, когато въ утрешния денъ ще бжде обезцененъ, напр., французкиятъ франкъ — азъ не мога да предвиждамъ — или швейцарскиятъ франкъ, или холандски гулдени, или нѣкоя друга златна монета? Какъ ще продължаваме да плащаме въ процентъ злато, когато тѣ се отказватъ отъ златния еталонъ? Тамъ е смисълътъ на чл. 8 отъ спогодбата. Тогава още, въ 1926 г., и даже по-рано, портъоритъ настояваха на златния еталонъ, защото се обезценяваше французкиятъ франкъ. Сега, когато се намираме въ обратно движение — къмъ премахване на златния еталонъ вижте това, което се пише въ чуждия печатъ, което поддържатъ чуждитъ икономисти по тия въпроси.

Единствениятъ смисълъ на чл. 8 е този: изоставяне на златната база; не да се препираме какъвъ да бжде размъртъ на плащанията, 56% или 63%, а самата златна база да бжде изоставена и да се върнемъ къмъ единъ другъ по-справедливъ принципъ, който би ни далъ възможностъ да се освободимъ отъ задълженията си, които сме поели и които ние добросъвестно сме изпълнявали.

Ето защо, азъ смѣтамъ, че критикитъ, които правя по действията на правителството при тѣзи преговори, сѫ критики основателни. Азъ не желая да настапва по-лошо, но въ предвиждане на по-лошото, ние трѣбва да бждемъ подготвени още отсега и да създадемъ възможности и положения за утрешния денъ да третираме тия въпроси съ по-голѣма ясностъ, съ по-голѣма справедливостъ и, трѣбва да кажа, съ по-голѣма настойчивостъ. Нѣма да бждемъ най-сетне ние държавата, която да бжде така нѣкакъси като една моштра, като единъ образецъ, когато всички държави, и особено нѣкоя съседни държави, ще се намърятъ въ едно свършено друго положение. Виждате, напр., Ромъния. Тя води сега препирня съ портъоритъ си само по единъ въпросъ, тя казва: „Азъ мога да трансферирамъ не нѣкакъвъ процентъ, а една опредѣлена сума“. Ромънитъ казватъ, че могатъ да трансфериратъ само 1 милиардъ леи, и нито стотинка повече. Портъоритъ сѫ настоявали на 3 милиарда, слѣзли сѫ на 2 милиарда. Не знамъ какви имъ сѫ препирнитъ, ромънитъ предлагатъ да плащатъ съ една опредѣлена сума, съ огледъ на платежния балансъ на държавата.

Министъръ С. Стефановъ: А остатъкътъ, г. Молловъ?

В. Молловъ (д. сг): Остатъкътъ ще се уреди така, както се уреди остатъкътъ отъ блокиранитъ суми миналата година.

Министъръ С. Стефановъ: За Ромъния питамя.

В. Молловъ (д. сг): Азъ нѣма да цитирамъ това, което пише Roger Nathan, който е въ грѣшка като казва, че, освенъ тѣзи 32½% — които действително по отношение на 25% представляватъ едно увеличение — и блокиранитъ суми, тѣзи, които сѫ вписани вече въ бюджета, могли да бждатъ освободени, изкупени съ 10%. Това не е вѣрно.

Министъръ С. Стефановъ: Ами тогава?

В. Молловъ (д. сг): Искамъ да ви кажа какъ се тълкуватъ тѣзи спогодби и какъ влияятъ тѣ на чуждия пазаръ, на чуждитъ борси. И затова азъ пледирамъ за едно глобално уреждане, което би отговаряло на нашитъ възможности, а не такава, при което не можемъ да предвиждаме за утрешния денъ. Азъ не желая въ утрешния денъ да бждемъ лошо, но трѣбва да вземемъ всички мѣрки, които сѫ необходими въ случая, за да се предпазимъ и да запазимъ нашитъ интереси.

Г. г. народни представители! Азъ трѣбва да свърша. Представениятъ ни законопроектъ, по поводъ на който бихъ желалъ да изложа своето мнение по редъ други въпроси, въ сѣщностъ е единъ законопроектъ, който е закъснѣлъ, който не е съгласенъ съ закона за бюджета, отчетността и предприятията, е единъ законопроектъ, въ който има постановления, които съдържатъ нарушения на основния законъ, има други постановления, които нарушаватъ законитъ за бюджета на държавата, и ланшиния, и тазгодишния. При това положение несъмнено е, че ний такъвъ законопроектъ нито по начало, нито въ неговитъ детайли по никакъвъ начинъ не можемъ да гласуваме. (Ражоплъскания отъ сговориститъ)

Председателстващъ С. Даскаловъ: Преди да дамъ думата на други оратори, съобщавамъ на Събранието, че е постѣпило по частна инициатива законодателно предложение за състѣпване отъ държавата на Ямболската градска община минералния изворъ, находящъ се въ гр. Ямболъ. (Вж. прил. Т. I, № 85)

Предложението е подписано отъ нуждното число народни представители. Вносители сѫ: г. г. Николай Сазовъ, Едрю Шидерски и Сава П. Лоловъ.

Постѣпило е сѣщо по частна инициатива законодателно предложение за отчуждаване на части отъ общинскитъ мери на селата Плисковъ, Кайкѣж, Ова-Суютлю, Шуменска околия, и на гр. Преславъ, и отстъпването имъ на Министерството на народното просвѣщение за културно просвѣтни нужди. (Вж. прил. Т. I, № 86)

Предложението е подписано отъ нуждното число народни представители. Вносители сѫ: г. г. Симеонъ Патевъ и Анастасъ Капитановъ.

Тѣзи законодателни предложения ще бждатъ отпечатани и своевременно раздадени на г. г. народнитъ представители.

Има думата народниятъ представител г. Стоянъ Омарчевски.

С. Омарчевски (з): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Представенъ ви е на разглеждане законопроектъ за извънбюджетенъ (сврѣхсмѣтенъ) кредитъ въ размъръ на 219.833.005 л. Съ този законопроектъ, както г. министърътъ на финанситъ обясни въ бюджетарната комисиия и както има възможностъ и на менъ да обясни, се иска да се ликвидиратъ бюджетнитъ упражнения за 1932/1933 и 1933/1934 финансови години. Обаче г. министърътъ на финанситъ, който обикновено е доста внимателенъ въ изтълението на законитъ, които се гласуватъ отъ тази Камара, изглежда не е досѣдѣлъ или въ бързината е пропусналъ да види какво съ представения законопроектъ че се разрешава само единъ въпросъ за извънреденъ, сврѣхсмѣтенъ кредитъ въ размъръ на 220 милионъ лева, а съ него се върши едно голѣмо законодателствуване, което въ никой случай не може да бжде предметъ на представления на нашето внимание законопроектъ.

Въ чл. чл. 1 и 2 на този законопроектъ се разрешаватъ кредити въ размъръ 219 милиона лева, а въ чл. чл. 3 и 4 трѣбваше непременно да бжде казано, отъ кѣде ще се взематъ тия срѣдства, за да се покрятъ тия извънбюджетни разходи. Въмѣсто това, обаче, въ чл. 2 е казано, че тѣзи разходи ще бждатъ покрити отъ икономии по бюджета на държавата и по бюджета на Дирекцията на желѣзницитъ, които евентуално ще бждатъ направени — безъ да се казва отъ кои бюджети — когато, всички знаемъ, че подобни икономии не може да има. Отъ друга страна, щомъ въ предложения законопроектъ не сѫ посочени източникитъ, то трѣбваше поне да бжде казано, че се издаватъ съкровищни бонкове или че сѫ новъ заемъ, ще бждатъ покрити тия 219 милиона лева. Казано е, както казахъ, че тѣзи кредити ще се получатъ отъ икономии, които не може да се направятъ, значи, този сврѣхсмѣтенъ кредитъ ще остане като единъ дефицитъ на българската държава за бюджетното упражнение на 1934/1935 финансова година.

Г. проф. Молловъ много основателно изложи тукъ, че този законопроектъ и отъ формално гледище, понеже е внесенъ следъ 15 априлъ, съгласно закона за бюджета, отчетността и предприятията — гласуванъ и приетъ преди 10—15 дни отъ това Народно събрание — не може да бжде предметъ на разглеждане. Защото (кажъ), то значи една и сѣща Камара, въ една и сѣща сесия да създаде единъ законъ за бюджета, отчетността и предприятията, а следъ месецъ да внесе единъ законопроектъ за сврѣхсмѣтенъ кредитъ, който е въ явно противорѣчие съ яситъ и открити постановления на споменатия законъ! Другъ би билъ въпросътъ, ако този законопроектъ бѣше внесенъ

и приетъ отъ Народното събрание и публикуванъ въ „Държавенъ вестникъ“ преди 15 априлъ.

Но, г. г. народни представители! За предложения на вашето внимание законопроекти ние не можемъ да вдигнемъ ръка не само отъ формално гледище, отъ гледище на гласувания съгласъ законъ за бюджета, отчетността и предприятията, но и по същество, защото съ него се законодателствува, съ него се одобряватъ постановления на Министерския съветъ, които нѣматъ абсолютно нищо общо съ материята, която се засѣга въ законопроекта. Напр., има ли мѣсто въ единъ законопроектъ за извънреденъ, свръхсметенъ кредитъ постановление, като това (Чете) „Одобрява се XIX-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 31 августъ 1933 г., протоколъ № 72, съ което се разрешава на Министерството на войната да даде безвъзмездно облъкло на 30 души руски ветерани...“ Това трѣбва да бѣде предметъ на отдѣленъ законъ. Той трѣбваше да бѣде внесенъ своевременно, за да бѣде одобренъ отъ народното представителство. Или же: (Чете) „Разрешава се да се изплати извършениятъ разходъ по превозване отъ София до Парижъ и обратно коня на военния аташе въ Парижъ, подполковникъ Стойчевъ, отъ кредита по § 49 отъ бюджета на Министерството на войната за 1933/1934 финансова година. Или же: (Чете) „Разрешава се на отдѣленото за подпомагане на пострадалитѣ отъ войнитѣ при Министерството на войната да дава презъ течение на 1933/1934 финансова година помощи на даровити сираци отъ войнитѣ и деца на бедни инвалиди за следване въ висши учебни заведения до навършване на 25-годишна възраст“. Това трѣбва да бѣде предметъ на специално законодателство. Какво общо може да има подпомагането на бедни даровити деца до 25-годишна възраст, сираци отъ войнитѣ, или деца на инвалиди, отъ отдѣленото за подпомагане пострадалитѣ отъ войнитѣ при Министерството на войната съ законопроекта за свръхсметенъ кредитъ въ размѣръ на 219 милиона лева за единъ нужди, отдавна минали, за едно бюджетно упражнение, отдавна приключено?

По-нататкъ има постановления, които сѣ въ явно противоречие съ нашия основенъ законъ, конституцията, защото се иска да се одобрятъ постановленията на Министерския съветъ, взети въ времена, когато е заседавало Народното събрание. Това противоречи на чл. 47 отъ конституцията, който дава право на Министерския съветъ, когато нѣма възможностъ да се свика Народното събрание, да гласува постановления, важещи, имащи сила на законъ, но които трѣбва да бѣдатъ внесени за одобрение още въ първата сесия на Народното събрание. Такова е, напр., постановлението: (Чете) „Одобрява се II постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 13 декемврий 1932 г., протоколъ № 104, съ което въ допълнение на IV постановление на съвета, протоколъ № 96/1931 г., се разрешава сумата 4 милиона лева, изтеглена за нуждитѣ на държавното съкровище отъ фонда „Посмъртенъ фондъ при Министерството на народното просвѣщение“, да се счита като взетъ въ заемъ и върне на фонда заедно съ лихвитѣ“. Това постановление, като допълнение на едно постановление отъ 1931 г., е държано презъ време, когато е заседавало Народното събрание. И какъ почитаемиятъ Министерски съветъ, следъ като е извършилъ едно закононарушение, поне не е внесълъ това постановление още въ първата сесия, следъ като то е било прието! Друго постановление: (Чете) „Одобрява се XVII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 7 ноемврий 1933 г., протоколъ № 87, съ което се разрешава на Българската земеделска банка да продаде съ 50% намаление отъ коштуемата цена останалитѣ непродадени 100 обръщателни трупци отъ закупенитѣ презъ 1925 г., съгласно III-то постановление на съвета, протоколъ № 127/1925 г. Отстъпката да остане въ тежестъ на държавното съкровище“. Това е пакъ едно министерско постановление, взето въ време, когато е заседавало Народното събрание.

Но особено сѣ важни, г. г. народни представители, постановленията, които се одобряватъ съ чл. 15 отъ внесенъ законопроектъ за извънбюджетенъ, свръхсметенъ кредитъ: (Чете) „Одобряватъ се следнитѣ постановления на Министерския съветъ:

„1) VI-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 9 юлий 1932 г., протоколъ № 57, съ което на основание чл. 4, буква „Д“, отъ закона за планиране и оползотворение общественитѣ фондове се разрешава на Главната дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата да склучи отъ Поченската спестовна каса заемъ въ размѣръ 16 милиона лева...“ Доколото си спомнямъ — г. министърътъ на финанситѣ ще ме поправи, ако това не е вѣрно — г. министърътъ на желѣзницитѣ или пъкъ са-

миятъ г. министъръ на финанситѣ бѣше сезиралъ Народното събрание съ единъ специаленъ законъ за заемъ, който, поради липса на време, не можа да мине презъ Народното събрание. Но азъ питамъ, защо това министерско постановление, държано на 9 юлий 1932 г., протоколъ № 57, се внася въ Народното събрание едва сега, въ 1934 г. — близо две години отъ тогава?

Особено важно е да се отбележатъ постановленията, които се одобряватъ съ чл. 16 отъ представения законопроектъ: (Чете) „Одобряватъ се постановленията на Министерския съветъ: XXX-то, взето въ заседанието му отъ 1 априлъ 1933 г., протоколъ № 27, и I-то, отъ 10 априлъ 1933 г., протоколъ № 29, съ които сѣ взети суми за нуждитѣ на държавата отъ разнитѣ фондове (вижъ подробната таблица, приложена къмъ закона). Взетитѣ суми по тия постановления не подлежатъ на връщане и се отнасятъ на приходъ по редовния бюджетъ на държавата за текущата 1933/1934 финансова година“. Тогава пакъ е заседавало Народното събрание.

Г-да! Това е липса на всѣкаква хармония въ политиката на едно правителство. Азъ не мога да схвана, не мога да разбера какъ може едно правителство да взема суми отъ фонда „Обществени бедствия“, когато е ясно предназначението на този фондъ. Азъ не мога да си обясня каква е тази хармония, каква е тази цѣлостна стопанска икономическа политика на правителството, когато вчера се гласува законъ за скотовъднитѣ фондове — една материя, която урежда основно този въпросъ — а съ чл. 16 отъ този законопроектъ за свръхсметенъ кредитъ се изземватъ отъ скотовъднитѣ фондове 35 милиона лева, по постановление XXX-то на Министерския съветъ,...

Министъръ С. Стефановъ: Това е отъ минало време.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Стара работа.

С. Омарчевски (з): ... взето въ заседанието му отъ 1 априлъ 1933 г., протоколъ № 27, и I-то отъ 10 априлъ 1933 г., протоколъ № 29.

Министъръ С. Стефановъ: То не е следъ този законъ.

С. Омарчевски (з): Азъ знамъ, че не е следъ този законъ, зная, че този законъ мина вчера, но Вие, г. министре на финанситѣ, или трѣбваше да унищожите всички тия фондове и да кажете, че всичко се покрива съ редовни бюджети, или же, ако Вие приемете, че трѣбва да има фондове съ ясно предназначение, трѣбваше да оставите сумитѣ, колкото и да сѣ голѣми държавнитѣ и общественитѣ нужди и ползи, които налагатъ да се взематъ тия пари. Въ дадения случай ще трѣбва това постановление да бѣде отменено въ смисълъ, че срѣдствата отъ скотовъднитѣ фондове отиватъ по тяхното назначение.

Ние сме сезирани също отъ г. министъръ Гичевъ, министъръ на търговията, промишлеността и труда, съ единъ законопроектъ за отпущане отъ управлението на държавнитѣ каменовъглени мини въ Владайско-Мошинско—Пернишката котловина на Министерството на търговията, промишлеността и труда заемъ отъ 15 милиона лева съ 5% годишна лихва и на Главната дирекция на Българскитѣ държавни желѣзници, заемъ отъ 8 милиона лева съ 4% годишна лихва за направа на известни линии. А въ сѣщото време, по таблицата къмъ чл. 16 отъ законопроекта, се взематъ отъ фонда „Постройка нови желѣзници и пристанища“ 13 милиона лева за минало време, когато може би е имало държавни нужди. Отъ едно мѣсто се взема на друго се дава!

Но има и нѣщо друго, което прави силно впечатление. Това е обяснителната таблица, която дава най-подробни смѣтки за ония извънбюджетни срѣдства, които се искатъ по бюджета за 1934/1935 финансова година. Така, напр., по Министерството на външнитѣ работи, Българска православна църква — държавна помощ на Софийската духовна семинария 500.000 л. На какво основание сѣ отпущнати тия пари? Има ли постановление на Министерския съветъ и ако има, одобрено ли е то отъ Народното събрание? Има ли законъ? На основание на кой законъ се дава тая сума? Не е въпросъ за 500-тъ хиляди лева, не е въпросъ и за 5 милиона лева, не е въпросъ и за нуждата, която е наложила даването на тая сума, въпросътъ е, на основание на кой законъ или на кое министерско постановление се дава тая сума.

(Чете) „Помощъ за издрѣжка на окръжното старопиталище въ Кюстендилъ — 169.000 л.“ Не е въпросътъ тукъ за целта, за която се взематъ тия пари. Ние нѣма да бждемъ противъ. Но въпросътъ е за форма и за законъ. Или имаме закони, които трѣбва да бждатъ зачи-

тани отъ ръководните органи, които и да бъдат тѣ, или же има постановления, които своевременно трѣбва да бъдат одобрявани отъ Народното събрание.

Но има нѣщо куриозно — за изплащане заплатитѣ на учителитѣ. На кои учителѣ? — „Заплати на учителитѣ, включително и на тия, назначени сврѣхъ щата“. Ние имаме бюджета на Министерството на просвѣщението. За кои заплати става дума? Заплатитѣ на учителитѣ въ основните училища, въ прогимназиитѣ, въ гимназиитѣ, на професоритѣ въ Университета сѣ ясно опредѣлени въ бюджета на Министерството на просвѣщението. За кои заплати става дума? Става дума не за заплатитѣ на учителитѣ, които сѣ предвидени въ бюджета, а става дума за заплатитѣ на учителитѣ, назначени сврѣхъ щата, назначени мимо волята на закона, мимо бюджета, мимо закона за бюджета, отчетността и предприятията. При единъ законъ за бюджета, отчетността и предприятията, който държи отговоренъ единъ ковчежникъ за това, че похарчилъ неправилно 500 л., какъ може да бъдат назначавани учители сврѣхъ щата? Какъ си позволява този министъръ, който има единъ бюджетъ, който има единъ щатъ ясно опредѣленъ, да издава заповѣди за назначаване на сврѣхщатенъ персоналъ? Има ли постановление на Министерския съветъ, за да се види дали Министерскиятъ съветъ се солидаризира съ едно такова нарушение на отдѣлни закони, а, следователно, и на конституцията? Нѣма и не може да има. Значи, министърътъ на народното просвѣщение е извършилъ едно закононарушение. Министъръ на отдѣленъ ресорть, който извърши престѣпление по закона, по който трѣбва да управлява, е длъженъ да отговаря за нарушение на конституцията. Това е касационна практика, това е теорията, която Касационниятъ съдъ развиваше въ течение на двата процеса на кабинета д-ръ Радославовъ. Искане се кредитъ за заплати на учителитѣ, включително и на тия, назначени сврѣхъ щата, въ размѣръ на 39 милиона лева. Г. министърътъ на народното просвѣщение е назначилъ 1.600 основни и прогимназиски учители и 389 гимназиски учители. Какъ сѣ станали тия назначения?

А. Пиронковъ (д. ср): Възстанови съкратени учители.

С. Омарчевски (з): Съ единъ примѣръ ще ви покажа това. Напр., по бюджета сѣ предвидени въ Бургаската мъжка гимназия, която има 10 паралелки и 375 ученика, да бъдат назначени 12 учители, а сѣ назначени 13; въ Варненската мъжка гимназия, която има 23 паралелки и 803 ученика, сѣ предвидени да бъдат назначени по бюджета 25 учители, а сѣ назначени 30; въ Великотърновската гимназия, която има 19 паралелки съ 729 ученика, сѣ предвидени по бюджета 18 учители, а сѣ назначени 28; въ Видинската гимназия, която има 17 паралелки съ 413 ученици, сѣ предвидени по бюджета 13 учители, а сѣ назначени 19; въ Врачанската гимназия — родното му мѣсто — съ 23 паралелки и 936 ученика, сѣ предвидени да се назначатъ 26 учители, а сѣ назначени 32 — либерали, приятели, познати, роднини и пр. (Смѣхъ); въ Пловдивската гимназия, която има 23 паралелки и 884 ученика, сѣ предвидени по бюджета 25 учители, а сѣ назначени 31; въ Плевенската — тамъ е вече бай Върбенковъ — съ 20 паралелки и 812 ученици, сѣ предвидени 24 учители по бюджета; а сѣ били назначени още 7 или всичко 31; въ Русенската гимназия съ 17 паралелки и 700 ученика сѣ предвидени по бюджета 21 учители, а сѣ били назначени 23; въ Сливенската гимназия, съ 17 паралелки и 572 ученика, сѣ били предвидени по бюджета 18 учители, а сѣ назначени 23; въ I Софийска мъжка гимназия, съ 30 паралелки и 1103 ученика, сѣ били предвидени по бюджета 28 учители, а сѣ били назначени 56; въ II Софийска мъжка гимназия, съ 39 паралелки и 1349 ученика, сѣ били предвидени по бюджета 37 учители, а сѣ били назначени 82.

Д. Икономовъ (нез. раб): Да нѣма грѣшка?

С. Омарчевски (з): Нѣма никаква грѣшка. Това сѣ официални сведения отъ Министерството на просвѣщението. — Въ III софийска мъжка гимназия, съ 23 паралелки и 962 ученика, сѣ били предвидени по бюджета 29 учители, а назначени 30; въ Старозагорската гимназия сѣ били предвидени по бюджета 25 учители, а сѣ назначени 30; въ Шуменската гимназия сѣ били предвидени 21 учители, а сѣ били назначени 23. Или всичко въ мъжките гимназии сѣ били предвидени по бюджета да бъдат назначени 347 учители, а сѣ били назначени 447.

Девически гимназии. Въ Бургаската девическа гимназия: 11 паралелки, 450 ученички, предвидени въ бюджета 15 учители, а назначени 18. Въ Варненската девическа гимназия: 15 паралелки, 560 ученички, предвидени въ бюджета 18 учители, а назначени 24. Въ I Софийска девическа гимназия: 34 паралелки, 1323 ученички, предвидени въ бюджета 36 учители, а назначени 56. Въ II Софийска девическа гимназия: предвидени въ бюджета 24 учители, а назначени 42! Забележете, че въ числото на гимназиски учители въ тия софийски гимназии, където сѣ превишени кредититѣ за гимназиски учители — както казва и бележката отъ самото министерство — не влизатъ командированитѣ учители, назначени на основание забележка 10 на стр. 33 отъ бюджета на Министерството на народното просвѣщение. Тѣ не сѣ посочени въ горната таблица, значи, тѣ сѣ въ плюсъ. Ако г. министърътъ на финанситѣ може да държи отговоренъ единъ началникъ на бюджетоконтролното отделение, че е превишилъ кредита на повѣреното му министерство съ 500 л. и го начитатъ, какво е направилъ почитаемииятъ Министерски съветъ, подъ шефството на министъръ-председателя г. Мушановъ, за да постави на мѣстото му единъ министъръ, който си е позволилъ свободата не само да извърши едно закононарушение отъ гледище на гласуванитѣ отъ Народното събрание бюджети, но и да превиши кредита не съ 1.000, 5.000 или 10.000 л., а съ 39 милиона лева? Тая сума, обаче, не е точна, защото, въпрѣки че Вие, г. министъръ-председателю, при разискванията, които станали тукъ преди единъ месецъ по бюджета на Министерството на народното просвѣщение, казахте, че кредититѣ по бюджета ще стигнатъ, г. министърътъ на финанситѣ поиска отъ Върховната смѣтна палата да реши въпроса за плащане заплатитѣ на учителитѣ съ икономитѣ, направени по бюджета на Министерството на народното просвѣщение въ размѣръ на 22 милиона лева, при все че тѣ не сѣ икономии по личния съставъ. Другъ е въпросътъ, дѣто ние сега, на 3 май, се занимаваме съ кредити за личния съставъ по единъ законъ за извънбюджетенъ кредитъ! Главниятъ въпросъ, който слагамъ азъ, е, че се е искало отъ Върховната смѣтна палата постановление, да се платятъ заплатитѣ на учителитѣ за м. мартъ въ размѣръ на 22 милиона лева отъ икономитѣ, които сѣ направени по бюджета на Министерството на народното просвѣщение. Г. министърътъ на финанситѣ ще обясни какво е било становището на смѣтната палата и какво е било становището на Министерството на финанситѣ. Но г. министъръ-председателъ е длъженъ да обясни на основание на кое постановление на Министерския съветъ, на основание на кой бюджетъ е направенъ този преразходъ за назначенитѣ сврѣхщатно учители.

Г. г. народни представители! Какъ можете да смелите съ вашия умъ следното: въ I Софийска мъжка гимназия 28 учители предвидени по бюджета, а назначени 56; въ II Софийска мъжка гимназия 37 учители редовни, а назначени 82, а въ сѣщото туй време сѣщиятъ този министъръ, който прави преразходи и назначава нови учители отъ 30 на 56 или на 60, въ началото на учебната година, презъ м. септемврий, съкращава учители? Защо? За да се дойде до нормата, съгласно бюджета.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Когато се говори по бюджета на Министерството на народното просвѣщение, сѣщитѣ цифри се казваха.

С. Омарчевски (з): Сега се искатъ пари, г. министъръ-председателю.

Въ I мъжка гимназия сѣ съкратени 2 учители по български езикъ — Стоилъ Петковъ и Аспарухъ Чучулайлъ — а сѣ назначени 4! Въ II девическа гимназия по български езикъ сѣ съкращава учителитѣ Ганчо Григоровъ, а се назначава нѣкоя си Дора Арнаудова, сестра или братова сестра на нѣкой голѣмецъ, видна роль игралъ въ Националлибералната партия! (Смѣхъ всрѣдъ нѣкой земеделѣщи) Нѣма да ви отгочавамъ повече. Длъженъ съмъ да изложа, обаче, въ две думи моето заключение.

Отъ гледище на форма — че сѣ единъ законопроектъ, какъвто е този на министъра на финанситѣ, се искатъ кредити и се законодателствува по материя, която нѣма нищо общо съ тия кредити, ние нѣма да гласуваме този законопроектъ. Ние нѣма да вдигнемъ ръка за него и поради туй, че е внесенъ не въ съответното време, както ясно повелява и заповѣдва гласуванитѣ преди 20—30 дни въ Камарата законъ за бюджета, отчетността и предприятията. Ние нѣма да гласуваме за този законопроектъ и заради това, защото въ него има постановления антиконституционни, защото тѣ сѣ държани презъ време, когато е за-

седавало Народното събрание. Азъ знамъ, вие имате партияна дисциплина, вие ще гласувате законопроекта, но отговорността, че съ държани министерски постановления, когато е заседавало Народното събрание, когато никакви крайни нужди не съ налагали това, ще останъ върху правителството. Ние нѣма да гласуваме и поради това, че съ този законопроектъ се нарушаватъ обикновени закони, какъвто е законътъ за народното просвѣщение, нарушаването на който подлежи на конституционна отговорност. (Ръкоплѣскания отъ нѣкои земледѣлци)

Председателстващъ С. Даскаловъ: Иму думата народниятъ представителъ г. Иванъ Инглизовъ.

И. Инглизовъ (мак): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Предстои ни да гласуваме закона за извънбюджетенъ свръхсметенъ кредитъ за 1933/1934 финансова година. Азъ нѣма да се впускамъ надълго и нашироко да приказвамъ по този законопроектъ, защото говориха досега по-вещи отъ менъ народни представители. Азъ само искамъ да разгледамъ законопроекта по принципъ — дали този законопроектъ е законенъ и дали би трѣбвало да се гласуватъ тия кредити така, както съ представени въ законопроекта.

Г. г. народни представители! Преди известно време ние гласувахме закона за бюджета, отчетността и предприятията, въ чл. 5 на който е казано, че г. министърътъ на финанситъ презъ м. октомврий прави докладъ за реалнитъ приходи и разходи на държавата и, съобразно съ тия приходи и разходи на държавата, Министерскиятъ съветъ опредѣля какви приходи и какви разходи да се предвидятъ за следващата финансова година, като се прави сметка по койкой начинъ разходите да не превишаватъ реалнитъ приходи на държавата. Въ чл. 16 отъ същия законъ е казано, че трѣбва да бждатъ уравновесени приходитъ и разходите. Въ чл. 23 се казва: забранява се да се извършватъ разходи извънъ предвиденитъ. Напийтъ случай сега е именно такъвъ — да гласуваме разходи извънъ предвиденитъ по бюджета за миналата 1933/1934 финансова година. А въ чл. 43 се казва, че ако съ направени известни разходи, непредвидени въ бюджета, то ония, които съ допустнали да се направятъ тия разходи, отговарятъ лично — ако ще би и самиятъ министъръ да е далъ разпореждане да се направятъ тия разходи.

И сега, г. г. народни представители, намъ ни предстои следното. Най-големиятъ въпросъ бѣше за най-малката сума въ бюджетарната комисия. Това бѣше въпросътъ, да се гласува допълнителенъ разходъ за Семинарията 500 хиляди лева. Това бѣше едно неуяснено положение. Вѣрно е, че Семинарията, съгласно чл. 38, буква и, въ свръзка съ чл. 5 отъ закона за пенситъ, попада въ оная категория учреждения, каквито съ миви „Перникъ“ и пр., освенъ Народната банка, които плащатъ, вънъ отъ пенсионнитъ удържки на чиновницитъ, и такава равна такса. Това е предвидено по закона. Ако Семинарията следва да не плаща този приходъ на пенсионния фондъ, тогава да го заличимъ. Обаче да предвиждаме по единъ законъ да се внася една такса, а съ другъ законъ да отпускаме срѣдства за тази целъ, мисля, че не е правилно.

Отъ друга страна, г. г. народни представители, ще ми позволите да направя една малка сметка. Отъ онова, което се представи като бюджетъ на Семинарията, се вижда, че е предвидено Семинарията да има бюджетъ 5.009.000 л. Ние и стигали още 500.000 л.

К. Кораковъ (д): 700.000 л.

И. Инглизовъ (мак): 700.000 л. били, ама ги намалили на 500.000 л. Пазартъкъ е станалъ сигурно съ г. г. министритъ.

Г. г. народни представители! Азъ правя една по-друга сметка. Едно училище, казва г. Омарчевски, каквото е 1 мъжка гимназия, която има надъ 1.000 ученици, трѣбва да има по закона за народното просвѣщение, споредъ числото на часовѣтъ, опредѣлени, които се установяватъ съ бюджета, 28 учители. Семинарията, както каза преди малко ректорътъ, имала 370 ученика. Азъ правя сметка, че ако ги вземемъ не по толкова ученици на паралелка, както ги предвиждаме въ бюджета, а да иматъ 8 паралелки, ги да иматъ всѣки денъ редовно по 6 часа, това прави 48 часа дневно или седмично 288 часа. Научителитъ да не дадемъ по 26 или по 28 часа, както въ нашитъ гимназии, ази ако взематъ по 20 часа, и нѣкои по-малко, следва въ Семинарията да има 15 души учители; съ 60.000 л. срѣдна заплата годишно — тѣ правятъ 900.000 л. годишно. Това се полага на Духовната семинария за учители. Има въ Семинарията секретари, писари, както и въ другитъ училища, съ по

1.500 л. месечно и, ако прибавимъ за 370 ученика храна за 300 дни — макаръ че не стоятъ 300 дни — по 30 л. дневно — като имаме предъ видъ, че има оклади за войсковитъ части по 13—15 л. и тѣ се хранятъ много добре — но азъ поставямъ 30 л., тогава ще бждатъ нуждни всичко за учители, прислуга, храна и пр. 4.830.000 л., а съ изразходвани 5.009.000 л. и се искатъ още 500.000 л. Азъ разбирамъ да се гласува допълнителенъ кредитъ, когато се касае за въществени разходи, когато се вижда, че едно държавно учреждение е изразходвало известни суми и не му стигатъ 5, 10, 100 хиляди лева, точно фиксирани. Но да искатъ 700.000 л. и да се намалятъ на 500.000 л., то е явно, че ги даваме така, безъ да знаемъ на кого се даватъ и за какво се даватъ. Не искамъ да обвиня г. министъра, че така на ангро ги дава, но трѣбва да се обърне внимание, че не може да се приематъ такива искания отъ която и да било страна.

По-нататкъ се иска да се предвиди помощъ на Народния театъръ допълнително 1 милионъ лева. Г. г. народни представители! Казано е изрично въ закона за бюджета, че ние отпускаме на Народния театъръ известна сума. Би трѣбвало Народниятъ театъръ, или този, който реди бюджета му, да си направи сметка съ тия пособия, които отпускаме, плюсъ онова, което получава, за да си плати дълга.

Министъръ д-ръ А. Бояджиевъ: Плати старъ дългъ отъ 1 и половина милиона лева, затова не му стигна бюджетътъ.

И. Инглизовъ (мак): Искамъ да кажа, че на тѣзи разходи трѣбва да се туря край. Вѣрно е, че съ този законъ за свръхсметенъ кредитъ ние одобряваме и известни министерски постановления, а нашата конституция въ чл. 47 и 122 казва при какви случаи Министерскиятъ съветъ може да взема известни постановления. Ние имаме да одобряваме постановления на Министерския съветъ, които съ взети презъ време на заседания на Камарата. Би трѣбвало, ако е нужно да се направятъ тѣзи разходи, да ги гласува Камарата. Нѣмаме условията нито на чл. 47, нито на чл. 122 отъ конституцията.

Най-после, г. г. народни представители, касае се за срѣдства. Вие виждате какъ събираме приходи. Г. министърътъ на финанситъ бѣше откровень да каже: „Азъ не искамъ да заблуждавамъ народното представителство и обществото и да казвамъ, че вземаме отъ тѣзи фондове сумитъ взаимнообразно, а казвамъ, че ги вземаме безвъвратно. Нѣма кой да ги връща“. И, г. г. народни представители, виждате какво вършимъ сега съ този законъ за свръхсметенъ кредитъ: ние не се взираме въ положението на нашата страна, ние не съобразяваме разходите съ приходитъ на нашата държава, а гледаме, колкето съ останали малко срѣдства, събирани капка по капка, да ги похарчимъ.

Най-после обръщамъ вниманието ви на стр. 8, § 1, фондъ „Обществени бедствия“ — 21 милиона лева и § 14 — 10 милиона лева. Г. г. народни представители! Когато се гласува законътъ за общественитъ бедствия, реши се да се събира допълнителенъ данъкъ първоначално 20%, а после 10%. То бѣше вследствие катастрофата, която стана поради земетресението въ Пловдивския окръгъ, по-неже се видѣ, че държавата е принудена да похарчи десетки и стотици милиона лева, за да може да се възобнови разсеменето и да се подпомогне бедстващото българско население. Сега ние, като виждаме въ този фондъ събрана една сума, това не значи да я изразходваме за незаконни, или неразумни разходи. Тогава отъ къде ще вземемъ срѣдства, ако утре се яви едно обществено бедствие, за да подпомогнемъ пакъ този народъ, отъ който сме събрали тия данъци, специално, за да се намърятъ точно въ такъвъ моментъ, когато ще има нужда? Ние ги изчерпваме, но това е последното, което изчерпваме.

Отъ друга страна, всички приказваме, че се обезцениха нашитъ земеделски произведения и че трѣбва да се трансформира земеделското производство. Слушахме онзи денъ г. министъра на земедѣлнето да ни говори какви породи коне и говеда имаме, какъ тамъ, където произвеждатъ добитъкъ, като четитъ съ по-добре селянитъ, отколкото тѣзи, които се занимаватъ само съ производство на зърнени храни. Но ние какво правимъ? Постѣгаме и на скотовѣдния фондъ. Съ какво ще трансформираме и кой е този фондъ български граждани, който ще дава данъци за нѣкакъвъ фондъ, който ще съберемъ и изразходваме за незаконни и неразумни работи, особено въ настоящия моментъ, когато народътъ бедства и има нужда отъ помощъ, а нѣма нужда да се обира тази последна капка потъ, която е събрана за подпомагане на земедѣлнето, скотовѣдството и пр.?

Ето защо, г. г. народни представители, азъ мисля, че погрѣшно се процедира. И по-рано съмъ казвалъ, и сега казвамъ: г. министърътъ на финанситъ трѣбва да съобразява нашитъ разходи съ приходитъ. Изчерпътъ ли се фондоветъ, нѣма да има отъ къде да вземемъ срѣдства и, не дай, Боже, ако дойде нѣкое бедствие, нѣма да има отъ къде да подпсмонемъ, защото това сж последнитъ срѣдства на нашитъ фондове, взети отъ народа.

Съ тия нѣколко думи азъ бихъ молилъ г. министра на финанситъ, ако сега се прави тази грѣшка, да не се правятъ грѣшки въ бъдеще, да икономисваме, незаконни разходи да не се правятъ, а да се съобразяватъ разходитъ съ приходитъ на държавата.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Да се говори по принципъ по единъ законопроектъ, когато той е приетъ вече по принципъ, практически резултатъ не може да има. И ако азъ вземамъ думата, то не е за да повлия на Народното събрание да отхвърлимъ законопроектъ — той се прие — но да подчертая онѣзи несъобразности на закона и да отхвърля отъ себе си и съ онѣзи, които като менъ мислятъ, отговорността за такова законодателство.

Г. г. народни представители! Съображенията, които се изтъкватъ въ мотивитъ на законопроектъ, сж прави. Когато се създава единъ бюджетъ, не могатъ да се предвидятъ въ точностъ размѣритъ на кредититъ, защото асж не може точно да се опредѣли сума, което ще се изразходва презъ годината. Нужно е предвидливостта да бжде по възможностъ по-точна, но да крайностъ тя не може да отиде, и много пжти се явява нужда отъ свръхсметенъ кредитъ, за да се допълни онова, което не е било предвидено въ достатъченъ размѣръ. Првое е, че не могатъ всички нужди да се предвидятъ въ началото, когато се създава бюджетътъ за бждещия животъ, за бждещата година, но все пакъ началата, които сж въ основата на единъ свръхсметенъ кредитъ, си оставатъ. Допускатъ се свръхсметни бюджети само когато предвиденитъ кредити сж били недостатъчни, затова защото животътъ е опровергалъ предвидливостта, и когато се явяватъ нужди, които не е било възможно да бждатъ предвидени при гласуването на бюджета. Само въ тѣзи случаи, като изключение, свръхсметнитъ бюджети могатъ да бждатъ оправдани и могатъ да бждатъ гласувани отъ Народното събрание. Г. г. народни представители! Провѣрете перата, по които се изисква да се гласува свръхсметниятъ бюджетъ, за да разберете, че тукъ не е имало предвидливостъ, че тукъ съзнателно сж намалявани разходитъ, за да може да се получи на книга единъ уравновесенъ бюджетъ и да се направятъ всички онѣзи пакости, които се правятъ отъ неравновеснитъ бюджети. Следователно, такова едно законодателствование, такова едно прокарване на бюджетъ не може да получи одобрението на народното представителство.

Г. г. народни представители! Азъ се ползвамъ отъ случая, за да подчертая, че този начинъ на законодателствование, който се прокарва въ настоящия законопроектъ, не може да бжде допусканъ отъ Народното събрание. Не може постановления, които нѣматъ нищо общо съ нуждитъ на извънбюджетния кредитъ, да бждатъ вмъкнати, и то безъ да се дадатъ на Народното събрание мотивитъ, които сж предизвикали тѣзи постановления на законопроектъ.

Г. г. народни представители! Защо сж постановленията на чл. чл. 7, 13, 14, 18, 20? Кои сж мотивитъ, които правителството е имало, за да прокара тѣзи постановления и да иска отъ насъ да ги одобримъ? Напраздно вие бихте търсили въ мотивитъ къмъ законопроектъ, нито пъкъ сме имали досега обясненията на министра, за да знаемъ защо сж прокарани Тѣ сж приети отъ Министерския съветъ. Народното събрание не може да ги приеме, така да кажа, слѣпешката. Това изразява действителността на онова, което става въ нашето Народно събрание. Азъ смѣтамъ, че когато по такъвъ начинъ се законодателствува, не можемъ да очакваме добри резултати отъ дейността на Народното събрание.

Въщо се състоятъ, г. г. народни представители, нѣкои отъ тѣзи постановления? Искъ се освобождаване отъ заплащане на желѣзницитъ стойността на онѣзи карти, които сж вземани отъ разни министерства. Колко е тя и въ какво се състои — никой нѣма да знае. Защо сж издавани тия карти и дали наистина службата се е ограничила съ снабдяване съ карти толкова, колкото сж били необходими, за да се развива тая служба или за да се обслужва съ тѣзи карти? Г. г. народни представители! Този въпросъ нѣма да

се повдигне въ Камарата, защото мотиви за това не се даватъ, когато това става съ едно постановление, което покрива много работи, които знаемъ отъ вънъ, но въ мотивитъ на законопроектъ за тѣхъ не се казва нищо.

Г. г. народни представители! Напраздно вие ще се питате, защо е предвиденъ тукъ този кредитъ отъ 600 и толкова хиляди лева по Министерството на правосъдието, за да се изплащатъ не суми, които сж били изразходвани, но за да се извърши единъ разходъ, който до приключването на бюджетното упражнение още не е извършенъ. Той ще трѣбва да се плати отъ бюджета за 1933/1934 финансовъ година, ако Народното събрание приема това. Азъ въ бюджетарната комисия се противопоставихъ да се плати тая сума.

Нѣкой отъ мнозинството: Тя се махна.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Да, тя се махна, но сега правя тая бележка, понеже туй е предложено на правителството. — Кои сж мотивитъ, къде сж дадени мотивитъ за това, което се прокарва въ този параграфъ на таблицата?

Г. г. народни представители! Ако ще трѣбва държавата да отговаря за длѣлата на своитъ чиновници, трѣбва по една специална процедура да се провѣрятъ много работи, преди да се стовари върху държавата отговорностъ за длѣлата на нейнитъ чиновници. Когато по такъвъ начинъ, безъ да се изисква съ специална мотивировка Народното събрание да признае, че наистина тукъ има усгеновена по надлежния редъ отговорностъ на държавата, тя се обременява съ толкова стотини хиляди левове, нека бжде позволено не само на народното представителство, но и на обществото да не вѣрва, че ние много зорко блмимъ, когато се разходватъ държавни срѣдства. Давамъ тоя примѣръ за да се разбере какъ по единъ тихъ начинъ, тихомъ-мълкомъ, се прокарва едно постановление, което би било нужно да има мотивировка, за да бжде убедено Народното събрание, че когато се гласува сума, действително се посрѣща една нужда на държавното съкровище, че действително се върши единъ полезенъ за държавната машина, за държавното стопанство разходъ.

Г. г. народни представители! Азъ съмъ длженъ да подчертая тукъ онази точностъ въ нашия бюджетъ, който се проявява въ този извънбюджетенъ кредитъ. Системата вие вече я запознахте. Въ бюджета се предвижда приходъ, който нѣма да постѣпи, предвижда се въ по-голямъ размѣръ. Предвиждатъ се разходи въ по-малкъ размѣръ отъ онзи, който се е знаало при самото създаване на бюджета, че ще бжде направенъ, и при изпълнението на бюджета се явява нужда да се правятъ съкращения не отъ персоналитъ разходи — вие виждате, че тукъ не само не се правятъ съкращения отъ персонални разходи, но се искатъ нови кредити за тѣхъ — а отъ материалнитъ такива. Чудно ли е тогава, че животътъ на държавата се спѣва, че дейността на държавнитъ служители, на държавната администрация се подкопава? Ние поддържаме голѣма държавна администрация, голѣма държавна машинария, нѣмаме куража да я ограничимъ, да я съкратимъ, да я свиемъ до нуждитъ на самата служба, да ограничимъ службитъ и служителитъ, а имаме куража, когато дойде време да задоволимъ тази машинария, да съкратимъ материалнитъ разходи и да не могатъ държавнитъ служители да извършатъ онази служба, за която сж ангажирани. Напр., отъ фонда „Слѣбни сгради“ сж иззети сумитъ, указани въ § § 6 и 15 на таблицата къмъ законопроектъ. Онова, което е нужно, за да създадемъ малко оживление въ страната, се намалява като разходъ и се употребява за персонални нужди на държавата. Разбира се, и за това въ законопроектъ мотиви нѣма дадени. Ние мотивитъ за това ще трѣбва да ги търсимъ вънъ, да събираме сведенията си отъ страни, за да разберемъ за какво се отнасятъ тѣзи суми.

Знае се, г. г. народни представители, наистина, че правителството бѣше въ едно особено затруднено положение да намѣри срѣдства за изплащане заплатитъ на чиновницитъ, но това е пакъ едно указание за онази лекота, съ която ние процедираме при създаването на държавния бюджетъ, защото, знаейки, че не ще имаме приходи отъ редовния бюджетъ и че не ще можемъ да задоволимъ нуждитъ, правимъ си оглушка и предвиждаме разходи безъ да има приходи, и сега дохождаме до това положение, да търсимъ извънредни приходи, за да допълнимъ недостига. Е, г. г. народни представители! Кой ще носи отговорността за туй? Ние, народнитъ представители, ли? Не, народнитъ представители въ никой случай не могатъ да дадатъ на държавата една администрация толкова много ограничена въ размѣритъ на нуждитъ. Това може да го направи само правителството. И когато то не го прави, то носи всичката отговорностъ не предъ Народното съ-

бране, не и предъ обществото, то носи отговорност предъ бъдещето на тая страна, което се очертава все по-тежко и по-тежко. Вие смѣтате, че тая отговорност лежи само на случайнитѣ външни събития, а не на управлението? Колкото и да си правимъ оглушки и да се самооблѣжаваме, вънъ, въ обществото — може да не е право всичко да се стоварва върху правителството — по-големата частъ отъ отговорността се стоварва на него. И азъ смѣтамъ, че ние много леко гледаме на тия важни въпроси и съ много голѣма лекота процедираме то тѣхъ. Ще намалимъ вещественитѣ разходи, и ги намаляваме, но даваме ли си отчетъ за всичкитѣ тѣзи спѣнки, които създаваме въ нашия стопански и икономически животъ?

Г. г. народни представители! Азъ се присъединявамъ къмъ онѣзи уприци, които се направиха досежно начина на процедиране отъ правителството при вънасянето на този законопроектъ. Трѣбва да се спазва законътъ за бюджета, отчетността и предприятията, трѣбва да се спазватъ онѣзи норми, които сѫ установени въ него, защото тѣ не сѫ само формалностъ, тѣ иматъ дълбокъ смисълъ и смѣтностъ, и когато свикнемъ лесно да ги нарушаваме, бъдеще увѣрени, че тѣ ще бждатъ нарушавани не само тогава, когато добрини ще се правятъ. Азъ не казвамъ, че съ неспазването на формитѣ сега е направена нѣкаква пакостъ — не отивамъ дотамъ — но когато ние нарушаваме тия норми по начина, по който се нарушаватъ днесъ, бъдеще увѣрени, че и други ще ги нарушаватъ при другъ случай и тѣ ще причинятъ непоправими лажности. Азъ не съмъ съгласенъ съ таквъ начинъ на процедиране при гласуване извънбюджетни свръхсмѣтни кредити и смѣтамъ, че за тоя начинъ нѣма да бждатъ и мнозина други народни представители. Бюджетътъ вече е гласуванъ. Азъ си правя резервитъ и смѣтамъ, че изпълнявамъ дълга си като народенъ представител, когато искамъ законитѣ, които се създаватъ, да бждатъ задължителни преди всичко за тѣзи, които ги създаватъ, когато искамъ основнитѣ, които сѫ установени за управлението на държавата, да бждатъ уважавани и уважавани отъ онѣзи, които иматъ отговорности за управлението на държавата.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Еню Поповъ.

Е. Поповъ (з): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Не ще влизамъ надълго и нашироко въ разбора на нуждитѣ, които сѫ изтъкнати въ мотивитѣ на настоящия законопроектъ за свръхсмѣтенъ кредитъ, макаръ че по нѣкои отъ тѣхъ може да се спори до колко тѣ сѫ били наложителни. Но не мога да не подчертая лошата, неправилната практика, която се усвоява въ нѣкои случаи: да се поставя Парламентътъ предъ свършения фактъ въ връзка съ известни извършени вече държавни разходи. Не мога да не подчертая още по-дебело лошата практика за изземване на срѣдства отъ разни фондове, които иматъ свое специално предназначение. Ако нѣкои отъ тия фондове сѫ ненуждни, ние можемъ да ги заличимъ, да ги унищожимъ. Но ако тия фондове иматъ своето специално предназначение, отъ една страна, и, отъ друга страна, ако тѣхнитѣ срѣдства не отиватъ за това предназначение, а отиватъ да кърпятъ дупки на държавния бюджетъ, да посрѣщатъ извънредни и непредвидени разходи, азъ не мога да се съглася съ този начинъ на процедиране и смѣтамъ, че на тая практика трѣбва да се тури край.

Посегна се не само сега, но и отъ миналото управление, на разни фондове. Най-напредъ се посегна на фонда „Културни мѣроприятия“. По-нататкъ се посегна на фонда за постройка на училищни сгради, посегна ее на скотовъднитѣ фондове и т. н. Нима г. г. народнитѣ представители не знаятъ много случаи, когато е идвала делегация съ искане да ѝ се разреши да изтегли срѣдства отъ училищния фондъ, за да започне или продължи строежа на училище? Имали сме много такива случаи: спира се строежътъ на училища по простата причина, че на общинитѣ не могатъ да имъ се дадатъ всички тѣхни срѣдства, които тѣ сѫ вложили въ училищния фондъ, а камоли да имъ се дадатъ заеми, съгласно закона, съ който се създаде фондътъ за строежъ на училищни сгради.

Съ настоящия законопроектъ се изземватъ срѣдства отъ разни фондове. Азъ искамъ да се спра най-вече на изземването на срѣдства отъ фонда „Обществени бедствия“. Тоя фондъ „Обществени бедствия“ непростѣнно трѣбва да задоволява действително бедствуващи. Всички знаете, че при нещастия отъ природни стихии отъ фонда „Обществени бедствия“ трѣбва да се даватъ срѣдства за посрѣщане на разни нужди. Тоя фондъ се създаде следъ катастрофалното земетресение въ 1928 г. и неговото предназначение е тъкмо да посрѣща нуждитѣ при обществени бедствия. Азъ зная, че има много случаи на подпомагане

отъ тоя фондъ на хора, пострадали при разни бедствия: при рѣжда по зърненитѣ храни, при завличане на храни отъ наводняване на полски имоти и пр. Въ такива случаи сѫ правени постѣпки, следъ като комисии сѫ обхождали мѣстата и сѫ оценили повредитѣ, да бждатъ обезщетени пострадалиятѣ, обаче населението е трѣбвало да чака дълго време, за да получи единъ нищоженъ процентъ обезщетение срещу загубитѣ, които му сѫ нанесени отъ стихитѣ. Много общини сѫ правили постѣпки предъ Министерството на вътрешнитѣ работи, за да се даде отъ този фондъ помощъ на пострадалиятѣ. Пострадалиятѣ стоятъ, чакатъ помощъ въ същото време, когато тукъ съ единъ земахъ взимаме отъ този фондъ 21 милиона лева. Отъ друга страна, вмѣсто този фондъ за „Обществени бедствия“ да се заздравява, вмѣсто да му се създаватъ повече приходи — следствие намаленията на прѣжитѣ данѣци, които направихме, се намаляватъ съразмѣрно и приходитѣ на този фондъ — ние изземваме и малкото срѣдства, съ които разполага тоя фондъ, за да ги употребимъ за други нужди, а не за нуждитѣ, за които е предназначенъ.

Другъ единъ фондъ, върху който ще искамъ да спра вниманието на г. г. народнитѣ представители, е фондътъ „Епизоотии“ при Министерството на земедѣлието. Наистина, тоя фондъ е малък, обаче той има пълненъ смисълъ и значение. Миналата година гласувахме специаленъ законъ за борба съ епизоотитѣ, за борба съ заразнитѣ болести по добитѣка. Приложенето на този законъ лежи именно върху срѣдствата, които се набиратъ въ фонда „Епизоотии“, върху малкото стотинки, които постѣпватъ отъ тукъ, отъ тамъ, отъ разнитѣ такси, установени като приходи на тоя фондъ. Отъ тоя фондъ се отдѣлятъ срѣдства за свосременно вземане на мѣрки, за да бждатъ изкоренявани заразнитѣ болести, които върлудватъ по добитѣка, а ако се наложи да се унищожава заразениятъ добитѣкъ, отъ тоя фондъ се обезщетяватъ стопанитѣ на унищожения добитѣкъ. Макаръ че отъ тоя фондъ се взематъ само 2 милиона лева, азъ смѣтамъ, че най-малко на тоя фондъ трѣбва да се посѣга и да се изземватъ отъ него суми, защото имаме много случаи, когато маса стопани не могатъ да бждатъ обезщетени навреме не, но никога въобще не могатъ да бждатъ обезщетени за унищожения имъ поради заразна болестъ добитѣкъ.

Предвижда се изземване на 30 милиона лева и отъ фонда „Общински пѣтища“. Г. г. народни представители! Знаете отъ кжде се вербуватъ срѣдствата на тоя фондъ и какво е неговото специално назначение. Кой отъ насъ може да се похвали, че нашитѣ пѣтища сѫ въ отлично състояние, за да си позволимъ лукса да изземваме 30 милиона лева наведнѣжъ отъ този фондъ? Тая работа очевидно не бива да става, още повече като се има предъ видъ, че чл. 16 отъ настоящия законопроектъ казва, че тия срѣдства се изземватъ отъ фондоветѣ безвъзвратно.

Най-после най-големата беда, която се наанася на нашето народно стопанство, е изземването на 35 милиона лева отъ фонда „Подобрене скотовъдството“. Г. г. народни представители, всички, а особено ония отъ васъ, които сѫ отъ селата, знаятъ отъ кжде се черпятъ срѣдствата на тоя фондъ. Вие знаете, че, по законъ, ония общини, които иматъ мери, сѫ задължени да отдѣлятъ имоти за скотовъденъ фондъ, отдаватъ ги подъ наемъ и отъ наемитѣ се черпятъ срѣдства за образуване общинскитѣ скотовъдни фондове. Допреди 3—4 години 10% отъ редовнитѣ постѣпления на тия общински скотовъдни фондове отиваха въ фонда за подобрене на скотовъдството при Министерството на земедѣлието. Още въ времето на Сговора този процентъ 10% се повиши на 20%, и по таквъ начинъ една голѣма частъ отъ приходитѣ на мѣстнитѣ общински фондове се иззеа въ полза на общия фондъ за подобрене на скотовъдството при Министерството на земедѣлието.

Задачитъ на този фондъ, особено новитѣ задачи, които му предстоятъ да изпълни, ви сѫ добре известни. Банално стана да се приказва отъ тая трибуна за трансформирането на нашето земедѣлско стопанство. Скотовъдството е единъ отъ най-главнитѣ поминѣци у насъ. Особено при днешното тежко положение на нашето народно стопанство не трѣбва да се стремимъ да го развиемъ, да го разширимъ и да го подобримъ, но затова се изискватъ срѣдства. Не преди много време, а само преди нѣколко дни г. министърътъ на земедѣлието ни занима съ този въпросъ, за да нѣма нужда да се впускамъ сега да говоримъ надълго и нашироко по него. Все пакъ дължа да подчертая грамадното значение, което фондътъ за подобрене на скотовъдството има за нашето народно стопанство, специално за нашето селско стопанство. И затова азъ смѣтамъ, че правителството, респективно г. министърътъ на земедѣлието ще трѣбва да се съгласи, щото въ никой случай тѣзи 35 милиона лева да не се изземватъ

безвъзвратно, а да се вземат взаимнообразно, както се предвижда за някои други сръдства, които се изземват по настоящия законопроект, като се постановява, че тѣ ще бѣдатъ върнати отъ държавата, когато тя ще има възможност да ги върне. Азъ зная, че това е само едно пожелание на книга, но нека не даваме този лошъ примѣръ — да изземваме безвъзвратно сръдства, които държавата не може и не трѣбва да си присвоява поради тѣхното специално предназначение. Ето защо, отъ името на земледѣлската парламентарна група, азъ моля г. министра на финанситѣ и правителството да се съгласятъ, щото тѣзи 35 милиона лева да не бѣдатъ иззети безвъзвратно отъ фонда за подобрене на скотовѣдството, а да бѣдатъ взети взаимнообразно, за да можемъ да се надѣваме, че поне въ бѣдеще ще бѣдатъ възвѣрнати на фонда.

Накрай не мога да не подчертая, че ще трѣбва да се скъса съ тази практика, да бѣдемъ поставяни предъ свършенъ фактъ за извършени разходи. При гласуването на бюджетитѣ ще трѣбва да се правятъ достатъчни прецизни предвиждания, за да нѣма нужда впоследствие съ свърхсметни и всевъзможни други кредити да се посрѣщатъ държавнитѣ нужди. А ако наистина се явятъ нужди, които не сж могли да бѣдатъ предвидени, то за тѣхното посрѣщане ще трѣбва да се намѣрятъ и сръдства отъ мѣста, отъ кѣдего могатъ да бѣдатъ взети по-безболезнено, а не да посѣгаме на сръдства, които сж най-необходими за поддържането на жизнения нервъ на нашето народно стопанство. Прочее, апелирамъ къмъ г. министра на финанситѣ, непременно тѣзи 35 милиона лева да бѣдатъ взети не безвъзвратно, а взаимнообразно. (Ръкоплѣскания отъ земледѣлцитѣ)

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Г. г. народни председатели! Изслушахъ критикитѣ, които се направиха отъ г. г. ораторитѣ.

Повдигна се, на първо мѣсто, единъ формаленъ въпросъ — че трѣвало още на 1 априлъ да се гласуватъ някои постановления на този законопроектъ, защо сега се явяватъ закъснѣли. По тоя въпросъ нѣма да спора. Вие знаете, че на 3 априлъ трѣбваше да прекратимъ заседанията и на 4 трѣбваше да заминемъ за чужбина. Затуй свърхсметниятъ кредитъ остана да се внесе следъ завръщането ни.

Мене ме интересува и азъ искамъ да изложа предъ Народното събрание сжщината на въпроса. Прави сж бележитѣ на г. г. ораторитѣ, които говориха, че бюджетитѣ трѣбва да се съставятъ така, че да бѣдатъ реални; че приходитѣ трѣбва да се опредѣлятъ толкова, колкото се предвижда горе-долу, че могатъ да постанѣятъ, и че разходитѣ трѣбва да се правятъ въ предвиденитѣ размѣри, за да има здравъ, реаленъ бюджетъ. Това се е приказвало винаги отъ трибуната и това е било желанието на всички. Обаче при упражнението на бюджетитѣ това не е било съблюдавано напълно, може да се каже, почти никога. За мене въпроситѣ се състоятъ въ това: какви сж били резултатитѣ отъ упражнението на бюджетитѣ въ сжщность; какъ всѣко едно управление е завършило упражнението на бюджетитѣ си и дали дадено правителство при упражнението на бюджета е обременило народа или пъкъ е употребило всички усилия, за да намали тежеститѣ му? Това е сжщината на въпроса. Съ бюджета ние разрешаваме въ сжщность единъ въпросъ на народната кесия — дали сме я изпразнили, или сме я напълнили. Това е сжществениятъ въпросъ. Едно бюджетно упражнение, което ще свърши съ излишѣкъ, ще напълни народната кесия, защото ще намали тежеститѣ на народа. Когато Чембърлейнъ обявява 30 милиона английски лири излишѣкъ, намалява съ 6 пени income tax и възстановява намаленитѣ заплати, това значи, че действително народътъ получава нѣщо отъ упражнението на бюджета.

Д-ръ И. Бешковъ (з): Дължи се излишѣкътъ на единъ специаленъ, изключителенъ приходъ отъ наследствения данѣкъ на нѣколко лордове. Не е излишѣкъ по бюджета.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Какъ да не е излишѣкъ? Вие можете да спорите по това, отъ кѣде идатъ приходитѣ, но то е друго. Позволете да познавамъ тоя въпросъ и недейте ме закача. Вѣрно е, че за този излишѣкъ допринесе и смъртта на нѣколко милионери, отъ наследствения данѣкъ на които се получи грамаденъ приходъ въ държавното съкровище. Но не само отъ това е излишѣкътъ. Направи се голѣма конверсия на държавнитѣ дългове, която намали тежестта имъ и т. н. Въ всѣки случай, получи се излишѣкъ 30 милиона английски

лири, които правителството не употреби за други цели, а ги върна на народа. Но не това е сега нашата тема.

Г. министърътъ на финанситѣ ще има възможност да се спре по-надълго по спороветѣ, които се повдигатъ сега тукъ. Но вземете упражнението на миналогодишния бюджетъ и ще видите, че приходътъ е реаленъ. Отъ предвидения приходъ не сж постѣпили 174 милиона лева. При туй стопанско състояние, въ което се намира нашата страна, това все пакъ е нѣщо, съ което можемъ да се похвалимъ. Направете сравнение съ чуждитѣ бюджети, за да видите, че е така. Въ разходитѣ има намаление отъ 192 милиона лева.

А. Пиронковъ (д. ст): Това не се знае още. Бюджетътъ не е приключенъ.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Ариеретата, които въ продължение на години стояха на 1½ милиарда лева, при миналия бюджетъ сж намалени на 550 милиона лева. Ние сме посрещнали 1 милиардъ лева отъ тѣхъ съ редовнитѣ приходи на държавата. Уважаемиятъ г. Молловъ говори тукъ за миналото, но азъ зная случаи отъ това минало, когато сж правени заеми, за да се покриватъ ариеретата и дефицити. Така бѣше съ стабилизационния заемъ. А когато ние намаляваме ариеретата отъ 1½ милиарда на 550 милиона лева само съ бюджетни сръдства, безъ заеми, при туй трудно положение, въ което живѣемъ днесъ, каквото щете да приказвате, г-да, но азъ не разбирамъ спороветѣ, които се повдигатъ. Защо трѣбва да се сѣдимъ ние помежду си по-строго, отколкото ни сѣдятъ чужденцитѣ, които ни сѣдятъ най-строго?

Азъ разбирамъ тежеститѣ, подъ които се огъваме, и зная борбитѣ, които министърътъ на финанситѣ води съ насъ всички, за да съкращаваме, но при резултата, който имаме въ бюджетно отношение, макаръ да не сме достигнали напълно онова, което е желателно, не може да ни критикуватъ хора, които знаятъ какво е управление и съ какви мѣжнотии е свързано то.

Повдигна се, г. г. народни представители, въпросъ за бюджета на просвѣтата. Вѣрно е, тамъ има единъ много голѣмъ преразходъ. По този въпросъ говорихме при общитѣ дебати по бюджета и, втори пътъ, когато се дебатираше по бюджета на Министерството на просвѣтата. Преразходъ има. Но, моля ви се, когато се прокарване бюджетитѣ на Министерството на просвѣтата, вие всички настоявахте да се махнатъ забележитѣ и казахте: „Не може да оставите децата да не учатъ, народътъ обича просвѣтата, народътъ иска просвѣта, вие непременно трѣбва да му я дадете, независимо отъ това, каква тежестъ ще се хвърли на бюджета“.

И въ миналогодишния бюджетпроектъ на просвѣтата имаше единъ забележки, чрезъ които се опредѣляше количеството на часоветѣ на учителитѣ и числото на ученицитѣ въ единъ класъ, обаче Народното събрание ги измѣни, като остави паралелнитѣ да може да иматъ и 20 ученика, а гимназиалнитѣ учители да иматъ по-малко часове, отколкото бѣше опредѣлено. Може да има несъобразности и неправилности при назначаването на учителитѣ и министърътъ може да обясни, но причината за назначаване на повече учители е, че се развива повече паралелки съ 20 и 30 ученици и учителитѣ не вземаха, както бѣше опредѣлено, по 28 часа, а по 24. По този начинъ се яви едно увеличение на учителския персоналъ. Какво трѣбваше да направи министърътъ? Или трѣбваше да затвори училищата — но той нѣмаше право да ги затвори, защото законътъ не позволява — или трѣбваше да назначи учителски персоналъ, съ които да превии предвидения въ бюджета кредитъ. Действително това е несъобразностъ, нѣма да кажа, че е редовно, но разбира ли се каква е била сжщината на тази работа?

А. Пиронковъ (д. ст): Кой носи отговорността?

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Каква отговорностъ? Народното събрание гласува тукъ измѣненята на забележитѣ. Вследствие на това се предизвика увеличението на учителитѣ, а не се увеличи кредитътъ.

Министър д-ръ А. Гирдиновъ: Кредитътъ остана сжщиятъ.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Азъ направихъ справка и се оказа, че още преди 1 месецъ има уволнени 300 учители, понеже сж постѣпили да отбиватъ военната си тежба, и никой не е назначенъ на тѣхно мѣсто. За идната година количеството на учителитѣ, което имаме сега, ще стигне.

Ето защо азъ смѣтамъ, че нѣкои работи ние трѣбва да ги вземаме въ тѣхната сѣщина, въпрѣки нѣкои формални нередовности.

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): И други причини има, които не ни дадохте възможност навремето да изяснимъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Ще имате възможност да се изясните. — Азъ искамъ народното представителство да разбере, че въ нашата страна сме осъдени да не виждаме това, което е добро, за да имаме удоволствието всички да казваме, че е зле. У насъ като чели има едно желание да казваме съ удовольствие, че противникътъ е направилъ лошо, даже когато е направилъ добро. Нека се научимъ въ нашата страна, когато видимъ нѣщо добро, да кажемъ, че е направено добро. Съ сегашната психология ако останемъ, ние действително сме единъ народъ, който самъ иска да се унищожи!

Г. г. народни представители! Азъ нѣма да се спирамъ на въпроса, който се повдига, че не се указватъ приходитѣ, съ които ще се покрие свръхсметниятъ кредитъ. Ами какъ сѣ гласувани въ миналото свръхсметни кредити, безъ да сѣ били указвани приходи за покриването имъ? Ето ви законътъ за свръхсметния кредитъ презъ 1930 1931 г. на г. Молловъ. Въ втория му членъ се казва, че свръхсметниятъ кредитъ отъ 200 милиона лева се покрива отъ икономията на бюджета. Азъ знамъ, че отъ много години съществува тази формула.

А. Пиронковъ (д. сг): Тази формула се употребява преди приключването на бюджета.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Този кредитъ отъ 200 милиона лева ще се покрие отъ приходитѣ по бюджета за 1933/1934 г.

А. Пиронковъ (д. сг): Приходитѣ сѣ спрѣли.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Като сложите тѣзи 200 милиона лева къмъ разходитѣ на миналогодишния бюджетъ и направите сметка, ще видите, че сме употребили 600 милиона лева отъ приходитѣ на тоя бюджетъ за покриване на ариеретата, отъ които оставатъ още 550 милиона лева.

А. Пиронковъ (д. сг): Бравол!

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Ще четете бюджета и ще видите. Тогава защо вземаме отъ редовнитѣ приходи да покриваме ариеретата? Много лесно, г-да, да се направи единъ заемъ отъ 1 милиардъ лева, да покриете ариеретата и да вмъкнете 70—80 милиона лева за анюитети, и ни лукъ ялъ, ни лукъ мирисалъ — всичко е наредъ!

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Това се казва изкуство да направимъ бюджетъ!

Отъ земледѣлцитѣ: А-а-а! (Веселостъ)

А. Циганчевъ (з): Изкуството е да вземешъ въ заемъ пари отъ чужди банки!

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. Молловъ е направилъ една бележка, съ която ще завърша. Г. Молловъ е намѣрилъ за тежки спогодбѣ, които ние сключихме напоследъкъ съ портъоритѣ на нашитѣ заеми. Съ французкитѣ портъори спогодба още не е сключена. Г. г. народни представители! Азъ имамъ честта да говоря по този въпросъ и да ви кажа, че България е въ тежко положение, относително трансферитѣ, които има да се правятъ по външнитѣ заеми. Това е безспорно. Но откакъ сме дошли да управляваме, азъ не зная нашето управление да е решавало лесни въпроси; то е решавало само мъжни въпроси, защото стопанското положение на страната е тежко. Азъ желая нѣкой да ми даде доказателства, че нѣкоя отъ нашитѣ съседни държави е могла да получи такива резултати, каквито сме получили ние — да плащаме само 32.5%.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: И остатъка да заличатъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Да, остатъка да заличатъ.

А. Пиронковъ (д. сг): Гърция не плаща.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Гърция плаща, моля Ви се!

Миналата година размитѣтъ на плащането бѣше 25%, като остатъкътъ се блокира. Срещу блокиранитѣ левове

платихме 10%, като остатъкътъ отъ 600 милиона лева ни се опрости. На никого не сѣ опрощавани суми, както на насъ. По сегашната спогодба ще плащаме 32½%, а остатъкътъ, който се деблокира, за две години хвърля къмъ 1 милиардъ лева. Събрани дветѣ суми заедно правятъ 1 милиардъ и 600 милиона лева. Това не е малко! Когато правите заемъ 1½ милиарда лева — успѣхъ, а когато ни опростятъ 1.600.000.000 л. — не е успѣхъ! (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

А. Пиронковъ (д. сг): Ако вземемъ да се хвалимъ ние, които намалихме репарациитѣ...

Отъ земледѣлцитѣ: Стига бе!

А. Пиронковъ (д. сг): Тѣй ли се говорятъ тѣзи работи? Тѣ се обсъждатъ въз основа на конкретни данни.

Т. Тонковъ (з): Заемъ не сме направили.

А. Пиронковъ (д. сг): Вие ли не сте правили заеми? 3 милиарда лева на Народната банка изядохте! Не ви е срамъ!

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Поне по този въпросъ да не повдигаме партизански страсти. Но ето, че на г. Пиронковъ като чели е мѣчно, че България е спечелила. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

А. Пиронковъ (д. сг): Не е вѣрно, това е диверсия! Въпросътъ е тамъ, какво е спечелила.

Т. Тонковъ (з): Мѣчно му е, защото не го е направилъ Сговорътъ!

А. Пиронковъ (д. сг): Какви сѣ тия диверсии! Тази фраза и другъ пътъ сте я казвали!

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Азъ зная много добре положението на страната. Азъ разбирамъ загрижеността на опозицията да преценява, както насъ стопанското и финансовото положение на страната, че е тежко, че даже и това, което плащаме, е много, и че ако плащаме нѣщо, то го плащаме съ последни усилия, и ако утре положението се влоши, ние нѣма да имаме възможностъ да го плащаме. Това разбирамъ, защото всички представяваме тукъ интереситѣ на народа. Това е, собствено, и опората на насъ, за да кажемъ на портъоритѣ, че това е истината, която се констатира отъ цѣлъ народъ и отъ неговото представителство. Не дай, Боже, ако положението се влоши, защото действително ние не ще можемъ да издържимъ. Щомъ не ще можемъ да издържимъ, ще си правимъ постъпкитѣ и ще искаме друго.

Ето защо, г. г. народни представители, абстрахирайте се отъ всички други въпроси и вижте резултатитѣ които сме получили при упражнението на миналия бюджетъ, който завърши тѣй, както малко бюджети сѣ завършвали.

Министъръ С. Стефановъ: Както никой бюджетъ не е завършвалъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Да, както никой бюджетъ не е завършвалъ. И представителътъ на Обществото на народитѣ въ своя докладъ изтъква, че и миналата година, и тази година бюджетътъ завършва тѣй, както трѣбва, и при много голѣми усилия въ това отношение е постигнатъ известенъ резултатъ.

Ето защо азъ ви моля, г. г. народни представители, да гласувате законопроекта за извънбюджетенъ свръхсметенъ кредитъ. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ на първо четене...

Министъръ С. Стефановъ: Моля, моля, искамъ думата.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Азъ не очаквахъ...

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Искамъ думата по чл. 1.

Министъръ С. Стефановъ: Добре, говорете, г. Данаиловъ.

Г. Т. Данаилов (д. сг): Азъ искамъ думата по чл. 1, следъ Васъ, за да каже две думи само по единъ конкретенъ случай.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Тръбва да заявя, че азъ не очаквахъ въ дебатитъ, които имаше днесъ да се развиятъ по законопроекта за този единственъ свръхсметенъ кредитъ по бюджета за 1933/1934 финансова година . . .

А. Пиронковъ (д. сг): Четвърти по редъ свръхсметенъ кредитъ за тая година. Три гласувахте по-рано.

Министъръ С. Стефановъ: Само единственъ свръхсметенъ кредитъ за приключения бюджета за 1933/1934 г.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: (Къмъ А. Пиронковъ) Единственъ свръхсметенъ кредитъ по бюджета за 1933/1934 г. Слушайте, какво Ви говори г. министърътъ, а недейте става една машина, която се върти, безъ да знае защо се върти. (Смѣхъ въ дѣсницата)

Министъръ С. Стефановъ: Г. Пиронковъ! Азъ слушахъ тукъ всички и никого не закачахъ.

А. Пиронковъ (д. сг): Добре, добре!

Министъръ С. Стефановъ: Азъ Ви се моля да слушате, макаръ че азъ слушахъ глупости, . . .

А. Пиронковъ (д. сг): Какво, какво?

Министъръ С. Стефановъ: . . . макаръ че азъ слушахъ безумия, които ще Ви докажа сега. Вие сте длъжни да слушате, тъй както слушахъ и азъ. Още повече, трѣбва да слушате, защото министъръ говори.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: (Звъни) Моля, г. Пиронковъ!

А. Пиронковъ (д. сг): Направете бележка на г. министра на финанситъ, че досега въ Народното събрание не сж говорени само глупости.

Министъръ С. Стефановъ: Ще чуете сега.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Той не каза „само глупости“.

Министъръ С. Стефановъ: (Къмъ А. Пиронковъ) Понеже ме прекъсвате. Иначе азъ нѣмаше да употребя тоя терминъ. Вие сега сте длъжни да слушате.

П. Попивановъ (з): (Къмъ А. Пиронковъ) Че Вие единъ часъ тукъ асж само глупости говорихте!

А. Пиронковъ (д. сг): Не може така да говори единъ министъръ на България, че въ Народното събрание се говорятъ само глупости. Това е срамътъ!

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Моля, г. Пиронковъ!

А. Пиронковъ (д. сг): Трѣбва да направите бележка на министра.

Министъръ С. Стефановъ: Срамътъ е да прекъсвате. Стойте на мѣстото си! Ако имате сърбежъ, азъ съмъ въ състояние да Ви начеша така, както Вие нѣмате идея. (Смѣхъ и ржкоплѣскания отъ дѣсницата). Да, мога да Ви начеша сагламъ.

Д-ръ К. Милановъ (д. сг): Срамътъ е да чешете хората въ Камарата! Това е нечувана простация!

Т. Тонковъ (з): И тебе те присърбя нѣщо.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Повтарямъ още веднѣжъ, че азъ не очаквахъ да се развиятъ такива дебати, по същество по този свръхсметенъ кредитъ отъ хора компетентни и претендиращи да познаватъ що е бюджетъ и специално — тоя свръхсметенъ кредитъ. Азъ разбирахъ всички бележки и апели, които се правѣха отъ тая трибуна, по едни и други фондове, или по другъ поводъ; но критиката, която се направи по същество въ връзка съ разгледвания законопроекта, по баланса на цѣлия бюджетъ, азъ не я очаквахъ. И затуй не вземахъ съ себе си абсолютно никакви данни, съ които

бихъ могълъ да направя сравнение и да опровергая тая критика. Тукъ не веднѣжъ съмъ декларираалъ, че възражението отъ единъ министъръ на финанситъ съ аргумента, че и оня, който го критикува, е правилъ смѣтитъ грѣшки, не е достоеенъ отговоръ за него; такива оправдания не бива да се търсятъ. Азъ не ги търся никога. И ако сте забелязали, отъ много време азъ съмъ затворилъ тоя тестеръ. Следователно, нѣмаше нужда да го отваряме наново.

Вчера, не помня по кой поводъ, азъ слушахъ г. Стойчо Мошаногъ отъ трибуната съ жаръ да критикува върху едната страница на листото — защо нѣмало срѣдства, за да се създадѣла работа за безработнитѣ. Това е едната страница на листа. Но въпросътъ ще бѣде разясненъ напълно, само ако обърнемъ и другата страница: защо е нѣмало срѣдства, когато взехме властѣта. И ако азъ дамъ обяснения предъ народното представителство, защо и днесъ нѣма срѣдства, ще видимъ кой е виновенъ за това.

Н. Стамболиевъ (з): И ще бѣдемъ квитъ.

Министъръ С. Стефановъ: Въпросътъ, казвамъ, ще бѣде напълно изясненъ, само ако се разгледаатъ двѣтъ страни — „да дава“ и „да взема“ — защото всѣка смѣтка има „да дава“ и „да взема“. Не може една смѣтка да се разгледа само отъ едната страна.

Н. Стамболиевъ (з): Търговски.

Министъръ С. Стефановъ: Понеже говоримъ за цифри, трѣбва да говоримъ търговски, а не съ общи фрази и съ апломби, за да се прави тукъ впечатление. Азъ не направихъ абсолютно никакво възражение на това.

По поводъ на законопроекта, който сега се разглежда, направиха се две съществени бележки: едната бѣше формална — защо законопроекта не билъ внесенъ преди 1 априлъ; другата бележка бѣше по същество — че въ връзка съ този законопроектъ сега се одобрявали министерски постановления, и че отъ цифрата на кредита 200 и нѣколко милиона лева — трѣбвало да се вадѣ заключение за бюджета, който едва що е приключенъ, доколко той е билъ реаленъ. На тази бележка вече азъ трѣбва да дамъ отговоръ. Не мога да я премина съ мълчание.

Г. г. народни представители! Азъ съжалявамъ още веднѣжъ, че се направиха бележки, които не могатъ да бѣдатъ направени отъ хора, които боравятъ съ бюджета. Тукъ се каза: ето, едва сме започнали съ новия бюджетъ, вчера публикуванъ, и ще харчимъ нови 200 и нѣколко милиона лева отъ бѣдещитѣ приходи на бюджета. Това сж отбелязали и стенографитѣ.

Г. г. народни представители! Това е грѣшка, това дѣлечъ не отговаря на истината. Настоящиятъ законопроектъ има за целъ да позволи да се издадатъ платежни заповѣди за направени разходи по бюджета за 1933/1934 г., който едва що се приключва, за нѣколко превишени кредити по изтекия бюджетъ. Нито единъ сантимъ по тоя законъ и по тия кредити нѣма да се харчи за смѣтка на бюджета 1934/1935, който сега влиза въ сила.

А. Пиронковъ (д. сг): Не сте го разбрали.

Министъръ С. Стефановъ: Стенограмитѣ сж налице; тукъ имамъ бележитѣ; и слушахъ много внимателно.

А. Пиронковъ (д. сг): Но нищо не сте разбрали.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Ако бѣше въпросъ за системата на свръхсметнитѣ кредити, азъ не бихъ ималъ по-голямо удоволствие днесъ отъ туй да приказвамъ по него; ами има ли нужда днесъ азъ да приповтарямъ онова, което говорихъ тукъ по бюджетитѣ? Има ли нужда да изнасямъ цифритѣ на предшествувашитѣ 5—6 бюджета, по които годишно има надъ милиарди свръхсметни кредити и то следъ милиарднитѣ заеми? Има ли нужда да приповтарямъ цѣлата тая история, която вече сто пѣти съмъ изнасялъ тукъ?

А. Николаевъ (з): Сега мълчатъ.

Министъръ С. Стефановъ: Не е ли всичко туй изчислено днесъ? Азъ не си служа съ едно оправдание, съ което цѣлъ свѣтъ си служи — че отъ вчера до днесъ общитѣ стопански и финансови условия въ цѣлия свѣтъ и въ земледѣлска България, която изнася изключително земеделски сурови материали, се различаватъ отъ земията до небето. И понеже нѣма мѣсто, нито база за сравнение, нито по аритметиката на цифритѣ, нито по общитѣ стопански и

Д-ръ К. Милановъ (д. сг): Азъ се обаждамъ много рядко, но не мога да търпя да се говорятъ неистини. Никога разходътъ на фонда „Съдебни сгради“ не е превишавалъ прихода.

А. Пиронковъ (д. сг): 120 милиона лева взехте отъ този фондъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: (Звъни) Моля!

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Понеже се прави възражение, че никога по фонда „Съдебни сгради“ не сж били ангажирани повече разходи отъ приходитъ му, азъ ще ви дамъ нѣкои цифри. Г. г. народни представители! Каква бѣше констатацията следъ изучаванията, които азъ трѣбваше да направя още въ началото, относно фонда „Съдебни сгради“? Ами не бѣше ли предприетъ въ София строежъ за надъ 200 милиона лева, който е предъ очитъ на всѣкого?

И. Марулевъ (д. сг): Не е за една година.

Министъръ С. Стефановъ: Азъ ще ви направя аритметиката. Ами не бѣше ли предприетъ въ Русе строежъ за надъ 35 милиона лева? Ами не бѣха ли предприети редица още строежи изъ провинцията, които, ако бѣха се извършили, да приемемъ въ 5 години, ще възлѣзатъ на една сума отъ 300 милиона лева? Тая смѣтка, която азъ направихъ тогава, стои въ архивата на Министерството на правосъдието, на нея комитетътъ се подчини, и като видѣ каква е, взе си шапката и си отиде. Г. г. народни представители! Въ 5 години не могатъ да бѣдатъ довършени тия строежи. 5 години, по 25 милиона лева годишно, правятъ 125 милиона лева. И ако това положение бѣше оставено да продължава, вие неминуемо щѣхте да имате нови и нови дефицити. Отъ три години, обаче, вече тѣзи строежи сж спрѣни и сме оставили да се довършатъ само два обекта — въ София и Русе.

Д-ръ К. Милановъ (д. сг): (Възразява нѣщо)

Министъръ С. Стефановъ: Г. Кънчо Милановъ! Вие трѣбва да отидете още единъ пътъ на училище, за да учите аритметика. И като Ви казватъ цифри, да мълчите и да не възразявате!

Д-ръ К. Милановъ (д. сг): (Възразява нѣщо)

Председателствуващъ С. Даскаловъ: (Звъни)

Министъръ С. Стефановъ: Казвамъ Ви, че още единъ пътъ трѣбва да отидете на училище да учите аритметика.

Д-ръ К. Милановъ (д. сг): (Възразява нѣщо)

Председателствуващъ С. Даскаловъ: (Звъни) Моля Ви се, г. Милановъ!

Министъръ С. Стефановъ: Напразно се дразнимъ.

Ц. Таслаковъ (д): (Къмъ д-ръ К. Милановъ) Ако не уважавате другитъ, уважавайте поне себе си!

Министъръ С. Стефановъ: (Къмъ д-ръ К. Милановъ) Трѣбва на стари години да учите аритметика! Азъ говоря съ ясни цифри.

А. Николаевъ (з): Защо му отговаряте, г. министре?

К. Кирковъ (д): Започнаха съдебна палата и въ Новипазаръ!

Д-ръ К. Милановъ (д. сг): Ама само София ли мислишъ, че представлява България?

Председателствуващъ С. Даскаловъ: (Звъни) Моля, г. Милановъ! Правя Ви бележка.

Министъръ С. Стефановъ: Ето защо, когато на мене тукъ се правятъ бележки за безсистемностъ на бюджета и по начина на уреждането му, ще ми бѣде позволено, г. г. народни представители, и азъ да дамъ обяснения, въпрѣки че имамъ едни съвършено други оправдания, свързани съ изключителното време и съ тежкото наследство, което сме получили, при едни условия днесъ съвършено други отъ по-раншитъ. Азъ ги изоставямъ, защото считамъ, че тѣ сж ясни за цѣлия свѣтъ и че въпрѣки тежкитъ

условия, ние продължаваме съ приключвания много нередовни, отколкото въ миналитъ златни години. Това е фактъ, който не може да бѣде отреченъ. Това не е само гола фраза. Цифритъ и даннитъ подкрепватъ тая мисль.

К. Кораконъ (д): Защо не имъ кажете за Сливенъ!

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Фондовѣтъ бѣха прицелната точка въ критиката за безсистемностъ на бюджета. Какъ си представявате вие — че може всичко туй да се тури въ редъ? 30 и нѣколко фонда ние трѣбваше да ги сведемъ днесъ къмъ 10—12 — не помня точно колко; всички останали сме ги слѣли съ бюджета постепенно-постепенно, за да може да има плень контролъ и единство въ разходитъ. Това безсистемностъ ли е?

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: То е и задължение по закона за стабилизационния заемъ.

Министъръ С. Стефановъ: Още повече, г-да, че законътъ отъ 1928 г. за стабилизационния заемъ повелява и изброява, кои фондове трѣбваше веднага да минатъ къмъ редовния бюджетъ и кои да останатъ извънъ него. Изпълнихте ли вие тая препорѣка? Ние я изпълнихме. И когато ние я изпълняваме, вие критикувате!

Р. Маджаровъ (д. сг): Едни фондове закрихте, а други открихте.

В. Молловъ (д. сг): Сега нови фондове създавате; фондътъ за обществено подпомагане е новъ фондъ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Между това, което създадохме, и онова, което бѣше създадено вчера, сравнение не може да става.

А. Пиронковъ (д. сг): Вѣрно е, че не може да става сравнение. Вашитъ дѣла съ нашитъ не можете да сравнявате.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: (Звъни)

Министъръ С. Стефановъ: Тия познания не ги притежаваме и не претендираме да ги имаме.

А. Пиронковъ (д. сг): Нито сте ги достигнали.

А. Николаевъ (з): И не бихме желали да сравняваме нашитъ дѣла съ вашитъ.

Ц. Таслаковъ (д): Такова прахосничество да не дава Господъ! Прахосницитъ да мълчатъ! И не се засрамватъ!

А. Николаевъ (з): Тежко и горко на България, ако това прахосничество се повтори.

А. Пиронковъ (д. сг): Не можешъ да ги разберешъ тия работи!

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Г. Пиронковъ! За последенъ пътъ Ви предупреждавамъ!

Д. Ачковъ (нез): Добре ще е да си запазите силитъ за утре, г-да! (Веселостъ)

А. Николаевъ (з): Агестации дава господинътъ (Сочи А. Пиронковъ)

Министъръ С. Стефановъ: Защо стана нужда, г. г. народни представители, въ втората половина на 1931 г. и въ началото на 1932 г. да се иззематъ нѣкои фондове, които ви казахъ и които не надминаватъ сумата 268 милиона лева? Това сж то пресловутитъ взети фондове! Затуй защото въ 1931 г. заварихме единъ развитъ бюджетъ, който не можехме да го прекроемъ, единъ бюджетъ съ ангажменти, по форма и по размѣри, далечъ не отговарящъ на постѣпленията. А поетитъ договорни ангажменти трѣбваше да се изпълнятъ, предприятията да се довършатъ, при едно положение, когато действителнитъ приходи постѣпваха не както днесъ, съ 2%, 3% или 5% по-малко отъ предвиденитъ, а постѣпваха съ 15—18% въ по-малко. Азъ казахъ по-рано: 1931 г. бѣше началото на кризата и на стѣснението следъ 1929 и 1930 г., когато настѣпи общото спадане на ценитъ на зърненитъ храни. Следователно, ако се говори за предвидливостъ — каквато не липсва на днешното управление въ никаква посока; грѣшки може да има, но предвидливостъ не липсва — и специално по бю-

джета, не бѣше ли 1929 г. указателът, който подсказваше, че трѣбва вече да се трѣгне въ пѣтя на икономията, на съкращенията, защото общитѣ икономически условия вече свѣтовно и специално за България изискваха това?

Примѣръ за подкрепа на тази ми мисъл. Не трѣбваше ли въ 1929 г. и 1930 г. да регламентирате ценитѣ на хранитѣ, да се подпомогне земледѣлецът-производител, да му се дадат съ законъ отъ 2-50 л. на 4 л. за килограмъ зърно? Ако въ годинитѣ на ония приходи, г. г. народни представители, тази помощ не бѣше дадена отъ васъ така, както изискваха стопанскитѣ интереси на страната, а се дадоха 70% въ бонове и само 30% въ пари — което прави 1-50 л. на килограмъ, имате ли вие сега моралното право тукъ да критикувате и да правите бележки за предвидливост по храноизноса, че ние днесъ при днешнитѣ условия не сме се съобразили съ положението и не сме взели мѣрки? При положението на 1931/1932 г. — нашиятъ режимъ на подпомагане, когато условията бѣха много по-тежки — ние направихме усилия и платихме на българския производител 70% въ пари и само 30% въ бонове, и то гарантирани по бюджета, че ще бѣдат изплатени на производителя. И тѣ сѣ почти изплатени; има отъ тѣхъ само 10—12 милиона лева неизплатени. А въ закона отъ вашия режимъ бѣше изрично казано, че плащането не е гарантирано и останаха за 400 милиона лева бонове по села и градове, които така стоятъ.

Г. г. народни представители! При тѣзи факти могатъ ли да се правятъ бележки по разрешението на този проблемъ, разрешението на който днесъ е несравнено по-тежко, отколкото въ онова време, когато за пръвъ пѣтъ настѣпи това бедствие въ нашата страна?

Ето защо азъ още въ началото казахъ, че не съществува никаква база за сравнение, нито по аритметиката на бюджетитѣ и приходитѣ нито по общитѣ условия. Тогава и днесъ. Затова азъ се отказвамъ да вземамъ бюджетитѣ отъ миналото, отъ по 7, 8 и повече милиарди съ по нѣколко свръхсметни кредити, често на суми надъ 1½ милиарда лева, за да ги сравнявамъ съ днешнитѣ и съ този свръхсметенъ кредитъ, който, при каквито и условия да бѣде, се налага. Защо? Г. г. народни представители! Известно е, че законътъ за бюджета, отчетността и предприятията не позволява да се компенсиратъ разходите отъ една и друга категория. Това не може да става. Ето защо при всѣки бюджетъ не може да се избѣгне единъ свръхсметенъ кредитъ. За какво? За преразходитѣ по нѣкои кредити. И формулата: „да се покриватъ отъ икономията на бюджета“ трѣбваше да бѣде правилно разбрана, защото тя е една необходимостъ за всѣки единъ бюджетъ. Може по едната посока да сѣ направени икономии — като е съкращавано презъ годината, и да има 1 милиардъ лева икономия — а въ друга посока по нѣкои параграфи да има и 5 л. преразходъ; вие сте длъжни за тия 5 л. да внесете свръхсметенъ кредитъ. Това правимъ и ние. Отговаря ли, обаче, нашата аритметика, г. г. народни представители, на смисъла на този принципъ?

Случайно имамъ при себе си черновката, която приготвяхъ за Женева, за току-що приключения бюджетъ, отъ която ще ви прочета нѣколко цифри, за да видите, че тѣкмо това сме направили и че абсолютно никакви други дефицити нѣма да имаме чрезъ тоя законъ. Ние изпълняваме само една формалностъ. И за 5 л. да е, казахъ, че трѣбва да я изпълнимъ при едно условие, обаче — че преразходитѣ въ една посока трѣбва да се покриватъ отъ икономията въ другата.

Всѣки, който излиза да прави критика по този законопроектъ, бѣше длъженъ да провѣри най-напредъ приключването на бюджета, да види, дали действително формулата „отъ икономията по бюджета“ е формула само на думи или е една реалностъ.

Г. г. народни представители! Приключениятъ бюджетъ дава едни постѣпления въ прѣвитѣ данѣци въ плъсь, въ прѣвитѣ тежкитѣ условия, каквито никога въ миналото не сме имали. Постѣпленията отъ косвенитѣ данѣци, въ прѣвитѣ всѣкитѣ усилия и измѣнения на законитѣ, които ние правимъ, даватъ едно голѣмо намаление — на милиардъ отъ митницитѣ, вследствие намалението на вноса по силата на общото конюнктурно положение, което не зависи отъ никаквъ бюджетъ, отъ никаквъ финансовъ министъръ, отъ никакво правителство. Нужно ли е да се подчертава тукъ, че сѣ се имали предъ видъ всѣки тия последици, които днесъ виждаме и че ние не сме стояли съ затворени очи, а още отъ началото, когато поехме управлението, си взехме мѣрките? Но когато ние биехме алармата, когато казахме, че положението ще продължава да се влошава, че то е сериозно, тежко, че следството е такова и такова, на насъ се възразяваше, че министърътъ на финанситѣ билъ боленъ песимистъ. На менъ днесъ ми е много приятно, че ролитѣ се размѣниха. И

азъ трѣбваше да слушамъ отъ тая трибуна заключения, констатации, които не се различаватъ абсолютно съ нищо отъ онова което азъ приказвахъ, само че преди години, не сега, когато азъ бѣхъ единствениятъ, който биеше тревогата. Въ 1929 г. още азъ биехъ тревога отъ тукъ и казахъ: „Г-да! Очертава се едно тежко свѣтовно положение, трѣбва да се взематъ мѣрки навреме“, а вие продължихте до последния день съ сѣщия тертипъ.

Г. г. народни представители! Засегна се и другъ единъ въпросъ, който е въ връзка съ нашето девизно положение. Азъ желая да чуя отъ народенъ представителъ днесъ въ тая Камара който е билъ и въ миналото такъвъ, да ми каже, знаеше ли се и чуваше ли се думата „девизъ“, произнасяна ли е тя отъ тая трибуна до юний 1931 г.?

А. Пиронковъ (д. сг): Слава Богу, че станяхте министъръ, да разберемъ какво значи!

Министъръ С. Стефановъ: Азъ желая да чуя, г. г. народни представители, да ми кажете, приказваше ли се тогава, имаше ли загриженостъ за девизи, за платежни баланси въ тая нещастна страна и мислѣше ли нѣкой по тия проблеми? Дневницитѣ сѣ налице и действията сѣ налице. Тѣ ще отговорятъ. Азъ нѣма да отговарямъ.

Следователно, г. г. народни представители, и тукъ ние бѣхме достатъчно предвидливи. Още отъ първия день на влошаване на свѣтовното положение ние забихме тревогата, че положението и у насъ отива къмъ влошаване, вземайте мѣрки. Ние взехме нашитѣ мѣрки навреме, но такива не се взеха отъ бившето управление, което се раздѣля отъ нашето само съ една дата — 21 юний; а положението въ единъ день не може да се измѣни, то не става по-друго единъ день по-късно нито бѣше друго единъ день по-рано. Азъ мислѣхъ, че поне тази бележка за липса на предвидливостъ, на съобразителностъ на държавника, на общественика и специално на министъра на финанситѣ, нѣмаше да чуя.

К. Коракъ (д): Ако бѣха добросъвестни.

Министъръ С. Стефановъ: Какво ни показва по-нататкъ, г. г. народни представители, изтеклитѣ бюджетѣ? Изтеклитѣ бюджетѣ предвиждаше да постѣпятъ приходи 5.221.000.000 л. За 12 месеца сѣ постѣпили 4.922.289.000 л. или 5-7% по-малко отъ предвиденото.

Г. г. народни представители! Ако прегледате бюджетитѣ въ всѣки минали години, вие нѣма да намѣрите другъ бюджетъ, по който постояннитѣ приходи да сѣ само съ 5-7% въ по-малко отъ предвиденията. Не съществува такъвъ бюджетъ. Азъ познавамъ бюджетитѣ на нашата държава — следя ги отъ 20 и толкова години.

К. Коракъ (д): Шо се мѣчите, нѣма да ги убедите.

Министъръ С. Стефановъ: Обаче съобразявали ли сме се съ приходитѣ, дали сме правили разходите въ тия размѣри, въ които сѣ били предвидени, съобразили ли сме се съ постѣпленията и сме ли правили икономии? Не само че ние сме приключили бюджета безъ дефицитъ, но сме платили и 300—400 милиона лева за смѣтка на ариетата и сме намалили дефицита отъ предшестващата ваша година отъ 1.500.000.000 л. на 500 и нѣколко милиона лева днесъ.

Разходъ. Предвиденъ разходъ 6.800.000.000 л., а направенъ действително — 6.602.476.000 л., или направениятъ разходъ е въ по-малко съ 197.000.000 л. Г. г. народни представители! Азъ искамъ да знамъ кога въ златнитѣ години, кога въ миналото на България е правенъ разходъ по-малкъ отъ действителнитѣ постѣпления?

А. Пиронковъ (д. сг): Всѣки наши бюджети иматъ излишци, съ изключение на последния.

Министъръ С. Стефановъ: Покрити съ 6 милиарда лева засми.

А. Пиронковъ (д. сг): Заемътъ не е отивалъ за бюджетитѣ. Дайте си трудъ да ги прочетете.

А. Капитановъ (з): Сериозно ли го приказвате това?

Министъръ С. Стефановъ: (Къмъ А. Пиронковъ) Азъ такъвъ голѣмъ капацитетъ по бюджети не слушамъ!

А. Пиронковъ (д. сг): Азъ се съмнявамъ пѣкъ, дали такъвъ голѣмъ капацитетъ като Васъ трѣбва да слушамъ!

Председателствуващъ С. Даскаловъ (Звъни)

Министър С. Стефановъ: Азъ такъвъ голѣмъ капацитетъ, който отъ аритметика не иска да разбере, който не иска да разбере какво му говорятъ цифритъ, не слушамъ.

А. Пиронковъ (д. ср): Не знамъ кой кое отдѣление е свършилъ и колко разбира отъ аритметика.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: (Звъни)

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Ето, следователно, сѣщината на въпроса, по който се правѣха толкова остри бележки и се даде видъ нѣкакъ си, каточели бюджетната система, каточели управлението ще бѣде уязвено, като му се припише липсата на предвидливостъ, липсата на планъ. Ако азъ се повърна да критикувамъ плановетъ, не знамъ докъде бихме стигнали!

Идвамъ сега на другия проблемъ, по който се направи една бележка. Азъ приемамъ тая бележка съ удоволствие. Трѣбва да благодаря на ония, които я направиха, ако е направена въ смисълъ за подпомагане на България, а не на правителството. Азъ не съмъ дребнавъ, за да ви чета всички ония нецелности, които вестниците писаха по мой адресъ преди да се чуятъ нашитъ декларации и спогодби. Азъ желяхъ да чуя да се направи бележка по моята декларация следъ завръщането ми, да видимъ дали въ нея може да се намѣри една буква, една дума, въ които да се съдържа това, което вестниците писаха и което казваше, че две и половина години министъръ-председателъ и министъръ Стефановъ заблуждаватъ България съ не знамъ какви-си придобивки. Даже въ единъ вестникъ се писа, че заплатитъ на чиновникитъ не се плащатъ по 3 месеци. И това даже е писано.

Г. г. народни представители! Азъ мисля че поне ония, въ времето на които деизновото положение бѣше започнало да се влошава силно, които правѣха опитъ да сключатъ трети заемъ, за да се поправи положението на Народната банка и които въпросъ за намаление плащанията по заемитъ не повдигаха даже, нѣматъ моралното право да атакуватъ когато ние, при сѣщото заварено положение, повдигнахме много сериозно въпроса за намаление плащанията по заемитъ и го издържаме много енергично. При първата постѣпка която направихме, можахме да добиемъ 50% намаление — не облекчение, както често пѣти тукъ се говори — дефинитивно намаление на размѣра на задължението макаръ за какъвъ периодъ, и още на два пѣти постепенно на 40% и 25%. Азъ не разбирамъ, г. г. народни представители, какъ може да бѣде оспорвано това нѣщо, освенъ ако смисълътъ на това оспорване е само тоя, че днесъ трѣбва да се дойде на помощъ на българското правителство, да се подчертае че при днешнитъ условия не може да се издържатъ едни платежи въ тия размѣри, които ние сме постигнали въ лондонската спогодба.

Г. г. народни представители! Чухте, че азъ не употребихъ думата „спогодбѣтъ“, азъ казахъ лондонската спогодба. Какво значи лондонската спогодба? Лондонската спогодба г. г. народни представители, е за следвоеннитъ заеми по които нѣма чл 8 по които нѣма палиета, по които нѣма скѣла по които нѣма никакви проценти. Това сѣ заемитъ които сѣ сключени вчера Чухте ли вие декларация на финансовия министъръ или на правителството по следвоеннитъ заеми, която да потвърди едни потѣжни условия? Не ви ли се прочете, г. г. народни представители, решение на Министерския съветъ съ което се телеграфира, че ние не можемъ да потвърдимъ условията на комитетитъ по следвоеннитъ заеми? Тогава не сѣ ли излишни всички тия критики? Нима ще бѣде осѣждана нашата тактичностъ, съ която ние действуваме? Нѣма по-лесно нѣщо отъ това: да си направимъ най-голѣмата реклама днесъ, като изведнѣжъ безъ да се вършатъ всички ония тактични предварителни действия дойдемъ до едно формално сключване. Но ние това не го правимъ, за да не бѣдемъ ние осѣждени, че безразсѣдно сме действували, едностранчиво. Г. Пасуховъ, тукъ, при всѣка своя бележка винаги когато той прѣвъ прави питане по тия въпроси прави декларацията: „Азъ не съмъ за едностранчиви действия; азъ съмъ за легалнитъ спогодби“. Че кой пѣтъ следваме ние? Не следваме ли ние пѣтъ на легалнитъ спогодби? Докога? Може ли народното представителство да иска отъ насъ само въ две години сунгеръ върху задълженията или нѣкакво плащане 5—10% или да убедимъ кредиторитъ че бихме могли да направимъ едно съглашение за 10—20—30 години или за пълния срокъ на заемитъ? Ами че това, г-да, извинете ме, може ли сериозно да се приказва? Ето, вие виждате какъ портъборитъ по следвоеннитъ заеми не желаятъ и да чуятъ за единъ срокъ даже отъ две години, а говорятъ само за една година.

Хората чакаатъ свѣтътъ да се оправи. Вие знаете, че мосто мнение е друго. Моето мнение е противно. Азъ не съмъ оптимистъ, защото оптимизма си трѣбва да го обоснова съ нѣщо, а азъ не виждамъ такива перспективи нито за България нито за другитъ държави. Мене ми е неудобно тукъ да ви изнасямъ какво е положението въ много други страни. Често пѣти азъ слушамъ тукъ примѣри, съ които ми се сочатъ голѣми имена, голѣми държави. Съгласете се, че е много неудобно азъ да дойда за свое оправдание да си служа съ такива обяснения. И ние следимъ, и ние знаемъ нѣщо, шомъ сме поставени на туй мѣсто. И за да подкрепимъ нашитъ усилия, които вършимъ въ продължение на 2½ години, бихме посочили много примѣри въ другитъ страни. Това обаче, азъ не правя. Азъ желяхъ друго да ми се изтъкне: че ние държимъ смѣтка само за управлението, че искаме съ всѣкого да бѣдемъ добре, че не вървимъ по пѣтя на съкращенията и на създаването нови приходи въ едни времена като днешнитъ, а не каквито бѣха въ миналото, когато всичко бѣше позволено и възможно. И желяя да ми се каже въ кои посоки ние изхарчихме излишни срѣдства отъ милиони и милиарди, които ги нѣма, та да се е наложило да вземемъ фондови и други срѣдства. Ако ми се каже кѣде прехосахме срѣдствата, тогава може да ми се правятъ бележки: защо взехте фондоветъ? Защо ги взехте? Защото въ 1931 г. азъ не можехъ въ срѣдата на годината да прекроявамъ единъ бюджетъ и да спра ангажментитъ и договоритъ по хиляди обекти. Азъ трѣбваше да плащамъ. А вие знаете какви бѣха затрудненията. Но независимо отъ това, нима вие бихте поддържали, че тая система на фондове отъ бюджетно гледище е препорѣчителна? Азъ мисля, че г. Молловъ нѣма да препорѣча тая система.

В. Молловъ (д. ср): Положението е такова г. министре, че и вие създавате нови фондове. Когато тѣ бѣха създадени въ времето на покойния Стамболийски, тѣ бѣха създадени съ огледъ да се употребятъ известни суми за вътрешни цели, защото иначе, ако не бѣха употребени за вътрешни цели, и тѣ щѣха да отидатъ другаде.

Г. Т. Данаиловъ (д. ср): Много право.

А. Пиронковъ (д. ср): Ако фондоветъ бѣха включени въ редовнитъ бюджети презъ наше време, срѣдствата нѣмаше да отидатъ за вътрешни цели, а щѣха да отидатъ другаде.

Министъръ С. Стефановъ: Азъ искамъ да подчертая, че и сега поддържамъ, какво тая система която не бѣ по силата на насъ, едва влѣзли въ управлението, да я премахнемъ, която система бѣ ни наложена по силата на едно наследено положение, е една анархия. Не може за едни и сѣщи цели вие да харчите и отъ бюджетъ, и отъ фондове. Не може въ бюджета на желѣзницитъ — за постройка на желѣзници и не знамъ какви други цели — да се харчатъ и бюджетни срѣдства, и фондови срѣдства. Това не можеше да продължава и трѣбваше да се върви по старата система на редовни и извънредни бюджети. Тая система бѣше нѣй-правилната. Ако имате изключителни нужди, ще създадете втори, извънреденъ бюджетъ, и ще вървите при едно ясно и открито положение. Всички нови методи може да сѣ много рекламни, но при нашата действителностъ, кѣдето нѣма съзнание и чувство за отговорностъ, колкото и да се признава, че въ известни области тия нови методи биха били добри като спомагателни къмъ постигането на известни и други цели, за насъ тѣ сѣ непрактични, тѣ сѣ неудобни. Може да съществува само като изключение. Азъ ви посочихъ примѣра съ фонда „Сѣдебни сгради“ и мисля, че той действително потвърждава онова, което казахъ. Слава Богу, че при съкращенията на другитъ обекти поне нѣмаме излишни пари; по тоя фондъ нито още 5 години можемъ да доизплатимъ двата обекта въ София и Русе. Ами ако не бѣхме останали на тази позиция, кѣде щѣхме да стигнемъ?

Г. г. народни представители! Тукъ се каза, че поводъ да се направятъ бележитъ по отношение на спогодбата била дала чуждестранната преса. Не съмъ азъ, който командувамъ тази преса, не съмъ азъ, който искамъ тази преса така или иначе да пише, нито мога да смѣтамъ, че е сериозно всичко онова, което се пише. И затуй си позволияхъ да кажа две думи на г. Молловъ за френския вестникъ „La République“.

В. Молловъ (д. ср): Какво да правимъ!

Министъръ С. Стефановъ: Хората си иматъ смѣтка, пишатъ си по своему, правятъ си своитъ преценки по

своему. Нашите доклади, обаче, и нашите обяснения тъкмо обратното говорят.

Най-сетне, г. г. народни представители, че ние не сме отишли там да работим и да се харесваме, а да поддържаме една позиция здрава, която сме отстоявали, достатъчно доказателство за това е моята декларация, която аз направих при завръщането си. Аз, който съм приел плащане в размер само на 32½%, не казвам ли въ монтаж извления следното: „Изясни се също и въпросът, какво капацитетът на възможностите за дефинитивни плащания на България не отговаря и на този размер, който е предвиден в спогодбата“. Аз, който съм поддържал тази спогодба, като се върнах в България, още на Драгоман дадох на вестникарите да поместят въ вестниците това мое заявление. Намбрих, обаче, нерадостно положение с сушата, която още продължава, което още повече подкрепя монтаж опасения. Следователно, въ какво ние се различаваме и какъ може нямъ да се прави бележка, че ние не сме съобразявали туй положение?

В. Моллов (д. сг): Тъ трѣбваше да го взематъ подъ внимание.

Министъръ С. Стефановъ: Г. Молловъ! Азъ не съмъ въ състояние да наложя.

В. Моллов (д. сг): Разбирамъ. Азъ Ви помагамъ въ борбата, която водите.

Министъръ С. Стефановъ: Разбрано, г. Молловъ.

А. Пиронковъ (д. сг): Само знаете да се сърдите, вмѣсто да използвате критиката на опозицията, за да се борите съ портъоритъ. Тая работа не щете да разберете.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Каква критика! Вие се радвате, когато има мъжкотии за правителството. Вашата критика е критика, която не знае що гони.

Министъръ С. Стефановъ: Най-сетне, г. г. народни представители, азъ бихъ попиталъ самия г. Молловъ: при туй положение, въ което се намираме ние, минали едва 4—5 години следъ сключването на следвоеннитъ заеми, какъ си представлява той една такава дефинитивна спогодба за две години, каквато нѣма абсолютно никоя друга държава?

А. Пиронковъ (д. сг): Гърцитъ получиха три години мораториумъ.

Министъръ С. Стефановъ: Нищо нѣматъ гърцитъ. Длъгътъ имъ стои откритъ. Тъ нѣматъ заличенъ нито единъ сантимъ. Нека Ви отговори г. Молловъ, не азъ.

В. Молловъ (д. сг): Какво да отговоря?

Министъръ С. Стефановъ: Иматъ ли гърцитъ заличенъ дефинитивно остатъка отъ трансфера?

В. Молловъ (д. сг): Нѣматъ.

Министъръ С. Стефановъ: Кажете го на г. Пиронковъ.

В. Молловъ (д. сг): Ама тъ съ 10% не сж го изкупили. Следователно, това е висеща сума, която ще се разреши въ полза на Гърция, а вие ги изкупихте.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Ние сполучихме да извоюваме окончателно заличаване на дълга въ едно време, което банкеритъ считатъ, че е начало на свършване на кризата, че оттукъ нататъкъ шѣло да се подобри положението. Нима това не бива да се таксува като заслуга? Азъ мисля, че вие го таксувахте за заслуга и го одобрявахте.

В. Молловъ (д. сг): Азъ Ви зададохъ другъ въпросъ: ако се намбримъ въ едно по-тежко положение следъ 2 месеца, тогава какво ще правимъ?

Министъръ С. Стефановъ: Азъ трѣбва да отхвърля всички бележки по единъ въпросъ, по който правителството, безъ да иска да си прави каквато и да е реклама, може би въ тази посока има най-голяма заслуга.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Кажи за какво сж взети фондоветъ.

Министъръ С. Стефановъ: Следователно, г. г. народни представители, отъ обясненията, които ви дадохъ по отношение на бюджета, се вижда, че свръхсметнитъ кредитъ, който ние внасяме, далечъ не е нито за нѣкакви разходи за бъдещъ бюджетъ, а да очистимъ всички превъшения по бюджета, който счетоводно още не е приключенъ и който ще се приключи не на 30 май, а на 30 юний, съгласно стария законъ за бюджета, отчетността и предприятията, а не по новия.

В. Молловъ (д. сг): Зная.

Министъръ С. Стефановъ: Четохме вече и тълкуването на Върховната сметна палата. Трѣбва да имате предъ видъ и другото положение — че отъ днесъ нататъкъ вече се туря край на тази анархия, да оставатъ задължения отъ години назадъ и съ свръхсметненъ кредитъ да се чистятъ разходи за минали години. Новиятъ законъ за бюджета, отчетността и предприятията забранява занаяпредъ да се чистятъ задължения за повече отъ предшестващата година, а само за предшестващата бюджетна година. Ето защо, г. г. народни представители, ние трѣбваше да дочакаме последния денъ на приключването на бюджета — 31 мартъ, за да впишемъ всички направени разходи по него и да дадемъ законно право да се издадатъ платежни заповѣди за направенитъ вече разходи. Нищо друго не правимъ съ този законопроектъ. Азъ ви казахъ, че при приключването на бюджета ние имаме 200 милиона лева по-малко разходи; сега внасяме единъ законопроектъ за свръхсметненъ кредитъ въ размеръ на 200 и нѣколко милиона лева. Формулата да се покриватъ отъ излишците на бюджета е реална, не е теория.

Правятъ се бележки, г. г. народни представители, защо по нѣкои фондове ние сме взели решение да не се връщатъ взетитъ пари, а да се сметатъ безвъзвратно взети. Азъ не желая мой свръхсметненъ кредитъ да бѣде литература. Азъ чета отъ 8—10 години насамъ бележки въ бюджета, че се взематъ срѣдства отъ фондове взаимнообразно, че ще се връщатъ. Единъ голѣмъ примѣръ — фондътъ „Обществени осигуровки“. Колко милиони, г. г. народни представители, сж взети отъ държавата все съ тази бележка? Азъ преценявамъ, че ние не сме въ състояние да връщаме заетитъ суми. Азъ не виждамъ че утре, другиденъ, подиръ 2, 3, 5 години държавата ще бѣде въ положение да може да върне тѣзи суми, които е взела.

И. Марулевъ (д. сг): На желѣзницитъ ще връщатъ заемитъ.

Министъръ С. Стефановъ: 8 милиона и 15 милиона правятъ 23 милиона, г-да.

В. Молловъ (д. сг): Все сжщо. Важенъ е принципътъ.

Министъръ С. Стефановъ: Не сж милиарди.

В. Молловъ (д. сг): Отъ „Обществени осигуровки“ никакви милиарди не сж взимани.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Каквъ принципъ искате? Вие правите 5½ милиарда лева заемъ за извънредни нужди! (Възражения отъ сговориститъ)

Председателстващъ С. Даскаловъ: (Звъни)

В. Молловъ (д. сг): Щѣхте да имате Народна банка и Земледѣлска банка безъ тия заеми!

А. Пиронковъ (д. сг): (Къмъ министритъ) И вие искате за Храноизноса заемъ 200 милиона лева, но не ви даватъ. Нѣма кой да ви ги даде.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Бѣдете спокойни, когато дойдете на властъ, ще ви дадатъ на васъ!

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Понеже се правятъ бележки и се възражава, че никакви милиарди не сж били взимани, азъ ви моля да разгърнете баланситъ на Народната банка за изтеклитъ 4—5 години и да видите едно чудовищно положение, което не е съществувало, откакто е съществувала България. Само въ нашето управление, отъ 2½ години насамъ, сж спрени на едно мѣсто и намалени задълженията на държавата къмъ Народната банка на сума 2.872.000.000 л. И тамъ стоятъ, безъ да станатъ нито левъ повече. А въ миналото тая сметка периодически се е качвала и по единъ, единъ и половина и повече милиарда.

А. Пиронков (д. сг): Защото не можете да вземете.

Министър С. Стефанов: И вие не можехте да вземате по силата на закона от 1928 г., но вземахте и то вие, на които ви наложиха този закон. Тръбваше да взема един отчет от Народната банка и ще видите, че вие сте надвишили 1—1½ милиарда лева, т. е. достигала е тая смятка над 4.800.000.000 л. И впоследствие тия милиарди сж връщани обратно чрез външните заеми, а не сж икономии по бюджета.

В. Моллов (д. сг): Това не е вярно.

Министър С. Стефанов: Това сж фразантни примѣри за милиарди, а не за стотици милиони лева. Ще ми позволите утре на трето четене да ви донеса отчета на Народната банка, за да ви покажа цифрите, за да видите, че азъ празни работи не приказвамъ, и че когато приказвамъ за цифри и безъ документи, тѣ пакъ сж абсолютно вѣрни, 2.872.000.000 л. сме стационарирали въ Народната банка. Значи, ние се съобразихме съ положението на Народната банка и съ закона отъ 1928 г. и не направихме нито 1 левъ задължение повече въ Народната банка за бюджетни цели.

В. Моллов (д. сг): Нищо не сме вземали, освенъ срещу сконтирани бонове.

Министър д-ръ А. Гиргинов: Вие сте опустошавали държавата като скакалци. Скакалци сте вие — кждето влѣзете, опустошавате.

В. Моллов (д. сг): Ами държавните задължения?

Председателстващ С. Даскалов: (Звъни)

Министър С. Стефанов: Г. г. народни представители! Азъ нѣмахъ намѣрение да навлизамъ въ такива подробности, но когато се правятъ такива бележки, азъ не мога да не направя своите възражения, защото не мога да оставя впечатление, че онова, което е казано отъ трибуната, е вѣрно. Не мога да го оставя безъ отговоръ, защото не всички познаватъ напълно тѣзи въпроси.

Съ тѣзи обяснения, г. г. народни представители, азъ заключавамъ, че за пръвъ пътъ се приключва бюджетъ само съ единъ свърхсметенъ кредитъ, за смятка на изтеклата 1933/1934 година. И при най-идеалния бюджетъ е ناجодителенъ, макаръ за 5 л. свърхсметенъ кредитъ за направени свърхразходи по известни параграфи, стига само той да се покрива съ направените икономии по сж щия бюджетъ.

Г. г. народни представители! Туй приключване, което азъ ви изнасямъ, въпреки че една значителна частъ минали ариерета сж изплащани, позволява изпълнението на този разходъ. Не увеличаваме задълженията, напротивъ — намаляваме ги. А затрудненията сж си затруднения. Ние свързваме двата края при едни тежки условия, само съ 300% по-лоши отъ миналото. Азъ бихъ желалъ да знамъ при сжщото съотношение на намаление на разходите ли сме ние? При сжщата пропорция на дефицитъ ли сме? При сжщата пропорция на закъснение на плащанията ли сме? Тогава? Обаче азъ бързамъ да забележа, че макаръ скоро да гласувахме бюджета за 1934/1935 г., ако положението отива както днесъ, при тая суша — приемамъ бележката, че трѣбва да се мисли за утре. Азъ искамъ да зная, какво може да се прави повече отъ това днесъ вече? Въ ония години трѣбваше да се мисли и прояви предвидливостъ, когато признаците и последиците за тая криза бѣха налице, и когато имаше отъ гдето да се съкращава и откъде да се взема, а нищо не се направи. Можехме да имаме днесъ много по-голямъ резервъ и да преживѣемъ тия стѣснения, които измъчватъ и държавата, и народно стопанство, малко по-леко. Днесъ държавата не е въ състояние да даде и най-малкото подпомагане на изнемогващото народно стопанство. На мене ли трѣбва да се четатъ тия нотации, че положението било много лошо? На мене ли не е ясно то?

В. Моллов (д. сг): Зная, че Ви е ясно, но следъ два дни ще се явите предъ Финансовия комитетъ и тамъ ще ви прочетатъ други бележки.

Министър С. Стефанов: Г. Моллов! Мисля, че Вие, който много добре познавате бюджета и измѣненията на закона за бюджета и новото положение, което създаваме, за да туримъ край на досегашната анархия, тоя преходъ азъ не мога по другъ начинъ да го премина, освенъ съ тази ликвидация. Не можехъ иначе. Тръбваше да чакамъ 31 мартъ. Народното събрание преустанови заседанията

си рано, на 3 априлъ, и нѣмахъ възможностъ да внеса тоя законопроектъ. Но формата ли е, г-да, която трѣбва да създаде едно такова настрояние? Убедихте ли се, г. г. народни представители, че всички бележки по сжщията бѣха излишни? Не е ли налице сжщията, която подкрепя тъкмо противното?

Съ туй, г. г. народни представители, азъ считамъ, че изчерпахъ моите обяснения и ви моля да пристѣпимъ къмъ гласуване на законопроекта на второ четене, членъ по членъ. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателстващ С. Даскалов: Ще пристѣпимъ къмъ гласуване.

Които приематъ заглавието на законопроекта тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): (Чете)

„Чл. 1. Разрешаватъ се на министритѣ извънбюджетни (свръхсметни) кредити за 1933/1934 финансова година“

I. По редовния бюджетъ на държавата . . . 200.546.005 л.

II. По бюджета на Главната дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата . . . 6.517.000 „

III. По бюджета на фондовете . . . 12.770.000 „

Разпредѣлението на кредититѣ по министерства, параграфи и фондове е показано въ подробна таблица къмъ закона“.

Комисията измѣни сумата по редовния бюджетъ на държавата, отъ 200.546.005 л., на 205.536.052 л.

Председателстващ С. Даскалов: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Данаиловъ.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Азъ искамъ да обърна вниманието на г. министра на финанситѣ върху една точка, а именно точка 3 — отъ последната таблица къмъ законопроекта.

А. Николаевъ (з): Другъ му е обърналъ вниманието.

Председателстващ С. Даскалов: Моля!

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Между другитѣ фондове, отъ които се взематъ суми, за да се внесатъ като приходъ за тѣзи свръхсметни кредити, взематъ се и 2 милиона лева отъ фонда „Подобрене условията за лѣкуване на университетскитѣ клиники“

Преди всичко, въпреки споровете, които станаха и разгорещаването, което преживѣхме, този фондъ за подобрене условията за лѣкуване въ Александровската болница и университетскитѣ клиники е създаденъ отъ г. министъръ Стефановъ, днешниятъ министъръ на финанситѣ, и е създаденъ много основателно и много полезно за целта. Нашитѣ университетски клиники, дето не само се лѣкува но се и преподава медицина, сж останали много назадъ въ техническо отношение. И понеже нѣма други срѣдства, създаде се единъ начинъ да се удържи отъ такситѣ на болнитѣ 25% по-рано, а сега 75% отъ които суми се образува фондъ за подобрене на тѣзи клиники за лѣкуване. Ето сега, напр., още тази година въ бюджета на г. министъръ Стефановъ има пакъ специална глава съ сжщото заглавие — „Подобрене условията за лѣкуване на университетскитѣ клиники“ — кждето сме предвидѣли единъ кредитъ отъ 3 милиона 800 и нѣколко хиляди лева, който ще се употреби за подобрене на нѣкои отъ институтитѣ въ клиникитѣ. 1 милионъ лева отъ тая сума сж вложени отъ Пошенската спестовна каса въ санаториумитѣ на пощенскитѣ чиновници.

Ето защо — безъ да бѣда дълъгъ — като съмъ убеденъ, че г. министърътъ на финанситѣ, г. г. народни представители, схваща значението на този фондъ, че тукъ, въ тѣзи клиники, се преподава медицинска наука, азъ не ща да се спирамъ на имена на професори, които преподаватъ тамъ, тамъ има голѣми величини, науката у насъ никакъ не е останала назадъ въ лѣчението, за по-младитѣ лѣкари Александровската болница е единъ разсадникъ на знания и на опитъ въ тѣхната практика — моля г. министра на финанситѣ не друго, а този фондъ, ако не може да се засили, поне да си остане непожтнатъ. Нека се получи единъ дефицитъ, една разлика, но да зачеркне тия 2.000.000 л., които се предвижда да се взематъ отъ този фондъ. Азъ правя такова предложение и моля г. министра на финанситѣ да се съгласи съ него — щото въ последната таблица къмъ законопроекта, двата милиона лева, които се предвижда, по точка 3, да се взематъ отъ фонда „Подобрене условията за лѣкуване на

университетските клиники", който фондъ Вие, г. министре, създадохте, който фондъ е полезен, да се заличатъ.

С. Мошановъ (д. сг): Ама тѣ сѣ изтеглени и употребени вече, г. Данаиловъ. Много е късно.

В. Молловъ (д. сг): И за скотовъдните фондове е сѣщото.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Това сѣ само 2 милиона лева, но за клиниките сѣ отъ голѣмо значение, защото — нѣма защо да говоря повече — нито дрехи за болните има, нито пъкъ медицински сръдства за лѣкуване. Това е единичниятъ източникъ. Азъ ви моля да зачеркнете сумата, която се иска да се вземе отъ този фондъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата г. министърътъ на финансите.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Ние абсолютно не се различаваме съ г. Данаилова по въпроса, който той повдига. Азъ бѣхъ поканенъ единъ денъ въ Александровската болница и видѣхъ, че туберкулозни деца се държатъ въ дървени бараки и че има започнати две постройки отъ преди 7—8 години и стоятъ недовършени. Отъ мене се искаше да намѣря сръдства, за да може да се даде възможностъ на Александровската болница да довърши тѣзи две постройки, защото помѣщенията за болницата сѣ крайно недостатъчни. При положението, въ което се намирахме, въ сръдата на годината, азъ нѣмахъ отъ къде да намѣря сръдства. Веднага въ миналия бюджетъ предвидѣхме, щото отъ таксите, които се събиратъ отъ болните, да се удържатъ за фонда 75% вмѣсто 25%, колкото се удържаха дотогава, а останалитѣ 25% да бѣдатъ въ приходъ на държавата. По този начинъ изчислихме, че този фондъ ще може да нарастне само въ една година на 1.800.000 л., вмѣсто на 800.000 л., колкото постѣпваха годишно, която сума далечъ не бѣше достатъчна да задоволи нуждите на болницата. Обаче и това бѣше недостатъчно и тази година азъ дадохъ следното разрешение, което нѣма да го видите въ този законопроектъ. И, г. Данаиловъ, азъ нѣма да го залича, защото азъ съмъ създавълъ тоя приходъ, той остава да покрие една частъ поне отъ оная разходъ, за който ще Ви дамъ обяснение. Понеже съ 2 милиона лева не може да се направи абсолютно нищо, азъ взехъ постановление отъ Министерския съветъ да ангажираме за три последователни строителни сезона по 2 милиона лева, всичко 6 милиона лева, които, заедно съ тѣзи 2 милиона лева, които вече имаме, ставатъ 8 милиона. Взехме още 1 милионъ лева отъ пощитѣ. Днесъ подписахъ писмо да одобря разходъ за 8.600.000 л. въ три строителни сезона, за да се завършатъ двѣтъ постройки и всички други строителни работи, защото по другъ начинъ нѣмахъ възможностъ да намѣримъ наведнѣжъ 8 милиона лева готови сръдства. Трѣбваше да съобразимъ закона за бюджета, отчетността и предприятията, който повелява, че безъ да се разполага съ пълния размѣръ кредитъ за нужните строежи, ние можемъ да предприемаме строителни обекти, за случая надъ 5 милиона лева, само по решение на Министерския съветъ. Чрезъ тая формула разрешихме да се изразходва тая сума за три години, което законътъ позволява и оформихме тѣкмо туй, за което Вие апеларате къмъ мене.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Щомъ е тѣй, азъ съмъ доволенъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Александъръ Пиронковъ само за 10 минути.

С. Мошановъ (д. сг): По кой правилникъ се даватъ само 10 минути, г. председателю? Правилникътъ предвижда 15 минути.

А. Пиронковъ (д. сг): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Ще направя само нѣколко бѣдежки за уяснение на туй, което г. министърътъ на финансите каза, въ връзка съ сегашния законопроектъ за свръхсметенъ кредитъ. Той заяви, че този свръхсметенъ кредитъ билъ единствениятъ къмъ текущото бюджетно упражнение. Той забрави, обаче, да каже, че по-рано внесемъ законопроектъ, който стана законъ, по силата на който се гласуваха 337 милиона лева за плащане задълженията по държавнитѣ заеми, съгласно сключената напоследѣкъ спогодба, вклучително плащането на скриптовѣтъ 10%. Този кредитъ се отнася до текущия бюджетъ, той представлява задължение на сѣщия бюджетъ, непредвидено при гла-

суването на бюджета, макаръ да се знаеше, че трѣбва да се плаща. Въ „Държавенъ вестникъ“ брой 206 е публикуванъ другъ законъ за свръхсметенъ кредитъ въ размѣръ на 200 милиона лева за плащане на платежни заповѣди, неизплатени презъ миналото бюджетно упражнение, като се предвижда да се плаща 40% въ брой, а за остатъка да се издадатъ облигации, които представляватъ заемъ. Гласува се и трети свръхсметенъ кредитъ, пакъ въ размѣръ на 200 милиона лева, който подлежи да бѣде плащанъ не само по бюджетното упражнение за 1933/1934 г., но и отъ следващитѣ бюджетни упражнения, за дългове отъ минали години. Днесъ ни се предлага да гласуваме новъ законопроектъ за свръхсметенъ кредитъ надъ 220 милиона лева. Или всичко, по бюджета за 1933/1934 г., сѣ гласувани свръхсметни кредити въ размѣръ на 950 милиона лева кръгло. Тогава фактически бюджетътъ става 6 милиарда лева и нѣщо, а не 5.200.000.000 л., както г. министърътъ на финансите толкова много пѣти е деклариралъ въ Парламента, че намалилъ бюджета отъ 6 милиарда на 5 милиарда и 200 милиона лева! Не бива да се забравятъ тѣзи работи.

Министъръ С. Стефановъ: Съгласенъ ли е г. Молловъ съ тая бележка?

А. Пиронковъ (д. сг): Г. министъръ-председателъ бѣше правъ, когато апелира къмъ Народното събрание: „Признаваме, че не спазихме закона, обаче нуждите ни наложиха да направимъ това; правимъ апелъ къмъ васъ, да бѣде одобрено нашето дѣло, въпрѣки че сме нарушили закона, който гласувахме само преди 1 месецъ.“ Такъвъ апелъ все още може да бѣде оправданъ, напр., отъ гледище на болшинството, но въ никой случай не и отъ гледище на закона, защото, преди всичко, Парламентътъ и изпълнителната властъ сѣ длѣжни да пазятъ законитѣ, които създаватъ; тѣ могатъ да ги измѣняватъ, но не могатъ да ги нарушаватъ. Ако г. министърътъ на финансите желаше да прави очищение, съгласно новия законъ за бюджета, отчетността и предприятията, трѣбваше да се съобрази съ него и да направи това до края на м. мартъ. Не е необходимо непременно да го направи следъ априлъ, и никакъ не е оправдано, че сумитѣ по свръхсметния кредитъ, който ни се предлага да гласуваме сега, били вече изразходвани. Това е забранено отъ закона. Следъ като ви се гласуватъ сумитѣ, тогава можете да ги изразходвате. Г. министърътъ на финансите не искаше или не можа да разбере г. Моллова, когато той казваше, не че сумитѣ, които ще се изплащатъ по този законопроектъ — както е, напр., съ учителскитѣ заплати — ще се изплащатъ за смѣтка на следващитѣ бюджетни упражнения, а че ще се взематъ отъ следващитѣ бюджетни упражнения. Г. министърътъ на финансите ни приведе цифра, че се дължели само 200 милиона лева, а забрави, че отъ бюджетното упражнение за 1932/1933 г. е взелъ тѣкмо 1 милиардъ 100 милиона лева, които е длѣженъ да плати. При все това той твърди, че нѣмало дефицитъ! Като прибавите къмъ това, че, съгласно бюлетина, публикуванъ въ „Държавенъ вестникъ“, по приключване на бюджетното упражнение, до края на м. февруарий се дължатъ 1 милиардъ и 400 милиона лева за заплати и платежни заповѣди — ето ви едно кръгло перо отъ 2½ милиарда лева, които се дължатъ, които сѣ дефицитъ на държавното съкровище и за които трѣбва да се намѣрятъ сръдства, за да се платятъ.

Тѣй трѣбва да се гледа на тѣзи работи. Г. министърътъ на финансите много пѣти е апелиралъ тукъ, че говори само чистата истина. Азъ му пожелавамъ да се вслуша въ тоя свой апелъ, за да нѣма нужда да се нахвърля върху Сговора, да разправя за наследството, което билъ получилъ отъ преди 3 години, като забравя всичко друго, като забравя и своитѣ собствени мнѣнотии и псува Сговора, какво билъ направилъ и какво не билъ направилъ и че не може да заличи, което е било.

З. Димитровъ (д): Какъ имашъ куражъ да говоришъ!

А. Пиронковъ (д. сг): Ние 8 години сме отговаряли предъ една упорита опозиция за нашитѣ дѣла.

А. Циганчевъ (з): За дула тютюнъ не зачитайте тая опозиция.

А. Пиронковъ (д. сг): Азъ бихъ позволилъ на г. министра на финансите, дори една година следъ като е дошелъ на този постъ, да говори това, но да не се ограничава правото и на другитѣ да говорятъ;...

А. Капитановъ (з): Тепегъозлукътъ много Ви помага!

А. Пиронковъ (д. сг): ... но следъ 3 години, когато положението е по-затруднено и по-лошо, отколкото е било въ 1931 г., да говори за наследство отъ Сговора, то значи, че той не иска да спази собствената си формула — да се говори въ Парламента само чистата истина.

Какво сме оставили ние въ 1931 г.? Следъ като толкова пъти сме го казвали и доказвали, излишно е вече да го изтъквамъ наново, щомъ като никой не иска да слуша и щомъ като г. министърътъ на финансите не иска да разбере тая работа.

А. Циганчевъ (з): Добре, че паднахте, защото иначе щѣхте да докарате на главата ни още една беля — още единъ заемъ.

А. Капитановъ (з): Щѣхте да заложите и кооперациитѣ.

А. Пиронковъ (д. сг): Съществува единъ докладъ на Върховната смѣтна палата, внесенъ преди 2 години. Не зная защо г. министърътъ на финансите вече цѣли две години не е счелъ за нужно да внесе законопроектъ за одобренито на тоя докладъ, както е предвидено въ закона за б. о. п. Също и докладитѣ за следващитѣ бюджети, упражнени отъ него, не се внасятъ тукъ, за да ги видимъ. Това, което се казва въ този докладъ, е изнесено тукъ, но, за да приключимъ съ тая работа, ще го изнеса наново. Дефицити има по бюджетитѣ за 1930/1931 и 1931/1932 г. По-раншнитѣ бюджети не сѣ приключвани съ дефицити, а сѣ дали излишци, както това същото Народно събрание гласува, че е имало излишци по тѣзи бюджети, още въ първата редовна сесия.

З. Димитровъ (д): Защо сключихте заемитѣ?

А. Пиронковъ (д. сг): Ще кажа и за заемитѣ.

С. Мошановъ (д. сг): Когато човѣкъ има излишци, пакъ може да сключи заемъ, когато иска да похарчи повече, отколкото има.

А. Пиронковъ (д. сг): Официално, на стр. 55 отъ този докладъ, е казано, че дефицитътъ по упражнението на бюджета за 1930/1931 и 1931/1932 г. е 778 милиона лева. Заедно съ кредититѣ, които се плащатъ по укази, които сѣ извънредни, ставатъ 941 милиона лева по редовния бюджетъ. А заедно съ кредита по желѣзницитѣ — 95 милиона лева — ставатъ всичко 1.037.000.000 л. Това е доказано съ официални документи и не е опровергано. Обаче г. министърътъ на финансите не иска да го признае и днесъ ви говорѣше за дефицитъ надъ 1 1/2 милиарда лева, 2 милиарда лева. Не зная каква цифра е посочилъ въ Кюстендилъ. Това ли е чистата истина и по тѣзи ли пѣтица трѣбва да вървимъ?

Какво сме оставили, когато си отидохме? Въ същия този докладъ се казва, че тогава е имало фондове налице на сума 1.047.000.000 л.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Това по чл. 1 ли е?

А. Пиронковъ (д. сг): Говоря за дефицита, който дохожда отъ бюджетното упражнение. Ей сега ще свърша. 805 милиона лева сребърни монети сѣ пустнати въ оборотъ, споредъ бюлетина на Народната банка и на Дирекцията на статистиката. Кой пушна тѣзи пресловути монети, ние ли или Вие, г. министре на финансите?

Министъръ С. Стефановъ: 805 милиона? Питайте г. Молдова.

А. Пиронковъ (д. сг): Какъ ще питамъ г. Молдова! Вие сте министъръ на финансите, Васъ питамъ, Вие сте длъженъ да отговорите. Въ изложението си по бюджета за 1932/1933 г. Вие признахте, че отъ тия суми сте употребили 500 милиона лева, а днесъ отричате това. Какъ да споримъ съ Васъ? Вие казвате, че отъ фондовете не сте употребили повече отъ 560 милиона лева. Така ли е?

Министъръ С. Стефановъ: Така е.

А. Пиронковъ (д. сг): Ето Ви законъ за извънреденъ свръхсмѣтенъ кредитъ по бюджета за 1932/1933 г., докладванъ тукъ отъ г. Коракъвъ.

Министъръ С. Стефановъ: Турете си още едни очила.

А. Пиронковъ (д. сг): Намира се въ сборника на законитѣ отъ втора редовна сесия. Споредъ таблицата на стр. 87, всичко сѣ взети отъ фондовете за държавата, която нѣма да ги върне, 458 милиона лева, отъ които 60 милиона лева сѣ употребени презъ наше време, значи оставатъ за Васъ 400 милиона лева. Това е официаленъ документъ, законъ, гласуванъ отъ Васъ. Докога ще си служите съ такава чиста и гола истина, като Вашата! (Удря по трибуната)

А. Капитановъ (з): Полека, ще съборишъ трибуната!

А. Пиронковъ (д. сг): Прибавете и тѣзи срѣдства. Нашитѣ дефицити покрити ли сѣ, или ще играемъ на друга работа? Г. министърътъ на финансите казва: „Тѣзи срѣдства, които азъ заварихъ, ги вземамъ за моя дефицитъ. Вашиятъ дефицитъ стои откритъ“. Той казва още: „Не съмъ се ползвалъ отъ никакви извънредни срѣдства“. Ами 805 милиона лева отъ сребърни монети, 400 милиона лева отъ фондовете, 500 милиона лева нови съкровищни бонове, за които искахте разрешение отъ Финансовия комитетъ да ги вземете отъ Народната банка? Ами само това ли е? Това сѣ извънредни срѣдства надъ 1 1/2 милиарда лева. Ами неплащането на 1 1/2 милиарда лева борчъ, това не сѣ ли извънредни срѣдства? Ами туй, което Дирекцията за храноизноса дължи на българския селянинъ вече цѣла година, не е ли заемъ?

Министъръ С. Стефановъ: Какъ не се срамувате! 420 милиона лева се дължатъ на българския селянинъ отъ 1929 г.

А. Пиронковъ (д. сг): Правя въпросъ на честъ, да направимъ анкета. Нито единъ фондъ нѣма пипнатъ презъ наше време, а вашитѣ бонове и днесъ не сѣ платени.

Министъръ С. Стефановъ: Само единъ невежа може да твърди, че не сѣ платени. 420 милиона лева се дължатъ отъ ваше време. Общинитѣ въ цѣла България пискатъ отъ тия бонове. Тѣ не сѣ мои, а сѣ ваши. Само единъ крѣгълъ невежа може да говори така.

А. Пиронковъ (д. сг): Г. министъръ-председателъ призна тукъ, при разискванията по бюджета, че срещу тѣзи 450 милиона лева ние сме внесли въ държавното съкровище 150 милиона лева. Платете на общинитѣ съ тѣзи пари. Защо ги изядохте, кѣде ги дадохте?

Министъръ С. Стефановъ: Ти слѣзъ отъ трибуната, че азъ ще ти кажа.

А. Пиронковъ (д. сг): Ето, г-да, какъ се говори тукъ. Никакви извънредни срѣдства! На Земледѣлската банка се дължатъ 500 милиона лева. Колко дължи Дирекцията за храноизноса, не е известно; г. министъръ-председателъ не желае да го каже.

Министъръ С. Стефановъ: Г. председателю! Колко време ще говори той?

А. Пиронковъ (д. сг): Значи, боите се отъ това, което приказвамъ?

Министъръ С. Стефановъ: И до утре мога да слушамъ глупости, които за 5 минути ще опровергая.

А. Пиронковъ (д. сг): Въ Вашия речникъ Вие употребявате само 100 думи, отъ които повечето сѣ оскърбителни — „глупости“, „дивотии“, „неразбранщини“ и пр.

Министъръ С. Стефановъ: Който говори по бюджетъ, не може да приказва такива глупости. Азъ разбирамъ да се прави критика и уважавамъ противника, но не могатъ да се говорятъ неистини и лъжи.

П. Георгиевъ (д. сг): Цитира Ви официаленъ докладъ.

А. Пиронковъ (д. сг): Правя апелъ къмъ Васъ, г. министре, да говорите истината, а не да твърдите, че ние сме предвидили за пенсията 100 милиона лева. А въ Вашия бюджетъ за 1932/1933 г. колко предвидѣхте? 150 милиона лева. Искахте и свръхсмѣтенъ кредитъ още 150 милиона лева. Какъ забравяте тѣзи работи? Ето Ви бюджетътъ, прочетете го — 150 милиона лева.

Г-да! Съжалявамъ, че днешното правителство не можа да оцени най-либералната, най-законната опозиция, която се прави отъ наша страна. Ние даваме съвети, критикуваме въ кръга на възможното. Особено по външнитѣ въпроси трѣбва да ни бждете благодарни ... (Възражения отъ мнозинството)

Министър С. Стефанов: Благодаримъ!

А. Пиронков (д. сг): ... за нашата критика, защото тя ще ви ползува, ...

Председателстващ С. Даскалов: (Звъни)

А. Пиронков (д. сг): ... а не да правите изявления въ в. „Знаме“: „Отдохме въ Париж и въ Лондон и тамъ приеха нашата теза“. Вашата теза ли приеха? Имате ли куражъ да твърдите това въ Народното събрание, когато г. министър-председателят каза: „Друго искахме, но това постигнахме“. А това е вече другъ въпросъ.

Ето защо, г. г. народни представители, веднъжъ зави-
наги трѣбва да се спре тая практика и г. министърът на
финансите да разбере, че не е вече въпросъ за нашитъ
дѣла и за нашето наследство, а е въпросъ за вашитъ дѣла
и за вашето наследство, което се открива по-страшно и по-
грозно и ще видимъ кой ще го чисти. (Ржкоплѣскания отъ
сговориститѣ)

Председателстващ С. Даскалов: Има думата г. ми-
нистерът на финансите.

Обаждатъ се отъ мнозинството: Не му отговаряйте.
Оставете.

Министър С. Стефанов: Г. г. народни представители!
Нѣмаше да отговоря, ако не бѣха се чели документи.

Каза се, че по бюджета за 1933/1934 г. имало три
свръхсметни кредити. Въ качеството си на министър на
финансите повтарямъ отъ това мѣсто, че това е първиятъ
и единственъ свръхсметенъ кредитъ, внесенъ въ Народно-
ното събрание за сметка на бюджета за 1933/1934 г.
Г. Пиронковъ не вижда, че тѣзи свръхсметни кредити, за
които той говори, сѣ гласувани въ продължение на тая
година, но не за сметка на нея.

А. Пиронков (д. сг): Прочетете „Държавенъ вестникъ“
— по бюджета за 1933/1934 г.

Министър С. Стефанов: Г. г. народни представители!
Азъ все предполагахъ невежество, но до такъва степенъ
не го предполагахъ. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

А. Пиронков (д. сг): Вие нѣмате понятие отъ бюджетъ.

Председателстващ С. Даскалов: (Звъни) Нѣмате
думата г. Пиронковъ. (Глъчка)

Министър С. Стефанов: (Къмъ А. Пиронковъ) Не
знаешъ какво четешъ, нито разбирашъ какво приказвашъ.
Такъвъ невежа не трѣбва да излиза на трибуната.

А. Пиронков (д. сг): Вие сте невежа, Вие не знаете
какво говорите. Да Ви бере грѣха, който Ви е напарвилъ
министеръ на финансите.

Министър С. Стефанов: Г. Пиронковъ каза, че пър-
виятъ свръхсметенъ кредитъ, който сме гласували отъ
300 и толкова милиона лева, билъ за сметка на бюджета
за 1933/1934 г., и сега виждамъ, че г. Молловъ се смѣе.

В. Моллов (д. сг): И Вие бъркахте едно време съкро-
вище и бюджетъ. И сега пакъ ги бъркате.

Министър С. Стефанов: Г. г. народни представители!
Не се касае за никакъвъ свръхсметенъ кредитъ, а се
касае за една форма. ...

А. Пиронков (д. сг): А, форма! Писано е: „Законо-
проектъ за извънбюджетенъ (свръхсметенъ) кредитъ за
1933/1934 финансова година“.

Министър С. Стефанов: ... да се впишатъ креди-
титъ за трансфера на левовѣ, а той каза: „Задължения,
които предварително трѣбваше да се знаятъ“. Понеже ние
не вписаме въ бюджета размѣра на трансфериранитѣ
левове, това е кредитътъ — защото редовенъ бюджетъ не
може да се измѣнява — това е формата, чрезъ която
трѣбва да се вписва сумата, която следва по кредититѣ
на трансфера.

А. Пиронков (д. сг): Писано е „Законопроектъ за из-
вънбюджетенъ (свръхсметенъ) кредитъ за 1933/1934 фи-
нансова година“.

Министър С. Стефанов: Това е кръгло невежество.
Попитайте г. Моллова, бел

В. Моллов (д. сг): Г. Пиронковъ е правъ по загла-
вието, а Вие може да сте правъ по смѣството, но ще
видимъ Смѣтната палата дали ще го счете за свръхсмет-
тенъ кредитъ или не.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Вие искате извъртане
да става.

А. Пиронков (д. сг): Никакво извъртане.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Г. Пиронковъ не знае
какво е свръхсметенъ кредитъ, а смѣсва единъ законода-
теленъ актъ по трансфера, ...

А. Пиронков (д. сг): Да, да.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: ... за да може да си
позволи това извъртане тукъ!

И. Марулевъ (д. сг): Вие трѣбва да ни върнете по
300-та лева, които дадохме за Вашата книга. Учихте ни
едно време на теория, а като станяхте министър, не
изпълнявате това, което пишете въ книгата си.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Прочетете я. Изглежда,
че не знаете да я четете а още по-малко да я разбирате,
защото сте съ менталитета на г. Пиронковъ, който само
извъртания прави. (Глъчка)

А. Пиронков (д. сг): Вие сте писали тази книга, а не
азъ. И ако не знаете, какво сте писали по-рано, азъ не
съмъ виновенъ.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Въпросътъ не е за пи-
саното; въпросътъ е за смѣността. Ако е въпросъ да
правимъ шарлатанство тукъ, то е друго.

Д. Ачковъ (нез): Да се отбележи — день на демокра-
тически кавги!

Министър С. Стефановъ: Кой бѣше първиятъ законъ
за свръхсметенъ кредитъ? Той бѣше законътъ за вписва-
нето на левовѣтъ за трансфера, понеже въ бюджета не
вписаме нищо преди да се споразумѣемъ. Следователно,
нѣма нито единъ сантимъ свръхсметенъ кредитъ за сметка
на бюджета за 1933/1934 г. (Глъчката продължава)

Вториятъ законъ, г. Пиронковъ, е за 200 милиона свръх-
сметенъ кредитъ.

Б. Ецовъ (д): Дива патка да я варишъ и 5 дена, пакъ
нѣма да се свари! (Оживление)

Министър С. Стефановъ: Моля! — 200-милионниятъ
свръхсметенъ кредитъ очисти минали задължения по
платежни заповѣди на 200 милиона лева, разпредѣлени за
сметка на три последващи бюджетни години.

А. Пиронков (д. сг): Още по-лошо, че ангажирате три
години.

Министър С. Стефановъ: Това сѣ минали бюджетни
години.

А. Пиронков (д. сг): Не сѣ наши.

Министър С. Стефановъ: Това сѣ ваши бюджетни го-
дини. — И по тоя начинъ г. Пиронковъ намѣри разков-
ничето да изобличи финансовия министъръ въ лъжа. Но
финансовиятъ министъръ, следъ тия обяснения, още единъ
пѣтъ повтаря, че днесъ внася на разглеждане единъ
единственъ законопроектъ за свръхсметенъ кредитъ за
сметка на бюджета за 1933/1934 финансова година. Съ тая
моя декларация смѣтамъ, че и г. Молловъ е съгласенъ.
(Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

А. Пиронков (д. сг): Това не е вѣрно.

В. Моллов (д. сг): Докато Смѣтната палата съ съот-
ветно решение не оправдае заглавието на законопроекта,
азъ нищо не мога да кажа. Следъ това ще Ви кажа, дали
това е свръхсметенъ кредитъ или не.

Министър С. Стефановъ: Трѣбва да се прочете и таб-
лицата къмъ чл. 1.

ПОДРОБНА ТАБЛИЦА

за извънбюджетния (свърхсметенъ) кредитъ за 1933/1934 фин. година.

Министерства и дирекции	§	ЗА КАКВО СЕ РАЗРЕШАВА КРЕДИТЪТЪ	Лева
I. По редовния бюджетъ			
Народно събрание	17	Дневни пари на народнитъ представители	4.500.000
	20	Възнаграждения на временни стенографи, машинописци и коректори	260.000
	21	Канцеларски и др. разходи	170.000
	22	Отопление и освѣтление	50.000
	23	Печатане разни книжа	140.000
	29	Възнаграждение за нощенъ трудъ на персонала	20.000
Държавни дългове	17	Лихви по 6% държавенъ заемъ отъ 1923 г.	24.000.000
	37	Допълнителна вноска въ фонда „Пенсии за изслужено време“ (съгласно чл. 38, алинея последна отъ закона за пенсиитъ за изслужено време)	44.950.000
	новъ 58	За изплащане на „Посмъртенъ фондъ за учителитъ по ведомството на Министерството на народното просвѣщение“ взети взаимнообразно за държавното съкровище отъ сщия фондъ	1.000.000
	новъ 59	За изплащане задълженията на закрититъ окръжни постоянни комисии къмъ: Банка за търговия и кредитъ въ Плевенъ, Популярната банка въ Търново, Чинovníческото кооперативно спестовно застрахователно дружество въ София	4.502.947
	новъ 60	За изплащане на фонда „Постройка т. п. помѣщения и набавяне пощенски вагони“	1.500.000
М-во на външнитъ работи и на изповѣданията	новъ 33	За изплащане адвокатско възнаграждение и хонораръ на арбитъръ по защита дѣлото на Доспатскитъ гори и за възнаграждение на експертъ по дѣлото за мелницата на Протопапастъ	600.000
М-во на външнитъ работи (Българска православна църква)	16	Държавна помощ на Софийската духовна семинария	500.000
М-во на вътрешнитъ работи и народното здраве (Адм. и полиция)	16	Помощъ за издръжка на окръжното старопиталище въ гр. Кюстендилъ	163.000
	новъ 45а	За издръжка изолационни пунктове (наемъ за помѣщения, храна, покъщнина и пр.)	500.000
	новъ 49	За изплащане заплатитъ и вещественитъ разходи, останали неизплатени отъ закрититъ окръжни постоянни комисии	30.000.000
		За бележка. Разпредѣлянето на тоя кредитъ ще стане отъ Министерския съветъ по искане на министра на вътрешнитъ работи и народното здраве, възъ основа писменъ докладъ на министра на финанситъ, а изразходването му до изчерпване.	
М-во на народното просвѣщение	1	Заплати на учителитъ, вкл. и на тия, назначени свърхъ щата	39.000.000
	92	Допълнителна субсидия на Народния театъръ	1.000.000
М-во на финанситъ	25	За изплащане доставенъ кибритъ	1.670.000
	33	Дългове за минали години (за изплащане доставенъ кибритъ)	1.325.000
	новъ 38	Разноски за погребението на починалия бившъ министъръ-председателъ и министъръ А. Ляпчевъ — 85.157 лева; помощъ на семейството на починалия Хр. Ив. Поповъ, бившъ министъръ, за погребението му — 25.000 лева (сумата да се оправдае само съ разписка отъ сина на покойния)	110.157
	новъ 39	За изплащане на Б. н. банка извадениотъ отъ обръщение алуминиеви монети	39.182.948
М-во на правосъдието	24	Канцеларски потрѣби и пр.	200.000
М-во на търговията, промишлеността и труда	39	Изплащане на разни злоупотрѣбени или неправилно платени суми по сѣдебното ведомство отъ чиновницитъ	605.953
	80	Купуване и поддържане машини, пособия, апарати, наборенъ материалъ и пр. за Държавната печатница	150.000
	81	За доставка на разни хартии и консомативни материали за Държавната печатница	2.000.000

Министерства и дирекции	§	ЗА КАКВО СЕ РАЗРЕШАВА КРЕДИТЪТЪ	Л е в а
М-во на обществените сгради, пжтищата и благоустройството (Главна дирекция на трудовата повинност)	9	За превозни такси по б. д. желѣзници за брашно и пр. Всичко по редовния бюджет . . .	340.000 200.546.005
II. По бюджета на Главната дирекция на желѣзниците и пристанищата	155	Субсидия на Българското търговско параходно д-во Всичко по бюджета на Гл. дирекция на желѣзниците и пристанищата	6.517.000 6.517.000
III. По бюджета на фондовете			
Фондъ „Обществени осигуровки“	10	Хонораръ, или месечно възнаграждение на збоблъ- кари и пр.	200.000
	14	Изплащане разходитѣ за легла, храна, пжтни пари и пр. на осигуренитѣ и изпратени на курортно лѣчение . . .	150.000
	17	Дългове за минали години по осигуровки „болестъ и майчинство“	4.000.000
	29	Парични помощи при безработица и пр.	4.000.000
	30	Дългове за минали години по осигуровка „безработица“	2.000.000
	45	Дългове за минали години (обща разности и вещевени разходи)	200.000
	54	Възнаграждение на лѣкаритѣ, назначени въ предприя- тията съ около 200 и повече работници и пр.	300.000
Фондъ „Т. п. помѣщения и набавяне по- шенски вагони“	1	Довършване и обзавеждане постройкитѣ на нѣкои т. п. станции	1.500.000
Фондъ „Посмъртна каса“ при фонда пенсии за изслужено време	2	За изплащане посмъртни помощи на наследницитѣ на починали членове	400.000
	6	За изплащане на Държавната печатница поръчани и печатани книжа презъ 1933/34 ф. г.	20.000
		Всичко по фондовете	12.770.000
		А всичко извънбюджетенъ (свърхсметенъ) кредитъ . . .	219.833.005

Въ тази таблица комисията направи следнитѣ измѣ-
нения:

1. По редовния бюджетъ, Народно събрание. По § 20
кредитътъ отъ 260.000 л. се намалява на 220.000 л.; § 22
се заличава; § 29 се заличава.

По Министерството на народното просвѣщение. По § 1
кредитътъ отъ 30.000.000 л. се увеличава на 41.000.000 л.

По Министерството на финанситѣ. По § 25 кредитътъ
отъ 1.670.000 л. се увеличава на 2.300.000 л.; по § 33 кре-
дитътъ отъ 1.325.000 л. се увеличава на 1.475.000 л.

По Министерството на правосъдието. § 30 се заличава.

Преди Министерството на обществените сгради, пж-
тищата и благоустройството се прибавя: „Министерство
на земледѣлието и държавнитѣ имоти. § 119 — за изпла-
щане разходитѣ по строежитѣ и доставкитѣ въ Вар-
димъ-Новоградската низина 2.926.000 л.“.

Всичко по редовния бюджетъ кредитътъ отъ 200.546.005 л.
се увеличава на 205.536.052 л.

А всичко извънбюджетенъ (свърхсметенъ) кредитъ отъ
219.833.005 л. се увеличава на 224.823.052 л.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ
чл. 1, заедно съ подробната таблица, както се докладва
отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство,
Събранието приема.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): (Чете)

„Чл. 2. Разходитѣ разрешени съ предидущия членъ
отъ настоящия законъ по бюджета на държавата и по
бюджета на Главната дирекция на желѣзницитѣ, да се
покриватъ отъ икономитѣ по сжитѣ бюджети, а тия по
фондовете — отъ икономитѣ или наличноститѣ по съот-
ветнитѣ фондове“.

Следъ думата „желѣзницитѣ“ се прибавятъ думитѣ
„и пристанищата“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ
чл. 2 както се докладва отъ г. докладчика, моля, да
вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): (Чете)

„Чл. 3. Намаляватъ се кредититѣ по бюджета на Ди-
рекцията на държавнитѣ дългове за 1933/1934 фин. година
по § 1 съ 736.000 л., по § 3 — съ 2.584.000 л., по § 4 —
съ 1.380.000 л., по § 5 — съ 15.600.000 л., по § 24 — съ
30.000.000 л., по § 33 — съ 5.000.000 л. и по § 41 — съ
8.000.000 л., или общо съ 63.300.000 л., съ която сума
да се увеличи кредитътъ по § 19 — съ 2.000.000 л. и по
§ 23 — съ 61.300.000 лева на сжция бюджетъ“.

Въ този членъ комисията направи следнитѣ поправки:
въ редъ трети цифрата 746.000 л. се поправя на 1.159.000 л.;
въ шестия редъ цифрата 8.000.000 л. се поправя на
7.577.000 л.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ
чл. 3, заедно съ докладванитѣ отъ г. докладчика поправки,
моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): (Чете)

„Чл. 4. Одобрява се XIX-то постановление на Мини-
стерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 31 августъ
1933 г., протоколъ № 72, съ което се разрешава на Мини-
стерството на войната да даде безвъзмездно облъкло на
30 души руски ветерани, участвували въ Освободителната
война 1877/1878, по случай тържествата по освещаване
памятника за освобождението на България, построенъ
на връхъ „Св. Никола“ при с. Шипка. Разходътъ за това
облъкло ще се отнесе къмъ § 5 отъ бюджета на Мини-
стерството на войната за 1933/1934 фин. година“.

Безъ измѣнение.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ
чл. 4, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да
вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): (Чете)

„Чл. 5. Разрешава се да се изплати извършенитѣ
разходъ по превозване отъ София до Парижъ и обратно
коня на военния аташе въ Парижъ, подполковникъ Стой-

чевъ, отъ кредита по § 49 отъ бюджета на Министерството на войната за 1933/1934 финансова година“.

Безъ измѣнение.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 5, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата народниятъ представителъ г. Аврамъ Аврамовъ.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Г. г. народни представители! Човѣкъ не може да намѣри думи да говори особено по чл. 5, въ който се казва: (Чете) „Разрешава се да се изплати извършениятъ разходъ по превозване отъ София до Парижъ и обратно коня на военния аташе въ Парижъ“...

Въ моменти, когато българскиятъ народъ изнемогва, когато министърътъ на финансите се силае да установи...

Д. Ачковъ (нез): Това не е демагогия!

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Това е истина, г. Ачковъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Срамота е да говоришъ това! Офицерътъ Стойчевъ отиде въ Парижъ, за да прослави името на България.

Д. Ачковъ (нез): И го прослави.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Сега предвиждаме една сума, за да платимъ разходите по превозването на коня му. А вие да искате да правите въ този случай демагогия, това действително е едно позорно дѣло. Това е мизерно, това е позорно!

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Не е позорно, г. министре. Когато г. министърътъ на финансите се силае...

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Недей разправя за какво се силае.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): ... да събере пари отъ българския селянинъ, когато азъ съмъ видѣлъ съ очите си да смѣкватъ абата и пояса на единъ селянинъ срещу данъка му, за да събератъ пари, които сега за такива нѣща искате да ги разходвате, азъ имамъ правото да се изкажа тукъ противъ. Вие не можете да спирате думата на устата на човѣка.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Нищо не разбирате. Оставате си единъ обикновенъ демагогъ и нищо повече.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Азъ не съмъ демагогъ и не искамъ да наричатъ единъ депутатъ демагогъ, защото вие сте министъръ. (Глъчка)

Председателътъ: (Звъни)

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Вие трѣбва да правите смѣтка за думите си.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Правя я.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Името на България се прославило, но избранъ ли е добре моментътъ за това прославяне?

Д. Ачковъ (нез): Той протестира, защо се е прославило името на България! (Смѣхъ)

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Не, азъ говоря, че не му е сега моментътъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Безъ пусула остана.

Д. Ачковъ (нез): Той и безъ пусула може.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: И „Пладне“ не помага.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Тия пари се събиратъ отъ труда на българския селянинъ, и щомъ е така, нѣма какво да си правимъ тия илюзии, че е оправдано разходването на тия пари и че сега билъ моментътъ да се прослави името на България. Срещу пари всички ходите да прославятъ името на България, но затуй вземахте и гашите на българския селянинъ!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: И ти ходишъ въ странство.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 5, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Д. Ачковъ (нез): Хичъ не бѣше намѣсто твоята дума, бай Аврамовъ!

Докладчикъ К. Кораковъ (д): (Чете)

„Чл. 6 Разрешава се на отдѣлението за подпомагане на пострадалитъ отъ войнитъ при Министерството на войната да дава презъ течение на 1933/1934 финансова година помощи на даровити сираци отъ войнитъ и деца на бедни инвалиди за следване въ висши учебни заведения до навършване на 25-годишна възраст“.

Безъ измѣнение.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 6, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): (Чете)

„Чл. 7. Разрешава се да се изплаща презъ 1933/1934 финансова година премията на военнитъ лица, прослужили повече отъ 25 години, въ размѣръ, както е предвидено въ чл. 32 отъ закона за военнитъ лица“.

Безъ измѣнение.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 7, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): Чл. 8 се прередактира така:

„Чл. 8. Намаляватъ се по бюджета за 1933/1934 финансова година на Министерството на външнитъ работи и на изповѣданията следнитъ кредити: по § 1 — съ 667.000 л., по § 2 — съ 150.000 л., по § 10 — съ 100.000 л., по § 17 — съ 48.000 л., по § 21 — съ 10.000 л., по § 24 — съ 148.000 л. и по § 31 — съ 300.000 л., или общо съ 1.423.000 л., съ която сума се увеличаватъ следнитъ кредити по сѣщия бюджетъ: по § 3 — съ 20.000 л., по § 6 — съ 340.000 л., по § 8 — съ 170.000 л., по § 9 — съ 5.000 л., по § 16 — съ 180.000 л. и по § 30 — съ 708.000 л.“

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 8, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): (Чете)

„Чл. 9. Одобрява се XXVII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 30 септември 1933 г., протоколъ № 78, съ което се разрешава да се отпечата безплатно въ Държавната печатница две книги, които Всебългарскиятъ съюзъ „Отецъ Паисий“ ще издаде по случай празника „День на Отца Паисия“, а именно: „Сборникъ отъ статии за дѣлото на отца Паисия и пр.“ (около три печатни коли), и „Славянобългарската история на Отца Паисия“ (преводъ на съвремененъ български езикъ“.

Безъ измѣнение.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 9, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): (Чете)

„Чл. 10. Одобрява се II-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 13 декември 1932 г., протоколъ № 104, съ което въ допълнение на IV-то постановление на съвета, протоколъ № 96/1931 г., се разрешава сумата 4.000.000 л., изтеглена за нуждитъ на държавното съкровище отъ фондъ „Посмъртенъ фондъ при Министерството на народното просвѣщение“ да се счита като взета въ заемъ и върне на фонда заедно съ лихвитъ“.

Безъ измѣнение.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 10, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): (Чете)

„Чл. 11. Разрешава се на министра на финансите кредитъ въ размѣръ на 20.000.000 л., съ който да усили кредита, разрешенъ съ чл. 4 отъ закона за извънбюджетенъ (свърхсмѣтенъ) кредитъ по бюджета за 1929/1930 финансова година, „Държавенъ вестникъ“ брой 4 отъ 4 априлъ 1930 г.“

Горният кредит, заедно с остатъка от кредита по чл. 4 на споменатия закон, да послужи за доплащане разходите по насичането и доставянето на сребърните монети през 1934 г. за 400.000.000 л., както и другите разходи по тия монети.

Безъ изменение.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 11, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): (Чете)

Чл. 12. Намаляватъ се по бюджета на Министерството на търговията, промишлеността и труда за 1933/1934 финансова година следните кредити: по § 21 — съ 200.000 л., по § 22 — съ 100.000 л., по § 65 — съ 900.000 л. и по § 72 — съ 100.000 л., или общо съ 1.300.000 л., съ която сума се увеличаватъ кредитите по същия бюджетъ, както следва: по § 1 — съ 850.000 л., (за временния персоналъ при статистиката 550.000 л. и за възнаграждение по 30 л. на преподаденъ урокъ въ практическите училища и по 40 л. въ сѣдните училища на учителите за взетите отъ тяхъ въ повече отъ определения максимумъ часове 300.000 л.), по § 60а — съ 200.000 л. за възнаграждение или заплата на преподавателите и другите служители въ курсовете и допълнителните промишлени училища, и по § 66 — съ 250.000 л., за пѣтни и дневни пари на анкетьорите по селскостопанската анкета.

Въ четвъртия редъ цифрите 100.000 л. и 900.000 л. ставатъ 50.000 л. и 950.000 л.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 12, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): (Чете)

Чл. 13. Одобрява се XVII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 7 ноември 1933 г., протоколъ № 87, съ което се разрешава на Българската земеделска банка да продаде съ 50% намаление отъ костваната цена останалите непродани 100 обръщателни трупци отъ закупените презъ 1925 г., съгласно III-то постановление на съвета, протоколъ № 127/1925 г. Отстъпката да остане въ тежестъ на държавното съкровище.

Безъ изменение.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 13, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): (Чете)

Чл. 14. Одобрява се II-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 19 юли 1931 г., протоколъ № 65, съ което се разрешава да се отпуснатъ безплатно отъ трудовото горско стопанство „Тича“ 140 куб. метра дърва за горене на „Комитета за подпомагане на бедни и недѣжави хора“.

Безъ изменение.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 14, както се докладва отъ докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): (Чете)

Чл. 15. Одобряватъ се следните постановления на Министерския съветъ:

„I) VI-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 9 юли 1932 г., протоколъ № 57, съ

което на основание чл. 4, буква „Д“, отъ закона за планиране и оползотворение обществените фондове се разрешава на Главната дирекция на железниците и пристанищата да сключи отъ Пощенската спестовна каса заемъ въ размѣръ 16.000.000 л. — съ срокъ петъ години и лихва 9% за довършване ж.-п. линия Раковски—Хасково—Мастанли. Погашението на този заемъ да става отъ постъпленията по редовния бюджетъ на Главната дирекция на железниците и пристанищата.

Произведението отъ заема да се внесе на приходъ по бюджета на фонда „Постройка нови железници“;

2) XLII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 9 юни 1933 г., протоколъ № 49, съ което въ изпълнение VI-то постановление на съвета, протоколъ № 57/1932 г., се разрешава да се разпредѣли, както е посочено по-долу, сумата 10.907.701 л. отъ заема, определенъ за довършване ж.-п. линия Раковски—Мастанли, а именно:

а) за разходи по постройка на линията презъ 1932/1933 фин. година и за поддръжка 5.500.000 л.

б) за връщане на суми, взети въ заемъ отъ фонда „Постройка нови ж.-п. линии“ и изразходвани за линията Хасково—Мастанли 5.407.701 „

Всичко . . . 10.907.701 л.“

Прибавя се нова точка 3: (Чете)

„3) XX-то постановление на Министерския съветъ, взето въ въ заседанието му отъ 26 април 1934 г., протоколъ № 35, съ което се разрешава, щото остатъкътъ отъ заема, сключенъ при Пощенската спестовна каса за довършване на ж.-п. линия Кърджали—Мастанли, въ размѣръ 5.092.299 л., да се изразходва за довършване на клонъ „Долна-махала—Хисаря“ отъ ж.-п. линия „Пловдив—Карлово.“

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 15, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): (Чете)

Чл. 16. Одобряватъ се постановленията на Министерския съветъ: XXX-то, взето въ заседанието му отъ I. IV. 1933 г., протоколъ № 27, и I-во, отъ 10. IV. 1933 г., протоколъ № 29, съ които съ взети суми за нуждите на държавата отъ разните фондове (виж. подробната таблица, приложена къмъ закона). Взетите суми по тия постановления не подлежатъ на връщане и се отнасятъ на приходъ по редовния бюджетъ на държавата за текущата 1933/1934 финансова година.

Безъ изменение.

Н. Пѣдаревъ (д. сг. Ц): Г. докладчикъ, извинете. Ако има нови нѣща, прибавени въ нѣкой членъ, съобщете ги, мотивирайте ги. А Вие, безъ да казвате, че съ нови, ги четете, и никой не знае нищо.

Министъръ С. Стефановъ: Г. Пѣдаревъ! Това е прието по решение на комисията.

Н. Пѣдаревъ (д. сг. Ц): Вие четете тамъ на трибуната, но какво, ние не чуваме и не знаемъ.

А. Пиронковъ (д. сг.): Тѣ ще го прокаратъ и ще станатъ пицманъ. (Глъчка)

Председателстващъ С. Даскаловъ: (Звъни) Моля, г-да, пазете тишина.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): Къмъ чл. 16 има следната таблица: (Чете)

ТАБЛИЦА

за взетите суми отъ разните фондове за нуждите на държавното съкровище през 1933/1934 финансова година.

№ по ред.	ОТЪ КОИ ФОНДЪ Е ВЗЕТА СУМАТА	Внесени въ държавното съкровище суми лева	По бюджета за коя фин. година	На какво основание е взета сумата
1	Фондъ „Обществени бедствия“	21.000.000	1933/34 § 69	XXX постановление на Министерския съветъ отъ 1. IV. 1933 г., протоколъ № 27.
2	„ „Културни нужди“	1.887.640	„	
3	„ „Подобрене условията за лѣкуване на универ. клиники“	2.000.000	„	
4	„ „Анхиаалски солници“	2.000.000	„	
5	„ „Постройка здание на М-вото на финансите“	11.000.000	„	
6	„ „Сѣдебни сгради“	2.000.000	„	
7	„ „Епизоотии“	2.000.000	„	
8	„ „Общински пѣтища“	30 000.000	„	
9	„ „Желѣзничарски жилища — лѣчебни заведения“	7.000.000	„	
10	„ „Постройка нови желѣзници и пристанища“	13.000.000	„	
11	„ „Осигуровки срещу пожаръ“	4.000.000	„	
12	„ „Мини Перникъ“	15.000.000	„	
13	„ „Подобрене скотовѣдството“	35.000.000	„	
14	„ „Обществени бедствия“	10.000.000	„	I постановление на Министерския съветъ отъ 10. IV. 1933 г., протоколъ № 29.
15	„ „Сѣдебни сгради“	10.000.000	„	
	Всичко	165.887.640		

Председателствуващъ С. Даскаловъ: По чл. 16 има думата народниятъ представителъ г. Петъръ Попивановъ.

П. Попивановъ (з): Г. г. народни представители! Ораторитѣ, които се изказаха отъ трибуната, засегнаха материята по чл. 16 отъ законопроекта, като особено се спрѣха на въпроса за сумитѣ, които се взематъ отъ фонда „Подобрене скотовѣдството“ или, както казваме, скотовѣднитѣ фондове. Вие знаете, г. г. народни представители, че скотовѣднитѣ фондове сега нѣматъ такива приходи, каквито сѣ имали по-рано, че тѣ не сѣ държавни фондове, а сѣ общински и, следователно, срѣдствата, които се събиратъ по тѣхъ, сѣ общински. Сега съ тоя законопроектъ се посѣга на известни фондове. Азъ разбирамъ да се посѣга на такива, които сѣ държавни. Влизамъ въ положението на правителството, че времената днесъ сѣ такива, животътъ е такъвъ, че, за да се ликвидиратъ известни задължения на държавата, то е заставено да прибѣгне къмъ вземане срѣдства отъ фондоветѣ. Но като имаме предъ видъ, че онзи день прокарахме тукъ единъ законъ за възстановяване на скотовѣдния фондъ; като имаме предъ видъ, че постѣпленията въ този фондъ сѣ извънредно малки, тъй като земледѣлското производство намалѣ; като имаме предъ видъ сѣщевременно, че сѣ започнати и недоизкарани строежи на скотовѣдни обори и пр. и че населението въ общинитѣ чака да получи срѣдствата, които е давало въ този фондъ за разни лѣчебници; и като имаме предъ видъ, че трѣбва да трансформираме земледѣлството . . .

Министъръ С. Стефановъ: Ще го поправимъ, г. Попивановъ.

П. Попивановъ (з): Добре. — Въ заключение, правя предложение, въ края на текста на чл. 16, следъ думитѣ „финансова година“, да се добавятъ думитѣ: „съ изключение на фонда „Подобрене скотовѣдството“, които суми се взематъ взаимнообразно“.

Министъръ С. Стефановъ: Право е. Прието.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): Съгласни сме

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Аврамъ Аврамовъ.

Министъръ С. Стефановъ: Предложението на г. Попивановъ се прие, г. Аврамовъ.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Азъ нѣма да говоря само за тоя фондъ, г. министре. На устата ми косми изникнаха да приказвамъ по тѣзи въпроси.

Отъ мнозинството: На главата, бе! (Смѣхъ)

А. Аврамовъ (з. Ст. В): На главата ми, но устата ми говори. — Защото азъ съмъ отъ една околия, която презъ 1932 г. е пострадала 90%. Вие се смѣхте тогава тукъ, и правителствени депутати отиваха долу, всрѣдъ народа, да казватъ: „Вие имате народенъ представителъ, който спи въ Парламента“. Това е демагогия отъ ваша страна. Споредъ законопроекта, вие сте взели отъ фонда „Обществени бедствия“ 10 милиона лева. Съ какво ще подпомогнете бедстващитѣ?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Най-много ние сме ги подпомогнали. Тѣзи патриоти отъ Сговора, които плачатъ за този народъ, не сѣ дали 1/10 отъ това, което ние сме дали. (Рѣжкоплѣскания отъ мнозинството)

В. Молловъ (д. сг): А Вие какъвъ патриотъ сте? Я си оттеглете думитѣ!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Ние работимъ съ икономии.

В. Молловъ (д. сг): Патриоти! Нѣмате приличенъ езикъ!

П. Попивановъ (з): Да се уясни единъ въпросъ, понеже тѣ (Сочи сговориститѣ) казватъ, че сѣ събирали фонда, а ние сме го яли. Тѣ взеха 40 милиона лева, когато Дими-

търъ Христовъ управляваше Министерството на земледелието, при 500 милиона лева бюджетъ на министерството. (Глъчка)

С. Ризовъ (з. Ст. В): И вие сте такива.

Отъ мнозинството: А-а-а!

Председателстващъ С. Даскаловъ: (Звъни)

С. Ризовъ (з. Ст. В): Каквото куко, такова и пипе.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Съвършихте ли, г. Аврамовъ?

В. Аврамовъ (з. Ст. В): Не.

Председателстващъ С. Даскаловъ: 15 минути имате право да говорите.

Дайте си предложението.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Ще го дамъ. Потърпете малко, недейте ми вади душата!

И. Марулевъ (д. ст): Г. председателю! Часътъ минава вече 9.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Г. г. народни представители! Вие може да се смъте, може да се подигравате, но фактътъ си е такъв: вие вземате 30 милиона лева отъ фонда „Общински пѣтища“ и нѣма да ги върнете. Защо вземате тѣзи пари? Вие, тѣй наречената земледѣлска парламентарна група, ще гласувате ли да се взематъ тия 30 милиона лева отъ този фондъ и да не се върнатъ вече, а общинитъ да стоятъ безъ пѣтища? Защото вие не можете да твърдите, че тѣ иматъ пѣтища.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Тѣ сж на държавата.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Азъ се присъединявамъ къмъ предложението, на г. Попивановъ за 35-тъ милиона лева отъ скотовѣдния фондъ. Вие трѣбва да се взрете и да видите, че нуждитъ крещатъ.

Ето защо азъ правя предложение: срѣдствата, които се взематъ отъ фондоветъ „Обществени бедствия“, „Общински пѣтища“ и „Подобрение скотовѣдството“, да се върнатъ. Съгласете се, г. министре, за да не би, като отидете долу, всрѣдъ народа, да ви биятъ тенеке нѣкъде. Това трѣбва да имате предъ видъ. (Оживление всрѣдъ мнозинството) Вие трѣбва да върнете паритъ на тия фондове.

Министъръ д-ръ А. Гириновъ: Г. Аврамовъ! Една бележка.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Азъ не се шегувамъ, азъ говоря сериозно, г. министре.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: И азъ сериозно искахъ да направя тази бележка: да управлявате следъ Сговора, значи да налетите на една голѣма напасть, по-голѣма отъ всѣкакво бедствие. Затуй посегнахме и на фонда „Обществени бедствия“ — за да задоволимъ най-крещящитъ нужди на държавата, за да я спасимъ.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Като трѣбва да се взематъ пари отъ тѣзи фондове, ще вземете, но вие сте длъжни сетне да ги върнете. И въ такъвъ смисълъ азъ правя предложение.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Ще гласуваме най-напредъ предложенията.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): Г. министърътъ на финанситъ предлага: въ края на текста на чл. 16, следъ думитъ „финансова година“, да се прибавятъ думитъ: „съ изключение на фонда „Подобрение скотовѣдството“, които суми се взематъ заимообразно“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които чотъ г. г. народнитъ представители приематъ това предложение на г. министра на финанситъ, тѣй, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Има още едно предложение отъ народния представителъ г. Аврамъ Аврамовъ, съ което г. министърътъ на финанситъ не е съгласенъ.

А. Кантарджиевъ (д): То пада.

Отъ мнозинството: Той се отказва.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Не се отказвамъ.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Съ предложението си г. Аврамовъ иска сумитъ по фонда „Обществени бедствия“ 10 милиона лева и по фонда „Общински пѣтища“ 30 милиона лева да се върнатъ.

Съ това предложение г. министърътъ на финанситъ не е съгласенъ.

Които отъ г. г. народнитъ представители приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ чл. 16, както се докладва отъ г. докладчика, заедно съ гласуваната добавка, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): (Чете)

„Чл. 17. Задълженията на държавнитъ учреждения, смѣтани за такива отъ гледището на държавния бюджетъ, за абонаменти и такси за публикации въ „Държавенъ вестникъ“, както и за служебни порѣчки по напечатване разни видове книжа и др. въ Държавната печатница, ако последнитъ не сж отъ частенъ интересъ, за времето до 1933/1934 фин. година включително се анулиратъ.“

Задълженията на държавнитъ учреждения къмъ б. д. желѣзници за служебни карти за свободно пътуване и абонаментни билети, издадени на кредитъ, за времето до 1933/1934 фин. година включително се анулиратъ“.

Безъ измѣнение.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 17, както се докладва отъ г. докладчика, молд, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): (Чете)

„Чл. 18. Разрешава се на министра на финанситъ да изплати въ брой отъ извънбюджетния (свѣрхсмѣтенъ) кредитъ отъ 200.000.000 лева („Държ. вестникъ“ брой 206 отъ 12 декемврий 1933 г.) сумата 1.507.000 лева — остатъкъ отъ задължението на държавата, останало неизплатено по бюджета за 1932/1933 фин. година къмъ испанската фирма Compania Auxiliar de ferrocarriles de Beasain за доставка на Главната дирекция на желѣзницитъ“.

Къмъ този членъ се прибавя следниятъ новъ пасажъ: (Чете) „и сумата 9.500.000 л. остатъкъ отъ задължението на държавата, останало неизплатено по бюджета за финансовата 1932/1933 г. къмъ чехословашки фирми въ гр. Братислава, Чехословашко, по компенсационната сдѣлка съ тютюнъ на тютюнопроизводителната кооперация „Асенова крепостъ“ — Станимака“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата г. министърътъ на финанситъ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Преди да се правятъ бележки по тоя членъ, азъ съмъ длъженъ да дамъ следнитъ обяснения. Преди малко се спомена, че ние гласувахме 200-милионенъ свѣрхсмѣтенъ кредитъ за изплащане задълженията на държавата по платежнитъ заповѣди по бюджета за 1932/1933 г., отъ които 40% въ брой за смѣтка на 1933/1934 г., а останалитъ 60% за смѣтка на последващитъ години. По едно недоглеждане платежнитъ заповѣди за задължението на държавата къмъ една испанска фирма по една доставка на Дирекцията на желѣзницитъ, както и друго едно задължение, което сега се добавя, къмъ чехословашки фирми, сж вмъкнати въ списъка на 200-милионния кредитъ. За да можемъ да платимъ на тия фирми по текущия бюджетъ, трѣбва съ законъ да издадимъ платежнитъ заповѣди за задълженията къмъ тѣзи чуждестранни фирми отъ списъка къмъ закона за 200-милионния кредитъ. По силата на клиринговитъ съглашения, протестирайтъ и Чехословашко, и Испания, заедно не плащаме задълженията си къмъ тия фирми. Следователно, вмъкваме ги въ този законъ за свѣрхсмѣтенъ кредитъ, за да можемъ да ги изплатимъ въ брой тази година. Съ други думи, изваждаме ги отъ закона за 200-милионния кредитъ, по който трѣбва да се плащатъ 40% въ брой сега и въ три последващи години по 20%.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стойчо Мошановъ.

С. Мошановъ (д. ср): Г. г. народни представители! Азъ ще ви моля да гласуваме този членъ въ тая му форма, въ която той бѣше предложенъ отъ г. министра на финанситѣ, безъ тая добавка, която днесъ се турна въ комисията при съпротивлението на болшинството отъ ония, които присѣдстваха тамъ.

А. Капитановъ (з): Това не е вѣрно.

С. Мошановъ (д. ср): Г. докладчикътъ може да каже по-добре, дали е вѣрно, или не е. — Азъ искамъ да ви обърна вниманието на естеството на цѣлата тази работа. Ние гласувахме, по силата на закона за 200-милионния свръхсметъ кредитъ, на всички доставчици въ България, нѣкои отъ които сѣ много скромни — азъ знамъ стотици хора, които сѣ застрашени въ своето съществуване, понеже сѣ строили на държавата или сѣ правили доставки за войската или за други учреждения — да имъ се плати само едната частъ въ пари, а другата въ бонове — 40% въ брой сега и 60% въ бонове, платими въ следващитѣ три години. И ще бѣде една много голѣма несправедливостъ, за чехословашки фирми да правимъ изключение и да имъ кажемъ: макаръ че вие по датата на вашитѣ доставки попадате да ви се плати отъ 200-милионния кредитъ — 40% въ пари и 60% въ бонове — съ тоя специаленъ законъ ви създаваме привилегията да си получите цѣлитѣ суми въ брой и то отъ текущия бюджетъ, когато българскитѣ доставчици...

Докладчикъ К. Кораковъ (д): Имате грѣшка, г. Мошановъ.

Б. Петровъ (д): (Къмъ С. Мошановъ) Познавате ли естеството на сдѣлката? Чехословашкитѣ фирми пари нѣма да получатъ.

С. Мошановъ (д. ср): Знаемъ, кооперациитѣ ще получатъ.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): Ще получи наслѣнието.

С. Мошановъ (д. ср): Въ всѣки случай, ще получатъ пари чехословашкитѣ фирми, които сѣ купили български тютюни, обаче сѣ казали: „Ако не ни се платятъ доставкитѣ, нѣма да платимъ тютюнитѣ“. Вие ще откажете ли това право и на всѣки български доставчикъ? Този езикъ е много логиченъ, защото масата отъ доставчицитѣ днесъ, както казахъ, сѣ затруднени въ своята търговия, сѣ застрашени въ своя поминъкъ. Безспорно, че една отъ причинитѣ за това изключение за чехословашкитѣ фирми е, че нѣма да си получатъ паритѣ нашитѣ производители тютюнджии. Обаче, г-да, тия производители, които сѣ една частъ отъ цѣлия български народъ, ще трѣбва да понесатъ послѣдствията на тая криза и на тая невъзможностъ да се плащатъ платежнитѣ заповѣди за миналото напълно, а 40% въ пари и 60% въ бонове. Не бива сега съ специаленъ законъ да създаваме привилегии за чужденцитѣ и да се чувствува, че чужденцитѣ, които сѣ кредитори на нашата държава, иматъ повече права, отколкото иматъ българитѣ, които сѣ кредитори на държавата си.

А. Кантарджиевъ (д): Не си го разбралъ чл. 18.

С. Мошановъ (д. ср): Много добре съмъ го разбралъ. — Днесъ, като запитвахъ началника на отдѣла за бюджета, той даде една дълга аргументация, че е правилно поставянето на тия платежни заповѣди въ 200-милионния кредитъ и ако искаме да ги извадимъ отъ тамъ, трѣбва да гласуваме специаленъ законъ.

Министъръ С. Стефановъ: А за испанската фирма какво ще кажешъ?

С. Мошановъ (д. ср): Азъ говоря за чехословашкитѣ. Доставката на испанската фирма не я познавамъ и не мога да говоря. — Повтарямъ, г-да, моля ви да не създавате едно привилегировано положение за чуждестраннитѣ фирми.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Г-да! За да не остане никакво съмнение, че се прави нѣкаква неправилна работа, азъ дължа да обясня, че каквато е първата доставка, за която г. Мошановъ не каза нищо, такава е и втората. На испанската фирма, по силата на клиринговото съглашение, не можемъ да не платимъ тази сума. Това задължение на

държавата е поставено въ настоящия законопроектъ, не защото е къмъ чужденци, а защото това е една специална компенсационна сдѣлска за доставка на желѣзницитѣ, която е въ категорията на тия, които трѣбва да бѣдатъ заплатени. Като я вмѣкваме въ този законопроектъ, не значи, че ще я платимъ веднага — нека се забележи, че плащането става по клиринговото съглашение, защото е въ чужди дивизи, не въ лезове — но че по форма плащането не може да стане съ 200-милионния кредитъ. Същото е и по задължението къмъ чехословашкитѣ фирми.

Моля, г-да, да гласувате чл. 18 съ тази добавка и моля г. Мошановъ да дойде утре лично при менъ, за да му обясня характера и произхода на сдѣлкитѣ, като прави декларация, че ако той наново повдигне въпроса, азъ ще оттегля този членъ. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) При тия обяснения, моля да гласувате кредититѣ.

С. Мошановъ (д. ср): Тѣзи обяснения трѣбваше да ни се дадатъ днесъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 18, съ добавката, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): Чл. 19 се зачерква.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ да се зачеркне чл. 19, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): Чл. 20 става чл. 19. (Чете) „Чл. 19. Намалява се кредитътъ по § 8 отъ бюджета на фонда „Ефория Братя Евлогий и Христо Георгиеви“ за 1933/1934 финансова година съ 12.500 л., съ която сума да се увеличи кредитътъ по § 1 на сѣщия бюджетъ“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 20, който става чл. 19, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): Новъ чл. 20: (Чете) „Смѣтнитѣ палати визиратъ всички платежни заповѣди за заплати на учителитѣ, включително и тия на назначенитѣ свръхъ щата въ държавнитѣ и общинскитѣ гимназии и шестокласни училища по Министерството на народното просвѣщение, по бюджета за 1933/1934 фин. година“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ новия чл. 20, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ К. Кораковъ (д): Г. министърътъ на финанситѣ предлага новъ чл. 21 съ следното съдържание: (Чете) „Разпоредбитѣ на чл. 7, алинея първа, отъ закона за облекчение на общинитѣ отъ 8 мартъ 1933 г. се прилагатъ и за финансовата 1934/1935 г.“

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ новия чл. 21, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

А. Капитановъ (з): Скотовѣднитѣ фондове засѣгатъ ли се?

Министъръ С. Стефановъ: Не се засѣгатъ.

А. Циганчевъ (з): Съ чл. 21 да не се засѣгатъ скотовѣднитѣ фондове?

Министъръ С. Стефановъ: Въ чл. 16 турихме: „съ изключение на фонда „Подобрене скотовѣдството“, които суми се взиматъ заимообразно“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Понеже точка четвърта отъ дневния редъ не е готова, минаваме къмъ точка пета — първо четене законопроекта за откриване казино за развлѣчение и хазартни игри въ гр. Варна. Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретаръ А. Кантарджиевъ (д): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 79)

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. ср. Ц): Продължитѣ ли заседанието, г. председателю?

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Фактически се продължава.

Председателстващ С. Даскаловъ: Които приемат на първо четене, . . .

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Какъ полагате на гласуване законопроекта, когато азъ искамъ думата по него?

Председателстващ С. Даскаловъ: . . . законопроекта за откриване казино за развлъчение и хазартни игри въ гр. Варна, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема. (Възражения отъ лъвицата. Шумъ)

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Скандали ли искате? Вие не сте достоенъ председател! Разберете! Вие не можете да вършите това! Вие нѣмате право да гласувате! Вие не можете да отнемете така думата на единъ народенъ представител. (Шумътъ продължава)

Н. Стамболиевъ (з): Да се гласува законопроектът по спешностъ и на второ четене.

Министъръ С. Стефановъ: Моля да се гласува по спешностъ законопроектът.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Искамъ думата по законопроекта.

Председателстващ С. Даскаловъ: (Звъни) Които приематъ предложението на г. министра на финанситъ, да се гласува по спешностъ законопроектът сега и на второ четене, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Нѣкой отъ лъвицата: Не е продължено най-напредъ заседанието.

Председателстващ С. Даскаловъ: Моля г. секретаря да докладва законопроекта на второ четене.

Секретаръ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„ЗАКОНЪ“

за откриване казино за развлъчение и хазартни игри въ гр. Варна.“

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Дайте ми думата!

Председателстващ С. Даскаловъ: Които приематъ заглавието на законопроекта, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 1. Разрешава се на Варненската градска община да открие въ землището на гр. Варна едно заведение за хазартни игри и развлъчения.“

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Искамъ думата! На какво прилича това?

Председателстващ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 1, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Какъ може така? Това е скандалъ невъзможенъ! Вие какво сте, председател ли сте или що? Това е мошеничество! Азъ искамъ думата. Никога това не е било въ Камарата! Това е невъзможно! Единъ народенъ представител иска думата, а Вие не му давате думата и гласувате! (Шумътъ продължава)

Председателстващ С. Даскаловъ: (Звъни)

Министъръ С. Стефановъ: Дайте думата на г. Пждаревъ.

Председателстващ С. Даскаловъ: Имате думата, г. Пждаревъ, говорете!

Н. Стамболиевъ (з): Гласувайте, г. председателю.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): На какво прилича това? Давайте ми думата, следъ като се гласува!

Председателстващ С. Даскаловъ: Имате думата, г. Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Вие искате да прокарате законопроекта по единъ мошенически начинъ! Вървете. (Възражения и тропане по банкитъ отъ мнозинството)

А. Николаевъ (з): Защо обиждате?

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Другояче не може да се квалифицира тази постъпка на председателя.

А. Николаевъ (з): Г. председателю! Да си оттегли думитъ г. Пждаревъ. Какъ може да казва, че гласувате законопроекта по мошенически начинъ? Какво е това? (Шумъ)

А. Циганчевъ (з): Да се изключи за три заседания.

Председателстващ С. Даскаловъ: Председателството предлага да бжде изключенъ народниятъ представител г. Пждаревъ за обида на председателството за две заседания. Които сѣ съгласни съ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема. (Възражения отъ лъвицата)

Отъ мнозинството: (Къмъ Н. Пждаревъ) Вънъ! (Оживление)

Председателстващ С. Даскаловъ: (Силно звъни)

Секретаръ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 2. Общината може да отстъпи това си право на трети лица за срокъ не по-дълъгъ отъ 30 години, по условия и договоръ, предварително утвърдени отъ Министерския съветъ по докладъ на министра на финанситъ. Третитъ лица сѣ длъжни да построятъ въ землището на града: казино, хотелъ, игрища, и пр., които следъ изтичане договорния срокъ оставатъ на общината съ всичкитъ инвентарни принадлежности.“

Председателстващ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 3. Отъ хазартното заведение се събиратъ следнитъ налози:

- а) 5% върху разиграванитъ суми;
- б) 5% върху печалбитъ на играчитъ;
- в) 5% върху брутна печалба на хазартното заведение.

Една трета отъ тѣзи суми се внасятъ въ полза на държавното съкровище, а две трети — въ полза на Варненската градска община.“

Председателстващ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Какъ не ви е срамъ!

Секретаръ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 4. Игрането въ хазартното заведение става само срещу държавни марки, наречени жетони, а картитъ, съ които ще се играе, се доставятъ отъ държавнитъ привилегии“.

Председателстващ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 4, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 5. Цѣлиятъ персоналъ въ казино, кждето ще се играятъ хазартнитъ игри, както и въ хотелитъ, градинитъ, ресторантитъ, игрищата и пр., ако се експлоатиратъ отъ трети лица, трѣбва да бжде подбиранъ между българи, български подданици, ползуващи се съ граждански и политически права.

Варненската община може да разреши да се назначаватъ за специалнитъ ржководни служби въ казино и хотела и чужди подданици, чийто брой, обаче, не може да надминава 20% отъ общия брой на служителитъ“.

Председателстващ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 5, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 79,

Секретарь А. Кантарджиев (д): (Чете)

„Чл. 6. Министерството на финансите назначава при казино един контролор, за да следи за точното прилагане на този закон и публично-административния правилник към него относно хазартните игри и фискалните им разпоредби“.

Председателстващ С. Даскалов: Които приемат чл. 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Д. Ачков (нез): Начинът, по който се приема този законопроект, е един голям скандал. (Към председателстващия) Излага Ви васт, излага и престижа на Камарата. Не може така.

Н. Пждарев (д. сг. Ц): Никога не е падало нито правителство, нито Народно събрание до такава нисост (Възражения от мнозинството. Много депутати сж станали на крака)

Председателстващ С. Даскалов: (Силно звъни) Моля, седнете си по мѣстата и пазете тишина.

Секретарь А. Кантарджиев (д): (Чете)

„Чл. 7. За нарушение на този закон виновният се наказва съ глоба отъ 5.000 до 500.000 л. и да заплати следствия се налогъ въ двоенъ размѣръ, ако се касае за укриване налога по чл. 3.“

Констатиране на нарушенията става по реда, предвиденъ въ закона за акцизита и пр.“

Председателстващ С. Даскалов: Които приемат чл. 7, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь А. Кантарджиев (д): (Чете)

„Чл. 8. Споровѣтъ, които биха възникнали по прилагане на този законъ, сж подсждни на българскитѣ сѣдилища“.

Председателстващ С. Даскалов: Които приемат чл. 8, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

А. Пиронков (д. сг): Преди всичко, заседанието не е продължено. Какъ може така?

Секретарь А. Кантарджиев (д): (Чете)

„Чл. 9. За приложението на този законъ ще се изработи специаленъ правилникъ отъ Министерството на финансите въ съгласие съ представител на Варненската градска община“.

Председателстващ С. Даскалов: Които приемат чл. 9, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

С. Момчилов (нац. л. о): Това е единъ безподобенъ начинъ на гласуване.

Министъръ д-ръ А. Гиргинов: Г. Пждарев не бѣше избранъ отъ председателството и вдигна гюрюлтия. За жалост, вне станяхте причина за това.

Председателстващ С. Даскалов: Има думата г. министърътъ на вътрешнитѣ работи.

Министъръ д-ръ А. Гиргинов: Моля да се вдигне сега заседанието.

Следващото заседание да бѣде утре съ следния дневенъ редъ:

Трето четене законопроектитѣ:

1. За извънбюджетенъ (свръхсметенъ) кредитъ за 1933/1934 финансова година.

2. За откриване казино за развлѣчение и хазартни игри въ гр. Варна.

3. Отговоръ на запитванията, отправени отъ народнитѣ представители Гр. Чешмеджиев и Ст. Омарчевски къмъ министра на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ.

Първо четене законопроектитѣ:

4. За отмѣняване на т. 38 на чл. 1 отъ закона за разширение на желѣзнопътната мрежа и на пристанищата и пр.

5. За отпусчане отъ управлението на държавнитѣ каменновѣглени мини въ Владайско—Мошинско—Пернишката котловина заеми на Министерството на търговията и пр. и на Главната дирекция на б. д. желѣзници.

6. За измѣнение и допълнение закона за разрешаване на Б. ц. к. банка да отпусне заемъ на Ефорията „Братя Евлоги и Христо Георгиеви“.

7. Второ четене законопроекта за застрояване гр. София.

8. Първо четене законопроекта за бюджета на Главната дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата за 1934/1935 ф. г.

Второ четене законопроектитѣ:

9. За постройка на централно полицейско училище и други полицейски учреждения.

10. За посмъртна взаимоспомагателна каса на служителитѣ при изборнитѣ учреждения.

Председателстващ С. Даскалов: Които приематъ предложения дневенъ редъ отъ г. министра на вътрешнитѣ работи за утрешното заседание, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 21 ч. 30 м.)

Подпредседателъ: **СТ. ДАСКАЛОВЪ**

Секретари: **Ж. ЖЕЛЯБОВЪ**
С. П. ЛОЛОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**